

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्री-शिव भक्तानां कल्याणार्थम् । ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्री-शिव भक्तानां कल्याणार्थम् ।

(વાંચો) સચિત્ર ધાર્મિક પુસ્તકો.

નરસિંહ મહેતા ભાગ ૧-૨ સચિત્ર દરેકના ૦-૧૦-૦

મીરાંબાઈ ભાગ (૧-૨) સચિત્ર દરેકના ૦-૧૦-૦

રામલીલા ભાગ ૧-૨ સચિત્ર દરેકના ૦-૧૦-૦

વીણાવેલી ભાગ ૧-૨ સચિત્ર દરેકના ૦-૧૦-૦

સતિ દ્રૌપદી સચિત્ર ૦-૧૦-૦

મદાલસા ભાગ ૧-૨ સંપૂર્ણ સચિત્ર કી. ૦-૧૦-૦

રાજ કઠીઆરો સંપૂર્ણ ૧-૪-૦

રક્ષક કે ભક્ષક ? ૦-૧૦-૦

સતિ સીતા સચિત્ર ૦-૧૦-૦

પતિનારાયણ વૃત ૦-૧-૦

સત્યનારાયણની કથા ૦-૧-૦

વારાંગના કે દેવાંગના ? ૦-૧૦-૦

બનીસ પુતળીમાંની છુટી છુટી વાતો ૧ થી ૧૦

ભાગમાં સચિત્ર દરેક ભાગની કી. ૦-૮-૦

કામલતા સચિત્ર ૦-૮-૦

સમાજનો શીકાર ૦-૧૦-૦

સત્યવાદી હરિશ્ચંદ્ર ને તારામતી

ત્રીઅંકી તારક સચિત્ર ૦-૧૦-૦

ચિતોડનો કરણ કી. ૦-૮-૦

પ્રતાપી પ્રમિલા કી. ૦-૮-૦

રૂપિરાજનાં પદ સચિત્ર કી. ૦-૮-૦

ચતુર સ્ત્રી વિલાસ ગરબાવળી
(લગનનાં ગીત સાથે) ૦-૮-૦

જુદમી જનેતા વાતે પરિવર્તન
સચિત્ર ૦-૧૦-૦

હિંદુ સંસાર સચિત્ર ૦-૧૦-૦

જીવતી ચુડેલ સચિત્ર ૦-૮-૦

રાજ હરિશ્ચંદ્ર હરિગીતમાં સચિત્ર ૦-૬-૦

ખોડાણો ભાગ ૧-૨ સચિત્ર દરેક ભાગના ૦-૧૦-૦

પવિત્રકુમાર સચિત્ર ૦-૧૦-૦

પારસમણી ૧૬૨ પાનાં ૦-૮-૦

” મોટી ૨૫૬ પાનાં ૦-૧૦-૦

ભક્તશીરોમણી પાનાં ૧૬૨ કી. ૦-૧૦-૦

ઝેરી ઝવેરી સચિત્ર કી. ૦-૧૦-૦

એકજ પૈસો સચિત્ર કી. ૦-૮-૦

ભક્તશીરોમણી પાનાં ૨૫૬ કી. ૦-૧૦-૦

પવિત્ર લીલાવતી (હરિગીતમાં) ૦-૬-૦

સતી તારામતી વાતમાં સચિત્ર ૦-૧૦-૦

કોણુ ચાલાક ? સચિત્ર ૦-૧૦-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઇટ વિભાગ]

अनुक्रमांक १२५२१- वर्गीक

पुस्तकनुं नाम ८५२१३०७००-४

विषय ५-: १

૧૨૬૨૮૮ બત્રીસ પુતળીની વારતા.

ગણપત

અમદાવાદ

વારતા ૧ લી હરણની.

ગણપતી નામની પહેલી પુતળી બોલે છે તે વારતા રાજ ભોજ સામળ છે.

છપા—પરણમું દુઢાળો દેવ, સેવ કરું એક ચિતે; કમળજ તનયા શરણુ, અરણુ પુણું દો પ્રીતે. વિસ્તું વિરંચી ઇશ, શિશ નામું કરજોડે; સશી શેજ રવી ચંદ્ર, ઇન્દુ આરાધું કોડે, નમુ રૂપીને પાય, સાદ્ય સરવે દેવ કીજે, સકળ કવિતા શુભ, સિદ્ધ, વિચારી દેજે. ગુરૂ ઇષ્ટ મુજ માત, તાત બ્રાહ્મણ મવા જોગી ગીતા ગ્રંથ અભેદ, વેદ પંડિત બ્રહ્મભોગી. એકાદશ મહારૂદ્ર, ભદ્ર ભૈરવ બટક કાશી, છપન કોડ આ-મુંડ, મુંડ માળા ઉર રાખી. કહે સામળ સહુને નમું, અરજ એ ચિતમાં ધરો; વિક્રમ ચરિત્ર વરણુવ કરું, પ્રિત ધરી પુરણુ કરો.

દોહરા—વાકવાદની પરણમું, ગણપત પુણુ પાય; કરૂણા ઢઠ અવિલોકતાં, ભુદ્ર પ્રપ્રલિત થાય. રાજેશ્વર રાધે રમણ, જનકી જીવણુરામ; મટે કોટી પાતક સકળ, જપતે નિરમળ નામ. તિરથ વર એ નામમાં, પંડિત પુજ્ય કરોડ; જપતપ સાધન નામમાં, મટે રહુ કરજોડ. દામોદર દયાળજી, કરૂણા નીચ કૃપાળ; ગદાધર ગીરધર નમું, નમું ગોવિંદ ગોપાળ. આઘશક્તિ તું ઇશ્વરી, કર કોટીપર કામ; સાચી દેવી શંખલપુરી બહુચર બાળા નામ, શામળ કહે હું મંદ-મતિ, ઇચ્છું મોટું કાજ; વિક્રમા અરક મહિયા કહું, રાખો માહરી લાજ, સંસ્કૃત કાળીદાસ કૃત, નિરખ્યો ગ્રંથ જે નેહ; તે પાકૃત પ્રીતે કરું, તમ કૃપાથી નેહ. શ્રીગોડ માળવી વીપ્ર શુભ, વેગનપુરમાં વાસ પિતા પુરૂષોત્તમ તણો, કહે કવિ સામળદાસ. તેણે એ પ્રાકૃત કર્યું, પ્રિતે બુદ્ધિ પ્રમાણ; તે સિદ્ધજપતિ રખીદાસને, જુકતે કીધું જણ, ગુણસાગર ગુર્જરધરા માતર પ્રગણા માંભ; વાસણ વંજ અંશપત, કંશી કાઉજી કુળ તાંબ, મનજી સુતરાજ સરીખડો, શકળ કળા ગુણસાર; લેઉઆ માંહે લાજ જશ, દિલ રૂંડો દાતાર. વિરેશ્વરજી વિશ્વપતી, ખરી નવખડે ખ્યાત; મોદિક મણુ બે તાંદુળ ચડે, તે તો કડેતક વાત. પરતક્ષ પારખું પૃથ્વીવિશે, કડેતક સરખું હોય; મહિમા એ મહાદેવનો, કળી શકે નહિ કોય. રૂડી કિરયા રખી ઉપરે, પ્રીત રીત પુર મેર; કરચું નવાણુ કો કારમું, ગંગા આણી ઘેર. એક પરમારથ એ કર્યું, બીજું ધારચું મન; પંડિત તેડયો પ્રિતશું, જોગ પુરૂષને જન; રૂડી પ્રકારે સંતોષયા; ખાન પાન ધન ધાના; વસુધા વસ્ત્રો વિધવિધે, દીધાં બહુ વિધ દાન. પંચ પુત્ર પ્રસિદ્ધ શું, મનજી સુત રખીદાસ; વડ હથ સુત વેણી વડો, શાભા તે વર વાસ. શુભ શી-

ક્ષા તેને કહી, પવીત્ર પુન્યની પેર; તેણે પાંચિત તડીયો; ઘણા હેતથી ધેર. પુરાણ પરમારથ તણું, કરો રૂઠા કવિરાજ; પરમારથ પ્રિતે કરું, કામ હસેદીશ કાજ, ભગત ભાટ ભુપત સમે, સુરરંગ ગુણગાન; પુત્ર પરસન પીંગળ તણે, તે ગુણસાગર સમાન; તે કારણ રખીએ કરયુ, કશ્તાર્પણનું કાજ જશ જગભાધે વિસ્તર્યો રાખી લક્ષ્મીવર ભાજ, રખીએ દુશીસખી કર્યા, કીધો યથપ્રકાશ; જે બુદ્ધિ રીધી સરસ્વતી વાણી એજ વિલાસ, કંદુ થકી ઉત્પન હતા, ગરબવશેન રાજન; ત્રંભકસેનની બેટડી પરણ્યો રૂપરતન. ત્રંભકવડ તેણે રચ્યો, રાજરૂપ અનુપ; અકળીત કામ ભારે કરયું, વિસ્મે પામ્યો ભુપ. ઉતપતી તેની આવશે, આગળ એ સંદહ; નિશા સમે તે દેવતા, દહાડે ગરબવ દેહ. બાળી ત્વચા ગરબવ તણી, તે સ્ત્રીની માત; દહાડે થયું નયનમાં, વરત્યો મહા ઉતપાત. નાદી નારી તે સમે, કિતરે ગરભાધાન; રૂપિ આશ્રમ જઈ જણ્યો, વિક્રમ ધરયું તેનામ. ઉઠેણી નગરી વીશે, હત્યો વીરવંતાળ; પાર્યો રાજ તે નયનું, કરી પ્રજા પ્રતિપાળ. કરયું રાજ ભરતખંડનું, એજ છત્ર અનુદિશ; પંચદંડ જીતી શક્યો, વરનું છત્ર તે શિશ. વિક્રમ એક અજીત છે, છે પરદુષ ભંજન નામ; સહોદર પરનારનાં, કર્યાં કોટી પર કામ. બેલીપશાસ્ત્ર સકળ તે જ્યાં યુધીષ્ઠર હોય; અકળિત કામ તેણે કર્યાં, બીજે ન કરે કોય.

છાપો—મુંદર સરસા સરખ, ભુપ મુભુપનું અંગ; સકળ કળા ગુણ જાણુ, માન્ય રાખે અતી રંગ, અતુર વિદ્વા અકિંદ, લેખ લક્ષણ બત્રીશ; શીલપશાસ્ત્ર છવીશ, છતે ગુણ રાય છત્રીસે. ગોરાશી આસન બેઠ; વ્યાકરણીવાણી, પીંગળ પાઠ પુરાણ, જ્ઞાન બેતિપ જુગ જાણી. લઘુ લાઘવી વિદ્યાએ, પરવેશ કરે પરકાયા, ગતી સ્વર્ગ પાતાળ, રચે દેવતાઈ માયા. દુત દયા મહા ધીર, વીર ધનુરધારી; ગઉ બ્રાહ્મણ પ્રતિપાળ; સહોદર જે પરનારી; પરદુષ ભંજન મુખ કરણ, સત જુગતે સાંખી જુઓ; શાસન કહે મહાધીર વીર, અજીત વીરવિક્રમ હુઓ ચોપાઈ—અક્ષવતી આપે અવતરયો, પરદુષ ભંજન પ્રીતે પરવરયો; દુશમન વીર સાહસ ધીર, અજીત જીત્યા જેણે વીર. સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળે ગયા, એક છત્ર ચક્રવૃતિ થયો; થયા ધર્મ પુન્ય મારમ ઘણા, શક લખા જા બેતિપ તણા; તે તણે વાંચુ મહીમાય, મુણતે પાંચે પાતીક જાય; જેવું રામાયણ પરમ પવીત્ર, તેહ સમુ કહુ વિક્રમ ચરિત્ર. દુરતણા જશ મહીમા મણે, પુન્ય પ્રતાપ જશ મહિમા તણા; મુણતે પુન્ય હોયે જે આજ, ક્રોધે મનવાંછીતના કાજ. લગા નારી પામે તન, દુર્ભણ જત તે પામે ધન; પુન્ય પદારથ ઉપર ભાવ, સ્વમામાં ના આવે તાવ. મહાકાળેશ્વર કીરપા કરે, સકળ વીધન હરસીધી હરે, વીક્રમસેનનું મુણે ચરીત્ર, પરીઆ પંચોતેર હોય પવીત્ર. મહિમા કેહેતાં ન લઉપાર, સત મુઠા મોહે કરણુચાર. દોહરા—પાત્રું રાજ પૃથ્વીવિશે. હળાહળ ઘણાં ધસ-

રસુત્ર, પ્રજા પાળી પ્રિતશું, જેમ પોતાનો પુત્ર. ચિકમ કેરા વંશમાં, મહીપત મોહો-
ટો મુજ; સીહલ સુત સીરોમણિ; ભયનીવારણ ભુજ; મુજ ભત્રીજા મારવા, મોકલી-
યા અંડાળ; પતિત વનમાં પરવથો, બીન્ધોવનમાં બાળ બત્રીશ લક્ષણ બાળકો,
બીહીનો મનમાં તેહ, સમસ્યા લખીને મોકલી, ભાગ્યે મન સંદેહ.

શ્લોક—પ્રાધાતલુગીહપતિકવયુગેલકારં મૂનેર્ગતો । સ્વેતુચ્ચેનમહોદયૌક્ષીતલેકાંસાદસાંસાંવકા ॥

અન્યેશ્વાપીયુધિષ્ઠિરોષ્ઠત્વોયાવત્ત્વભવનસુતલેનેકેન્યાપી સમંગતાવસૂમચિમ્બુજતથા યસસી ॥

દોહરો—હઠ કરણા કાકાજીને, દુરમત કીધિતાજ, શુભબુદ્ધિ જોઈ સુંધીયુ, ભોજ
ધારાનું રાજ. (તે ભોજ કેવો છે) છપા—કામ સમાને રૂપ, ભુપ દુર્યોધન દામી,
દાતા કરણ સમાન, કોક જેવો મહાકામી. સત્યવાદી હરીચંદ્ર, ઈંદુ જેવો રક્ષકારિ; સુર્ય
તળો પ્રતાપ, અગરત સમો આચારિ. અમર તપે મૂલ વેણુ, નેણુ દોય અમૃત
ભરીયા, રહે બહુ વીશાળ, લોભે શુભ રેખા કરીયા; કુળાચાર કર કર્મ, ધરમ શાસ્ત્ર
નવ લોપે; સભા પંદીત સેહેપાંચ, મુલ હરીગુણ ભાવે. દાતા ભોજ ભારે હુવો, નહિ
ઉણમ ધરી શીઘ્ર કશી; કેહે શામળ મુખે ભોગવે, પુન્ય વાત જેને મન વશી. ધારા
નગરનો રાજ, કાજ કરે શુભ રિતે; પુન્ય વરતે પુરમાંય, પ્રજા પાળે બહુ પ્રીતે. વિપ્ર
પાળે ખટ કર્મ, ધર્મ શું સંધ્યા સાથે ધત્રી અઢે રણમાંહે, અહરનીશ દેવ આરાધે.
દ્વિજની કરતા શેવ વરત આચરતા વાદે; કરે કીર્તન ગુરૂ ગામ, નૃત્ય વખાણેનાદે,
પતીવ્રતા સહુનાર, ભારસતિનો આણે; દેવ સમાન શેવ, પુત્ર મા બાપને જાણે, રામ-
રાજસરી બડુ. ભોજરાજ કરે જ્યાંહાં; શામળ કહે વસુધાકર્ણ, મેહ ભાગ્યાવરસે ત્યાંહાં.

ચોપડ—દેશ માળવ શુભ ધારા ગામ, ભોજરાય નરપતનું નામ; વસે નગરમાં
વર્ણ અઢાર, સત્ય ધર્મ રૂડા આચાર. ગરૂઆ ગજ મહામત માતંગ, અસ્વ અબલખ
અતિ ઉજવળ અંગ; ધવળ ધોળી રઢીઆળા રથ, શુભકામે રાજ સમરથ. પાવક
પુરા પુઠે પરવરે, જડીત્ર શુભ છત્ર જે ધરે; નહી નગર ધારા સમંતાલ, ચો ચોથડ
ચોબારી પોલ. એકશો દશ દરવાજા વળી, બારી બત્રીશ ભાતે શુભ ભડી; પરાં
પંચાણું પંદર વાટ, નવા રેલેટ પાણીના વાટ. બંસેખાર કુવા વાવડી, પુરણ રેલેટ પું-
કળ વાવડી, ટુલીવાડી વનકળ ફળ્યાં; ખાર અઢારે અહિતર મળ્યાં. એવી નગર તણી
શોભાય, કનક સિંહાસન ખેડો રાય; પરદેશ પંથી આલે વાટ. ખોલે જશ ભલેરા
ભાટ. ચારણતે ચતુરાઈ દાખવે, નાગર લક્ષણ બહુ લાખવે; પંદિત પંદરસેં સુન્દણ,
જેશી જુગતે ખોલે વાણ. નવું કવીત કરી લાવે જેહ, પામે લાખ સવાયો તેહ; ભં-
ડારથી જાચીક પાછો વળે, હુકમ લાખ અઢીનો કરે, એવાં પુન્યનાં કરે નિત્ય કામ,
અમણું ભોજ પડાવ્યું નામ, વિવિધ નિત્ય વાજાં વાજાંત, બંદીજન બહુ જશ ખો-
લંત, નૃતકી નાચે આઠે પહોર, જયજય ખોલે શબ્દ તે દોર. ઘોષનાદ નિશાને થાય,

હાસ્યગીત કથારસ થાય વાળે તાળ તાતિ મરહંગ, ઘેરઘેર વરતે ઓછવરંગ, દુહ-
લીના ઇમકારા થાય, અંતરીક્ષથી સુરીનર ગાય; પહેલું નામ ભોજન ચડયું, અમ-
ણું ભોજ પુન્યેથી પડયું. માધ પંડીત મન ગમતાં માન, કાળીદાસ સરખા પ્રધાન;
માત કાળી પરસન જેહને, આશિશ દે એહવિ તેહને, ખરી વાત તણે જે ભોજ, ભી-
ક્ષકનુ પીયર તે ભોજ; આગણ કેરૂં એ મોસાળ, વખાણે જન ઉપર વહાલ, કહ્યપતરૂ
વત કળયુગ વિશે, ભારે નહી ભોજભડ પખે. મહારાજ મોટો મડ ભુપ, કંદ્રપ સર-
ખું જેતું સ્વરૂપ; અવનવા આપે હોય ઈંદ્રિ, નવ લક્ષ તારામાં જેમ ચંદ્ર. ભાનુમતિ
જેની સ્ત્રીસતી, અષ્ટ સહસ્ર પરરાણી અતી; શીવ શક સમરથ ધર્મ, કુળ આચાર
કરે સહુ કર્મ; સુર્ય ઉગે આપે સંત ગાય, પછે ભુમીથી મેહેલે ગાય. દંત ધાવન કરીદે
દાન મહીપતદે બ્રાહ્મણને માન. નાહી ધોઈ દેવતાર્થ ન કરે; હીમ મદાર થાળીમાં ભરે;
નઉતમ વિપ્ર કે આલે જેહ, પામે દાન સવાયાં તેહ. દાન પુનનો ન લહુ પાર, સહુ
સુખી છે વર્ણ અદાર. કાર્ય કામ નીત ભોજે વણાં, કયમ વિખાણુ કરૂં તે તણાં, દુઃખ
નહી કોને નહી શોક, કર્મ અનુસારે વરતે લોક. એવે જન્યક કષ્ટે અરે, તેણું દુઃખ
આર્ણવ જઈ પડે, એની દ્રષ્ટે ના આવે રાંક, તેમાં શો દાતાનો વાંક. દોહરો—ભોજ
નગરે બ્રાહ્મણ વસે, આપે પરમ પવીત્ર; સોની સાથી તેહનો, મનનો માન્યો મીત્ર.
કહે સોની તું વીપ્ર સુણ, મુજ સાથ વીદેશ આવ્ય; શાંભ દામ ભેદે કરી દ્રવ્ય ઘણેરો
લાવ્ય. કરાવ્ય મંદીરને માળીયા, ઉંચા કર અવાસ; સુખ ભોગવો સંસારનાં લીલા
લેહેર વીલાસ, અમૃત વચન અદકાં કહ્યાં રીઝ્યો તે ઋષીરાજ; કહેતાં સમર્થ ધર-
તણી, આવે અદકી લાજ. અંગે પહેર્યું વસ્ત્ર જે, ઉદર પોખ્યું અન્ન, એહ રીઢ છે
આપણું, મહારાજ વખાણે મન. ચીંતામાં કર ચીંતનિ, જેમ તેમ કરવો દીશ;
થોડેક દીવસે આવશું, સુખ કરશે જુગદીશ. ચોપાડ—એક વિપ્ર બીજે સોનાર, બેઉ
જણ પંથ પળીયા અપાર; પુછે ગામ એક બીજી સહે, નીશા પડે ત્યાં વાસો રહે, પ-
શ્ચીમ દેશ પરીયાણુ કર્યું, મુંદર સાગર આર્ણવ ભર્યું છે ત્યાં નિર્જળ નીર, વશે
ગામ એક તેનિ તીર; ગુણસાગર સરખુ તેગામ, ઠરી રહ્યા બે તેણે કામ; કનકાપુર
નામે કહેવાય, વીજેપાળ ત્યાંનો છે રાય; રહ્યા ઉતરી તેને કામ; વળગ્યા બે પોતાને
કામ. વિપ્રેતો માંડી નીશાળ, લઘુવેશ રાજનો બાળ; વિપ્રને રાયે દિવા માન; સોંચો
પંડિતને સંતાન. રાત્ર દીવસ રહે રાજને ઘેર, પુત્ર ભણાવે રૂડી પેર; તેજ પાળ કું-
વર નીત ભણે, ગુણ સવળા લેખાનાં ગણે; વર્ષ થયાં એમ કરતાં બાર ત્યારે મનમાં
કર્યો વિચાર. સોનીએ પેદા કીધા દામ; ત્યારે સંભાર્યું અર્ભક ગામ. અર્ભક નારી
ચીતમાં ચડી. આવ્યો વિપ્ર પાસે તે ઘડી; આવો સાથે તો શીઘ્ર કીજીએ, નહીનો
વહેલી શીક્ષા દીજીએ.

દોહરા-વિપ્ર કહેતેજયાળ મુચુ, મહારાજ સાંભળ મુજ વાત;જે આપો મુજને આગના,તો જઈ સોની સાથ વાટ જુએ ઘેર બ્રાહ્મણિ, બીજ નહાતા તન;અનાથ ઘરમાં તેહને નહી હોય ખાવા અન. રાજ કહે ઋષિજી મુણે,ત્યાં ગયાનો શો અર્થ વિસ્વાસ આવેજે મીત્રનો, તો મોકલો ઘણેરો ગરથ.ચોપાઇ-ભુપત્ય કહે સાંભળરે બ્રહ્મ,કહું સોની કેરુ કર્મ;તસ્કર સહુ મુણે સરહાર,કોઇ વસા જાણે સોનાર,સોની તણે વિશ્વાસ કરે, તે હણપણ પોતાનું હરે; મોકલશે ધન આપી જેહ, ક્ષેમકુશળ પહોંચે નહીંતિહ,કહેતામાં ન કરશે કોઇ ગુરુ, વચન કરું કેમ લોપ કહે વિપ્ર સોની છે મીત્ર;પર્મ સાધુને પુત્ય પવીત્ર;ના આપે કોહો આડો આંક.શીહ કહોડો સોનીનો વાંક. વીપ્ર વચન પરમાણુ કર્યા, રતન ચાર લઘ આગળ ધર્યા. વસ્તુ અમુલખ છે એ સહી.વાપરે ખાતે ખુટે નહિ;મુખ્યાં રાયે બ્રાહ્મણ હાથ, વિપ્ર ચલાવ્યાં સોની સાથ, તુજ ભાભી હાથે આપજે, કુશળ વાત મહારી થાપજે; મીત્ર મારગમાં પંથે પાળ્યો,વિપ્ર વળાવી પાછો વળ્યો વાટે જાતાં કર્યો વીચાર,માલ અમુલખ અપરમ-પાર. એ વિપ્ર છે દુરળજ રાંક, માહારા કર્મનો મોહોડો આંક. કરુ ઉપાય પરપંચી પેર, રતન ચાર રાખુ મુજ ઘેર;આવ્યો ઘેર તે પોતાતણે,ભામની આગળ મોહોટમ ભણે. ઇષ્ટેવ અમને તો ફળ્યો,રતન ચાર તે વેગે રળ્યો,શામાને આપ્યાં સાટીયાં; ખાક તણે ઉંડાં ડાટીયાં; તેડ્યા જલ પટલીઆ પાંચ, લોભ દેખાડી પરડી લાંચ; બ્રાહ્મણિ પાસે તેડી ગયો, ખમર કહિને સાચો થયો વિપ્ર થોડક દીવસે આવશે, કર્મ અનુસાર ધન લાવશે,ખેમ કુશળનો કહ્યો વિચાર. ચાર હુન આપ્યાં તે કાર, બ્રાહ્મણે જે સોંપ્યાં મુને,આ પંચ દેખતાં આપુ તુને,તેનારિ રળીઆતજ થઇ.કુશળ આપ ધણિની લહી એક હુનમાં વચ્છજ કર્યા, બીજમાં ત્રણજ ભર્યા; ત્રીજુ દેવા-હાર લઈ ગયો.ચોથું ઘર સંચામણ થયો,દીન પુંડે દીનચાહ્યાવહિ, રતનવાત વિસારે રહી;રાજની વિદ્યા પુરણ થઈ,વીપ્ર આગળ વાતજ કહિ.તમે પધારોજી તમ ઘેર, ભોગવો ગ્રહસ્થાશ્રમ શુભ પેર;અખુટ ગરથ મોકલીઓ જેહ,ખાઓ પીયોને ખરચો તેહ. વળી કહોતો આપું ઘણું, વાટે જાખમ જીવજ તણું; તુંખીપાત્ર લઈ વિપ્રજ વળ્યો, હાસોમાલો પંથે પાળ્યો.આવ્યો ઘેર વાટેથી વહી, વધાઈ વીનતા આગળ ગઈ,દીવાં માન કીધાં ભોજન, મળવા સકળ સહોદર જન; સોનીને પણ જાણુજ થયું, આવ્યો મળવા દુઃખજ ગયું. કુશળ વારતા કોડે કહી, નીશા અરધી તે વેળા ગઈ, સહુ સહોદર મંહિર ગયાં, નગનારિ બે ગુજે થયાં; કાં દરિદ્ર વેંડે તું નાર ગર્થ ઘણા છે તાહારે ખાર.કેમ કરી કીધાં જતન.મોકલ્યાં ચાર અમુલખ રતન;લાવો તે નંબ કયાં મુકીયાં,નથી વટાવ્યાં તે ચુકીયાં.કરો મંગળ પરણાવો બાળ,ઉતારો મા-થાની ગાળ. ઉંચા મહેલ કરો આકાશ, ભોગવો લીલાલહેર વીલાસ; સહોદર સહુ

તેંદા સંગ, આભુષણ ચોપડો અંગ; જગન દાન મહાફર કીજીએ, મનુષા દેહનો લાવો લીજીએ, મુણ્યાં વચન કંથ કેરાં ઘણાં, પ્રલે થયાં નરનારી તણાં; દૌગટ દહાડા ખોઈ આવીયો, નથી દામ ખોટો લાવીઓ. રત્ન રત્ન ઝંખે છે કંથ, થયો ઘેલો આવતાં પંથ ધન ધન કહેતા જીવજ જશે. રાણુ હુંશ કરતામાં થશે. નારી કહે સુખે નિંદ્રા કરો, જર તજ જંખના પરહરો. કુંભી નરક પડશે પ્રાણુ, લોક હપારત ઘરમાં હાણુ; ઘર પાચ્યા તો ઘણું એ ધન, એમ કરિને વાળો મન. દોહરા—વાત મુણિ વનિતા તણિ, વદે વિપ્ર અપાર; સોની સાથે મોકલ્યાં, રત્ન અમુલખ ચાર. કહે ઘેલો વનીતા મુને, વીપ્રીત ખોલી વાણુ; જુઠું જો ખોલુ અમો તો ઇશ્વરની આણુ; કામનિ કહે મુણે કંથજી, આપ્યા ચારજ હુન, તુરત તે દહાડાં ખરચીયાં, તેની આણી તુન. ચોપડ—માહા ચીંતામાં રાતજ ગઈ, પ્રાતસમેની વેળા થઈ; કહે પોતાની વીપ્રપેર, ગયો વીપ્ર સોનીને ઘેર. સાબાશ અકલ રૂદી તાહરી, તેં ચીંતા જાણી માહરી; રત્ન ચાર તેં રાખીયાં, સ્ત્રી જાણીને નથી આપીયાં લહે સોની બ્રાહ્મણ રૂંદ, તેહ અનુચર દ્રષ્ટે જુવે. દશ વીશેક સાંપ્રહ ધાઈયા, સહુ સાથે જેવા આવીયા. દોહરા—કહે સોની મેં આપીયાં, તાહરી સ્ત્રીને હાથ; પડ ગળે કો પારેખને નહિ ચાલે મુજ સાથ. પંચ પ્રમાણીક દેખતાં, જુવંતી હાથે જેહ, પહેર દીવસ હંતો પાછલો, તે વેળા આપ્યાં તેહ ધર્મ સરખા રાય છે, રાજ ભોજનું રાજ; બીજી વાર ગળે પડે, તે નહી આવે કાજ ચોપાઈ—માંહામાંહે રાડજ થઈ, તે ખબર રાજદારે ગઈ; બ્રાહ્મણ બ્રાહ્મણીને સોનાર, ગયાં સગીપે રાજદવાર. ભુપને પ્રથમ પુછ્યું, ન કરીશ કુંડુ આપે કર્મ પછી બ્રાહ્મણીને પુછી વાત, મેહદયો કાન ઉપર હાથ, પુછ્યું સોનીને તે રાય, આપ્યા કે ન મુકરર જાય; રાજજી બ્રહ્મનું ધન, નવ રાખે કોઈ હરીજન. બ્રાહ્મણ ધનની છે ભોગીયો. દશ અવતાર મુધી રોગીઓ, આવતાં દાંત નથી ભાળીયાં તરત એ નારીને આવીયાં અગ્નિમાંહે ક્યમ હાથ ઘાડીએ વિપ્ર જરતા નવ આડીએ. રાજ કહે સાંભળરે ભાઈ, એ વાતનો કો લાવ ગુલાઈ તો તો તું સાચો જાણીએ, પંચ કહે તે પ્રમાણીએ; નથી કર્યું મેં કાચું કામ, લીધાં પંચ જાણનાં નામ, દોહરા—પંચ પ્રમાણીક ખોડીયા. સાંભળ સત્ય મુજાણુ ચાર વસ્તુ સોંપી સોનિએ; દીડું દ્રષ્ટ પ્રમાણુ. રાજને કંઈ સાન નહિ, કાને સાંભળે વાત; વીપ્ર તે જુહો કર્યો, કરી સોનીની ખ્યાત. ચોપાઈ બીજને શુળી દીજીએ, વીપ્ર જાતને શું કીજીએ. એણે કર્યું જો આણું કામ, તજઓ પોતાનું ગામ, એમ કહી ગયા ઘર માંહે, નરનારી આદ્યાં બે બાંહે, નગર થકી બાહાર નીસરે, જુહો જુહો સહુકો કરે. સાખી સાથે સોની જેડ, હીંડે મનથી મોડા મોડ ગામ ભાગોળે ટીંખો એક, એહ જગ્યાનો વડો વિવેક, વીપ્ર કરે એક ખેતીતાંહ. માળો ટીંખા ઉપર જ્યાંહ. જેકોઈ મોહ આગળ જાય, પોંખ ત્યાં મુખેથી ખાય. આપવાને

ઉતરે જાહેરે, પાટે યુગ આપે તાહેરે; મલેચ્છ તારે મહીપતિ, ઉતરો ત્યારે દરીદ્ર અતી તે કેકાણે બેસે ગોવાળ, વરણ અદારતણા જે બાળ; એક તે માંહે રાજધાય, બીજાને તે કરે ન્યાય, તેની સામે બ્રાહ્મણ રૂએ, તેણે વનચર દ્રષ્ટે જુએ. દશવિશેક સાંપ્રદ ધાધયા, સહુ કેને બાંહે સાંહીયા; ગોપ આગળ જઈ ઉભા કરયા, હાથે ઘેર મુતારા ધરયા. જે કે જુઠી બોલે વાણુ, મારી મુતારે લેઈશું પ્રાણુ, પુછી હકીકત લીધા પાર, મનમાંહે તે કરયો વિચાર, સોની કહે મેં આખ્યાં કથી; કહે બ્રાહ્મણી પોહોચ્યાં નથી. આખ્યાં આખ્યાં કહે લાંચીયાં, ભાંજે એમને ક્રીયા સાચીયાં. કહે ગોપ જે સાચા થાય, તે મલપતા મંદિર જાય; જુઠા જે પગે અદિશ મારી મુતારે ભાગુ શીશ, કહે વાત સાચી સાચાં, આચા પંડજનીલા હાથમાં જેણે જેવાં દીકાં હોય તેવાં ઘડી અતી લાંબા સોય દોહરા—એક એક કેડે દશ જણુ, લઠા લેઈને જણુ કેને કે નવ હડી શકે, કાળમાં લેશ પ્રાણુ, ચારે શાક્ષી જુજુવા, મનમાં પાચ્યા કષ્ટ; કેવાં રત્ન કરી આપસે. નથી દીકાં જે દ્રષ્ટ; કેણે ઘેડ ગાળે, કેણે કુલડી કીધ, તરફતા; સહુ ધરજતાં; આવી અતે સહુ દીધ.

ચોપાઈ—જેના મનમાં જેવાં અડચાં, તેણે તેવાં ઘાટજ ઘડ્યાં; આણી આગળ ઉભા કર્યા. ચારે સાક્ષી જુઠા પળ્યા. દીકાં હશે તાહેરે સહિ સામ, જુજુવાં ધધાણુ ઘડ્યાં કચમ હાથ; નિચું જઈ રહ્યા તે ચાર, પ્રતિ ઉતર ન થયો તે કાર; વળતા ગોપને આગ દીધ, બાંધીને ચોમંખા ક્રીધ; માર મુતારા તણે, યુગ પાત કરે બહુ ઘણા; સાચું બોલ્યા જાણુ તે ચાર, જ્યારે નવ સેહવાળા માર; પેટ અરથે લાંચ લોભીયા, કર્યું કર્મ જુઠું બોલીયા, ગુણી રાગ મોમલીયા ગેર, પછે પકડી સોનીની ગેર, ઉંધું મસ્તકને ઉંચા પાય. ઉપર માર મુતારા ખાય; સોની સાચી બોલ્યો વાણુ; જણુયું નિશ્ચયે લેશે પ્રાણુ. રાખ્યાં ઘેર કરીને જતન ધરમાં દાટ્યાં છે ચાર રત્ન. રત્ન મંગાવ્યાં તે માથમાં, આખ્યાં બ્રાહ્મણના હાથમાં નરનારી રળીઆતજ થયા, ચાર રત્ન લેઈને ગયા. દોહરા—ગોપરાય કહે ગોપને, જુઠાએ પ્રચંડ; શામવહન કરી ફેરવા એને એકા હંડ, ગોપ ઘણેરા ઉઠીયા. જાલ્યા બહુ તે દિશ શામ વહન કરી ફેરવ્યા, ગામ ઉઘાટે શીશ. નજ્ર માંહે લેઈ ગયા ભોજ ભોળો જે જ્યાંહે; પુછી પેર પ્રધાનને. કહી સવળે ત્યાંહે. ન્યાય આપણે ચુકવ્યો, ગોપ રાયે તે વ્રત; રત્ન ચાર બ્રાહ્મણ તણાં, તેજ અપાવ્યાં તરત રિઝયો એણું સાંભળી, રાજન પ્રધાન; છ અસ્વારી નીસર્યા, દીમાં ગોપને માન. આશ્વાસન અદકી કરી, જે રાજની રિત, અનેક શરશા ચાતુરી. પ્રીછી ને બહુ પ્રીત. ચોપાઈ—પુછ્યા બીજા બહુ પ્રપંચ, પ્રતિ ઉત્તર આપ્યા શુભશંચ; ઊડ્યા ભોજ ભડ ભાગી શીખ, ન આણી ગોપ સન બીક; વખાણુ કરી સહુ વીસ્મે થાય, એટલે

ત્યાં તો પડી નીશાય. ગોપ ધેન હાંકયું છે તાંહ શહુકો આવ્યું નમ્રજ માંહ, લોકે જોયો નાનો બાળ, ન્યાય ચુકયો તે ગોવાળ, તે રાજ્યે તેડયો પાસ. બોલાવીને દીધી આશ.તેમાં નહીં અક્કલ કે શાન, રોજ જેવું હોય રાજન; પ્રધાને જોયો ઉદ-વેષ, નહીં અક્કલ એમાં લવલેશ. દોહરા—વજ્ર રાયે વિચારીયું, નહિ કાંઈ એનું કામ; આસન બેસે એ જ્યાંહાં તેહ અમુલબ કામ. રાજ લક્ષણ આગળો, તેવો છે પ્રધાન, ગદ હતો તે ગોપનો, ખોદાવ્યો રાજન ખાળો વાલ્યો તો બ્રાહ્મણે, ત્યાંહાં મુધી ગોદિ ભોમ્ય; કહાડયું સિંહાસન કારમું, રવી મંડળ જ્યમ વ્યોમ. જળ મુધી ભુમી ખણી અમુલબ અપરમપાર; નિસરયું તે રત્ન જડયું, સિંહાસન શુભ સાર. (સીંહાસન કેવું છે.)

શ્લોક—રત્નજઢીય સુવર્ણસ્ય છત્ર ચમરસંયુતે, દ્વાદશ વીચન મોહારી; કનકપુત્રી કામુચ.

ચોપાટ—ઈંદ્રાસન થકી અવનવું, તત્વ ત્રીભોવન કેદું હવું; રવી ઉદીઓ હોય જેમ, ઉદોતકાર દિહું તે તેમ. સુરલોક સહી આશન જશું, આપ્યું ભોજ સભામાં તમુ. સુર્યકાંભ ભણિ છે જડીત્ર, પંચ દંડ કરે શીરછત્ર. પંચ પરચાર સોના પુતળી બત્રીસ પુઠે બાવન પુતળી. બત્રીસ ગજ ગોળા આકાર, હાથ હાથ પુતળીકો કાર પદ્મનીથી દીસતી વડી, સ્વયં વિધાતા હાથે વડી; કોણે કર વેણાને તાર, કોના કરમાં ચંત્ર રસાળ વદન સરહ પુનમની જેત, આપ્યું તે આસન ઉદોત. વજ્ર શણગાર દિવ્ય દામની. નહિ ભુતળ એવી ભામની; શોભા દીધી આશન તણી, લાગી ખાંત રાજને ઘણી. તેજ્યા પંડિત જોશી શીધ, પુશારકનું મુહુરત લીધ રાજ ભોજે કરાવ્યું કામ, શુભમંગળ છો કામોકામ; વાજે મૃદંડા દોલ નિશાન, જળહળ જેત ઉદીયો છે ભાણ. સૌકોને દિધાં માન દિધાં લક્ષ સવાયાં દાન; પાન પુલ રાજ વેહેચશે, શુભ સીંહાસને બેસશે, જેવા મળી છે વર્ણ અદાર, બુથ ગાંધ્રવ છે અપરમપાર; પંડિત જોશી મંત્ર મંત્રેશ, રાજકુળી છતે છત્રીશ. વાજાં વાજે શુભ ચોપાટ, જશ બોલે ભુપતના ભાટ; ચારણલોક ચતુરાઈ કરે, ભડો ભડો એવું ઉચરે; શુભ મુહુરત શુભ વેળા થઈ, ચીંતા મન તણી તો ગઈ; શુભ ગંગોદક આર્જન કર્યું, ધ્યાન ઇષ્ટ તણું તો ધરયું સમરયું નારાયણનું નામ, આસન બેસવા ધાલી હામ; પ્રથમ સિંહાસન શુદ્ધ કર્યું, પુષ્પચંદનને કુમકુમ ધર્યું; વેદ મંત્ર ક્રીધો અભિષેક પૂજ્યા પર્વત પાટ અનેક. અશ્વ ગજરથ ધેનુ ને ધન. સંતોષ્યા જાન્યક બહુ જન; પગ આસન મુકે જેટલે, નંદા નામ બોલી તેટલે.

દોહરા—અચરત પામ્યો અતિ ધણું, ભોજરાય ભડભુપ; બોલી નંદા પુતળી જેનું શુભ સ્વરૂપ. સર્વ સભા વીરમે થઈ, અચરત હીહુ પ્રૌઢ; કનક પુતળીએ કહી, થઈ રહ્યા હીગમુઢ. પગ બેચી કરજોડીયા, ના કહી તે કૃષ્ણ કાજ; કોનું આશન

કુણ બેસશે. તે કહો અમને આજ, નંદા નામ કહે પુતળી, ભોજ મુણે આ ઠામ; શીહાશન વીકમતાણું, પરદુખ ભંજન નામ. ઈંદ્ર થકી ઉતપન હવો, મુરપુર મહો ધીર; હરસીદ હહુરી તેહને, જીવે અજીત વીર. ચક્રે રાજ તેણે કર્યુ, સંકેત આદ્યો જેહ; સહોદર પરનારના; નારાયણ શું નહ, અરણ્ય અવની કરી, અહરનીશ આનંદ; નરપત તે નવખંડનો, વીકમાચક્ર તે ચંદ. તે સરખો દાતા થશે, તે બેશે એ ઠામ બીજે સિહાશન પુજશે, નહીંબેડાનું કામ. કહો વાત તે વીરની, સાચી તે મુજ સાથ; ભોજ કહે મેં માનીયું, રહુ જોડી બ હાથ કેહે નંદા શુણ રાયજી, પોહો-ચાડું તુજ આશ આદ વાત ઉતપન હવી, કહે કવી શામળદાસ. નંદા કહે શુણ નરપતી, પાંચે પાતીક જાય; ઘેર બેડાં ગંગા મળે, પુર્ણ પાવન થાય. એહ ચરિત્ર જે સાંભળે, મનમાં આણી લાવ; ટાઢો ઉનો ચોથીયો, સ્વપ્ને નાવે તાવ.

ચોપાઈ—દેશ મુખ્ય એ મોહોટું કામ, તીરથ જોગ્ય. ઉજેણી ગામ; નદિક્ષીપ્રાગ-ગા સમતુલ્ય, મોહોટું ક્ષેત્ર મુક્તિનું મુલ્ય. નગર ઉજેણી છે અતી સાર, જેણું દ્રાસન અતીસાર; નવતેરી નગરીનું નામ, ધર્મવંત બાધું છે ગામ, સાદક હરસીધીમાતાય, છપનકોડ તણો જે રાય; મહાકાળેશ્વર. જોતી સ્વરૂપ, ભક્ત વત્સળ જે ભારે ભુપ; મુક્તિક્ષેત્રમાં મહીમા ધણો, અતિ પ્રતાપ ઉજેણી તણો, અખીલ પુન્ય મોટે અનુપ, વીકમસે સરખો છે ભુપ. સતવારી વસે સહુ લોક નહી કોને વ્યાધી કે શોક; સદાવ્રત આપે બહુ સતિ, પતીવ્રતા સેવે શુભ મતી. બ્રાહ્મણ આદિ અદારે વર્ણ, હરી કથા શુણે નીત્ય કર્ણ; જાત્રાવર્ત આચરે ધર્મ, આંણ ફરે ધર્મની, મુખ ધર્મ; હવડાં સંક્ષેપે કહું વાણ, આગળ થાશે નગર વહાણ; રાગકળા છત્રીશે સુર, નરપતમાં ઇશ્વરનું નુર. વાજે વ્રદંગને વશ, સહુ લોકમાં ઇશ્વરનો અંસ. ગંગાસમાન ક્ષીપ્રાનાં નીર સીદ્ધવડ છે તેની તીર; વસે ધીર ચોરાશી ત્યાંહે. બાવનવીર બેસે તે માંહે, ગાંધવ છે પ્રૌઢ મશાણ, ભુતાવળ સઘળીનું રાન, ચોસઠ જોગણીઓ માહા મુળ, અવર નગર નહી એ સમતુલ. વશે વિર મોહોટો વદતાળ, ભુત પ્રેત વંતર મહા વ્યાળ; જક્ષ ક્રીનરને ગંધર્વ ધણા, સહુ નીશાચર નહી મણા; શુદ્ધવડ ફળ્યો બહુશાખ, જ્યાં ચેટક ચોરાશી લાખ; હાકપતી વસે એક ડાળ, બીજે અષ્ટ ભૈરવ મહાકાળ; અનેક ડાળાં બીજાં ભયંકર, તેમાં રહે પોતે શંકર, આચર દેવ્યા ગામજ તણી, જેની માયા છે અતી ઘણી. વીકમાચક્ર કેહેવાણો આપ, સર્વ હરસીધી પ્રતાપ; દુખે ન વ્યાપે કોની દેહ, મન વાંછીત વરસે છે મેહ; ફળે વનસ્પતીભાર અદાર ચોર ચુગલ નહી ભય લગાર. કરે લોક સહુ ધરના કાજ, રામ સરિખું ચાલે રાજ; બેડા અવિચળ નિરબે ધીર, પરદુખ ભંજન વડહથ વીર. સહોદર પરનારી તણો, ગૌ બ્રાહ્મણ પર નેહજ ધણો, તેણે ક્રીધા કામજ જેહ, કહું સંક્ષેપે તુજને તેહ; આહેરી એક નગરી વસન, કરે ચેટક હણે નિત જન; નામ પરપતીચો નીતે જાય, કરે અચેટક

ઠાઠાડી વનમાં. એકનારીને ચારે તન; વછોડેઆહેરીજન, પગુ વંધિ તેપેટબલરે
 નીત્ય અહાર એનો કરે લાભુવાએ વનમોજર, સાંજે લાવે અઢકોઅહારા એકદીવસ
 તેઆધે ભમ્બે, શેહેજે વીત્યો સંધ્યાસમો; આહારન આવ્યો તેને હાથ, તેણે વીચાર્યું
 રૂદીયા સાથ, ઠાલો ઘેર જઈ શું કરું, સ્ત્રી સંતાન આગળ શું ધરું; રહુ વનમાંહે
 બધીરાત, મળેઆહાર મુજને પરભાત. એવો ઘાટ તેણે મનમાંઘડ્યો, એક વ્રક્ષ વડ
 ઉપર ચડ્યો; વાઘ સીંહનો ભય મન ધરી; રહ્યો વડ ઉપર જઈ. સ્વપ્નામાંહે
 દેખીએ જેમ, પ્રતક્ષ કૌતક દીડું તેમ. અકસ્માત આવ્યા જણ સાત, આડા દીધા
 તેણે હાથ; અસંખ્ય લોક એવે આવિયા, કનક તણું આશન લાવીયા, ઈંદ્રાસન સરખો
 તે ઘાટ, તે વડ હેડળ મેહેલ્લો પાટ; તે ઉપર દીડો એક રણ, ફરે છત્ર હરણને શરણ
 અતીશે કોમળ રૂપ અપાર, કનક આસનખેડો કળીયાર. સોના સીંગડી અતી અમુલ્ય
 મુસ્તક મુક્તાકળની ઝુલ એ ધુધરી વરકે ઘણી, શી કહુ શોભા હરણજ તણી;
 ઋગ પોહોડો ખેડો તે રાજ, પાસે ઉભા સેવક કાજ; કેટલા એકતો ચમર કરે, કેટલાક
 એક છત્ર શીર ધરે, કેટલાકતો વીંજણ કારણે, કંઈ પ્રતીહાર ઉભા બારણે અકળીત
 એક વાસ્યુંછે ગામ. દેવલોકનાજેવો ઠામ; અનેક મેહેલ મેડી માળીયાં, ગોખ જડીત
 સોભે જળીયાં. પીતાંબર પાથરીયા પાટ, કનક તણી હીંચોળા ખાટ, નય પાછળકોટ
 નવરંગ, વરાં શેહેર માણસનો સંગ; અશ્વ ગજરથ ગાયક ગણા, અલખત માંહે નહી
 મણા; દોશીકણીયા પારેખબહુ, દીકાંવરણ અઢારેસહુ. મણીમાણેકભરોભંડાર, અલખ
 ત અઢકી અપ્રમપાર; જેવી શોભા નરપત તણી, તે થકી શોભા દીડી ઘણી. ખેડો
 વડ આહેરી જુએ, મનમાં હરખે મનસુ મુહે; મુખથી કાંઈ ન બોલે વાચ જાણે દેખું
 સ્વપ્નુ કે સાચ; એવી રચનાનો નહી પાર; જેતાં વીત્યાં જામજ ચાર; એવે પુર્વ ઊ-
 દીયો અરણ, આળસ મોટી ઊઠ્યો હરણ; સભા સહીત તે ખેડો થયો, જળેઝાંખરે
 નાહાશી ગયો; નય સર્વ અલોપજ થયું, સહુસહુને ઠેકાણે ગયું; ફરી ફરીને વ્યાધિ
 જાય, માનવ દ્રષ્ટ ન આવ્યું કોટ; જેતે કાંઈ દ્રષ્ટે નવ પડ્યું; આહેરને અચરત અ-
 ડ્યું. ગયું નયલોકને ઘડ. રહ્યો આહેરી વ્રક્ષ વડ; કરે આલોચ વિમાશણ મન.
 કોઈ વાત ન જાણે અન્ય; હસ્તો રમતો આવ્યો ઘેર, સ્ત્રી આગળ માંડી કહિ પેર, કો
 આગળ કહીને શું કરું, ભારે વાત હઠડે કેમ ધરું; નારી કાંઈ નથી ફાવીયો, માટે ડીંગ
 એવિ લાવિયો. તાહારા સમજે સાચી વાત, દ્રષ્ટ જોડી જોઈ મેં ખ્યાત. માનની કહે
 દેખાડો મુને, તો સાચો જાણું હું તુને; કરે વાત મનમાંહે પુર, એવે મેરજ ખેડો મુર;
 સ્ત્રીને પોતે તેડી સાથ, આવ્યો વનમાં પડતે રાત; વડ ઉપર ચડીયાં છે ખેહ, નરના
 રીમાં આણ્યો નેહ. પેહેલેહિવશે દીડીતી જેમ, તેવી શોભા દીડી તેમ; તેહું નગર તેવા
 લોક, શાયું માન્યું શામાએ શોક; તેવો હરણ દીડો તે ઘડી, આસન ઉપર ખેડો.

ચડી; નિશા આખી કઠિતક નીરખીયું, બંનેનું હઠકું હરખીયું. પ્રાતસમે તે થાનક હુવો, હરણ ઉડી જળામાં ગયો; એટલે સમરધ સધળી ગઈ, રણભોમ્ય હતી તે રહી એટલે ઉતર્યા નરનાર તેમણે મનમા કર્યો વિચાર; દીડી શોભા એહ અનુપ, જઈ ચેતાવ્યો ભારે ભુપ; મહારાજ રાજ કઠિતક એક હોય, મહીમા કળી શકે નહી કોય. તેડયો રાજને એકાંત, ભાગી આપ મનડાની ભાંત; નૃપે તે માની સાચી વાત, તેડયો વ્યાધિ પડતે રાત; પેહેલે દહાડે મેં તો લહયું તે મારી ધરણીને કહયું સ્ત્રી ભરથાર મળી બે ગયાં. દેખી રસના મુખીયાં થયાં-મોટા છે મહીપત મહારાજ, આવ્યો છું કહેવા તમ કાજ. ક્રીધા બોલ મેં તમને ખરો, એ ઉપર ગમે તે કરો દોહરા—એહ વચને આનંદીયો, વકહથ વીકમવિર; નૌતમ વાત નીરખી તમો, તેડી જાઓ તેતીર કરો વાતથી વાયદો, કહયું આપ ધધાણ; સાંજ સમે તે સંચર્યા, લેઈ ધનુષને બાણ એકાકી તે એકલો તેડયો વ્યાધીને સાથ; નિશા સમે બે નીસર્યા, ગ્રહી હથીઆરાં હાથ. વડ શીખરે તે બેઉ ચડયા, ધીરવીર જન જોહ; દિડી રચના કારમી. સુણીતી કાને તેહ, તેણું છત્ર તેણું ચમર, તેવા લોક સહુ નાર; તેવો ધડ તેણું નગર, તેની શો ભાનો નહી પાર રત્નસમરધ કાંઈ કોટીધા, ગર્થ હીમ ભંડાર; દીડી રચના કો દેવનિ, ક્રીધો મન વીચાર. મનોહર મંગળ વાજતે, રાજ રીત શુભરંગ, વરણ અદાર વસે સહુ અધીપતિ રીઝીયો અંગ. એમ કરતે રવી ઉગીયો, ઉઠ્યો હરણ અનુપ; એહ કરામત એહની, ચીત માં ચેત્યો ભુપ. દાવન કે એ દેવતા, રણ રૂપ એ આપ બે ગ્રીયાને મુકીયે, તોતો બેસે શીર પાપ દાવો દુત ગ્રીયારમણ, એ ક્ષતિનો ધર્મ ચતુર નર ચુકે નહી, કુળ કલંક શીર કરમ; તતક્ષણ આંપ ચઢાવીયો, પુઠે પુરોબાણ; કશીને મારયો હરણને, તતક્ષણ લીધા પ્રાણ. વડથી હેઠો ઉતર, બેઠો આસન તર્ત; આણ વરતાવી આપની, શીર શોહાવ્યું છત્ર. ઉગ્યો રવી ઉજેસમુ, રાજ બેઠો રાજ, નગર તો સરવે સ્થંભી રહયું, થઈ ન શકયું તે તાજ. ચોપઈ—એવે એક ત્યાં કઠિતક થયું, નગર સરવે સ્થંભી રહયું; એટલે આવ્યું એક વીમાન, તે ઢ્રષ્ટે દીકું રા જન; આવી ઉતરયું વડને શરણ, વિમાન ઉપર બેઠો તે હરણ; ઉપડી ચાલ્યું આ-કાશ, તવ રાજાએ ઝાલ્યું પાસ; કોણ છે તુ વરણ, કેમ આવ્યો તો આને શરણ, આપ વાત પ્રતી ઊતર જોહ, ભાન્ય મારા મનનો સંદેહ; વળતો હરણ બોલ્યો તે વાત, મધવા તેતો મારો તાત; પીતા વચન મેં ક્રીધાં લોપ, તવ મધવાનો ચરિયો કોપ, ત્યારે મુજને દીધો શ્રાપ, વનચર વનમાં થાતુ આપ, તે પ્રતે મેં જોડયા હાથ, સુરપત થયો સનાથ. વર્ષ એક વનચર કહાવજે; પછે હનુર મારે આવજે, ભોગવ્ય સર્વ તુ રાને મુખ, દહાડે વનચર દેહનું દુખ. તમથી વશછે બધુ ગામ, લેઈ શકે નહી તારું નામ; ઉજેણુ-ખણ જે શકિનો ભુપ વંશ આપણે દેવ સ્વરૂપ, તે લેશે પુન્ય કાછે પ્રાણ, સ્વરગ

આવળે પુત્ર મુવણ, તારી દેહ થશે ત્યાં તાજ, ભોગવશે તે તારા રાજ. તેસ્વરૂપ
 અવતરીયો આગ, નથી બેસતું તુજને પાપ; ભાગ્યો સંદેહ મુખીયો થયો, તે હરણતો
 સ્વરગે ગયો. મહીપત કેરું હરખે મન, આપ્યું રાજ્ય રીક મહાધન; આહેરીને રાજ
 કહે, તારે ધન જોઈએ તે લાહે. પેટ ભરીને નહોતો આહાર, બાંધી જતું ધન ભંડાર,
 સો પરીઆ મુખી જે ખાઓ, બાંધી ગાંડડી જુગતે જાઓ, આહેરી વાત સાંજળી,
 પોતે મન ગયો પરજળી. ઉપેડે અટધું બાંધ્યું ધન, પણ તેનું નવ માન્યું મન; ચતુર
 રાય તે ચિતમાં હર્યો, વિચાર વ્યાધીનો મનમાં વસ્યો, દોહરો—રાજ કહેછે વ્યાધિ
 મુણ, જે તાહારે મન હોય; મન મેલડી મુને કહે, ખેદમાં કરશે કોય; ધન આલે હરખે
 નહી, વાર કહે તે વાંણ, સત્યાકહે નહી મુજને, તો તારિ દેવીની આણ, ચોપાઈ—કહે
 આહેરી મુણ રાજન. માહરૂં તો નવ માન્યું મન; મેં તો મારા મનમાં ધર્યું, પ્રથમ
 જાણ મેં તમને કર્યું; મરગીઆ કરત એતો માહરૂં, શું એમાં હાપણ તાહરૂં
 દોષ દેતો નથી હું તને, ધીક ફીક મનમાં કહું છું મુને; મગને જીવતો મેં મુકીઓ, દે
 ખાટ્યો તમ તે ચુકીઓ; પ્રથમ મગનો જે કરતો ઘાત, રાજ તણી જુગતાઈ થાત ત-
 મોએ માર્યો તે હું મારતો, કનકછત્ર તેહું ધારતો; એવીચારી જ્યું અમો, ડાઘા છો
 વીચારો તમો; પોતે રાજ મનમાં હસ્યો; સાચે બોલ વ્યાધિને વસ્યો, હા બાઈ હું
 ભુલ્યો આજ, રીઝીને કર તું રાજ, સાચુ તું બોલ્યો તે વાંક, મેં માર્યો તે માહારે
 વાંક કુમકુમતિલક કોઈથી કર્યું, છત્ર આહેરી માથે ધર્યું; વ્યાધીતણી વરતાવી આણ
 એવો પરદુઃખ જન જાણ; અશ્વકુંજર રથછે ધન, રાજ થઈ સોંપ્યું રાજન, અન-
 મા શેક અધીકારી વર્ણ, તે સહુકો નમાવ્યા ચર્ણ; મંડી મેલેલ અટારી જેહ સોપી
 સઘળી સમરથ તેહ. દોહરા—સોંપ્યું રાજ તે રાંકને, રાજ થઈ બોલ્યો રાય; મુખ
 લીલા તે ભોગવો, અમ દીજે આજ્ઞાય. ચોપાઈ—વાર કહીને વ્યાધી રહ્યો, અંતઃકરણ
 ઊલટ નવ થયો, મહીપત કહે ન માન્યું મન, બુધ કરી બોલ્યો રાજન. શામાટેહજી
 મોડા મુખ, કહો કાંઈ ચીંતા કાંઈ દુઃખ; મન મેલી તું ન કહે વાત, ઊણમત કાંઈ ન
 રાખીશ જાત, વળતો કહે આહેરી મર્મ; હું નીચ જાત આહેરી કર્મ, તમ પસાએ
 પામ્યો રાજ, મારા મનમાં આવે લાજ. દોહરો—વીકમે એ સાચું લહ્યું, માનો કારણ
 વાત; પોતાનીકન્યા હતી, પરણાવી તે સાથ. ચોપાઈ—પટરાણી વિખાણેજેહ, આહેરીને
 સોંપી તેહ; નવખંડના તેડ્યા નરપતી, અવર બીજા આવ્યા છત્રપતિ, લખીકંકોતરી
 ઠામોઠામ, મંડપ રચીયો તેણે ગામ; અનેક રાય તે આવ્યા, તે ભેટ સામગ્રી બહુ લા;
 વીયા. દોહરા—વીકમાજીતથી લક્ષ્મણો, વધભવ પામ્યો વેદ; ચતુર રાયણ ચર્ણ નમ્યો,
 વળતી રહ્યો શો ભેદ, પુત્રી પટરાણી તણી, લાડકવાઈ લાખ; તે આપી રાજ નમ્યો
 ભલો ભલો કહી લાખ. તે દહોડે સીમાડીઓ, રૂઢુ મનાવવા રાય; પુત્રી પોતાના પેદેની
 પરણાવી લાગ્યા પાય. વખાણ કરે ત્યાં વિમ સહુ ભલો ભલો કહે ભાટ, તે વેળા પર.

થયો પ્રેમદા, એક સત ઉપર આડ. ધન અનંગળ આપીયું. આપ્યો હેમભંડાર, કન્યા-
દાન કર્યું કોડથી, શોભા કીધી સાર, એવાં કામ કીધાં અનેક, એક એકથી અધીક;
વરણન કોણુ કરી શકે, વીક્રમ તણો વીવેક. નંદા કહે નરપત મુણો ભોજરાય ભડ-
ભુપ; એવો થયો તે અધીપતિ, વીક્રમ રાજસ્વરૂપ, એવાં પુન્ય પરાક્રમ કરો. એવાં
એવાં દેજે દાન; તો એ આસન બેસજે પરદો બીડાં પાન; શક લખાણો શાસ્ત્રમાં; યુ-
લીષ્ટર કેરી જોડ; તે બેડા એ આસને, હાંકી જીતે હોડ, એમ કહીને પુતળી, આપે
ગઈ આકાશ; એક કથા પુરણ થઈ, કહે કવિ શામળદાસ. શ્રીતા વક્તા સમજતા,
કહે કવિતા કરજોડ- સામળભટ કહે બોલજો, જ્યજ્ય શ્રી રણુણાડ.

વારતા ૨ જી વીપ્રની.

સુભદ્રા નામની બીજી પુતળી બોલે છે તે રાજ ભોજ સાંભળે છે.

દોહરા—શ્રી મુખ શેષું સારદા, હંસ વાહની માત; વેણુ પુસ્તક ધારણી, વાણી
વેદ વીખ્યાત. બ્રહ્મ તનયા બ્રહ્મરૂપણી, બ્રહ્મ વીધા ભરપુર; નિર્મળ નામ નારાયણી
નારાયણનું નુર, જોને તૂઠી સારદા, કવી કહેવાણા કરોડ; મતદયણુ તું માવડી, મોટે
રહું કરજોડ. બરદાલી બુદ્ધ દેયણિ, બોલોગુણુ દેયણુ બુદ્ધ; ગ્રંથ કડે કવિજન કહે,
સારદા આપે શુદ્ધ શ્રીગણુપતિ ગરવો ઘણું, ગુણુનીધી ગંભીર; દુઃદાળો દુખભંજનો
ધર્મ ધોર ધર ધીર. ઈશ્વર સુન. લક્ષણો, સુંદાળો સમરથ; પુન્યો નહી જેણે પ્રીતથી
વીધાને તેની વ્યર્થ, સીંદુર અગે શોભતું, મોદીક અત્રત અહાર; ઉમીયા અંગે ઉ-
ત્પન્ન હવો, દેવ વંડા દાતાર. ભોજરાજ ભાવીક ભડો, ધારા નગરનો પ્રીશ; પુન્ય કરે
પરમારથી, અહરનીશ પુજે ઇશ. સભા પરિત નીત પાંચસે, માધ સરીનીા મુદય;
કાળીદાસ કંદ્રપજશો, બુદ્ધ ભારતી તુદય, બમણું ભોજ પડાવીયું નીરમળ રૂડું
નામ; ભર્તખંડના ભુપતી, કરતા રૂડું કામ. નવું કવિત નવી વારતા, નવી કઉતક
નવી ભાષ; તરત ગણી દે તેહને, ટકા શુભ સવાલાખ. કાલા ઘેલા કે દુબળા, તે ધન
પામે તરત; નીરમુખ કોઈ મળે નહી, વેદ પાળે એ વરત. ભુપતે કહાડયું ભુમી થકી,
સીંહાસન અનુપ; શોભાવું સભા વીધે. જેનું રઢીઆણું રૂપ. નગર ભોજન કરા-
વીયું, દીધા બહુ વીધ દાન; જન્યક જશ બોલે ધણુ, માગણુ પામે માન. શુભગંગો-
દકે શુદ્ધ કર્યું, લીધું રૂડું લજન, આસન બેસવા મન કર્યું, મહીપત થયો મજન.
પ્રીતે પ્રદક્ષીણા કરી, ધરે સીંહાસન પાય, બોલી સુભદ્રા પુતળી રહે રહે વેગળો રાય
સ્પર્શ માં કશીશ સીંહાસને નહી તાહરો વેહેવાર, નથી જોગ તું નરપતિ, આભડવા
અધીકાર. પરદુઃખભંજન મુખ કરણુ, કલ્પવૃક્ષ કહેવાય, એ સીંહાસન ઇંદ્રનું બેસે
વિક્રમરાય. તે સરખો દાતા થશે, પરકામ દે કાય, પરમારથ વહાલું પ્રાણુથી તે ધરે

સીંહાસન પાય. બીજે કો બેસે નહીં, રાજા મનનો રાંક, પછે પસ્તાસો રાયજી, કહા-
 ડશે માહરો વાંક. ચતુર હોયતો ચેતજે, હુંશે થારો હાણુ; દેહ સુખ દોહલાંથશે, પર-
 દવા પડશે પ્રાણ. ભોજ કહે ભલે કહ્યું, રહું જેડી બેહાથ; વખાણજે વીકમ તણાં,
 તે શોભાવે મુજ સાથ. કેવો દેશ કેવું નગર, કેવું પુન્ય પરીવાર, કેવું રાજને રીધ ઘર.
 એ કેવો દાતાર, પ્રાકમી પ્રમારથી, કે કર્યા પરકામ. મહિમા કેવો મહિપત તણો, ઠરી
 રહુ આ ઠામ, તેવો થાઉ તો પગધરૂં, નહીતો કરૂં પુજન બોલ સાચું ઉતાવળી,
 ધન આજનોદન. ચોપાઈ-સુભદ્રા કહે સુણા નરેશ, તેનો તજને કહુ ઊપદેશ; ણરત-
 ખંડને જંબુદ્વાપ, દેશ માળવા તેનો દીપ. માળવ મુખ્ય ઊજેણી ગામ, મુક્તા પદાર્થ
 ઠારક ઠામ; ખરી ગંગા ક્ષીપ્રાની તીર, અતી છે નીર્મળ છે જેનાં નીર. રાયવીકમ કરે
 રાજ; અસત્ય અન્યા તનથી યાજ, સકળ લોક સંપતે સુખા, ધર્મ પાળ રૂપા રૂપા
 અગ્નિ હોત્ર હોમે અતી ઘણા, પ્રતીપાળ કરે રાજ તે તણા, સદાવ્રત અપાવે વાટ,
 વેહપારી એવાનાં હાટ. રૂપા જનને રૂપા લાગ, રાજ પામે દશભો ભાગ. ભારઅદાર
 તો સફળે ફળે. માગણને મન માન્યાં મળે, નરપતિને મહુ ઉપર નેહ. મોહોના
 માગ્યા વરસે મેહ. સુખ સહોદર માંહે સુખ, દુનીયાંકો નવ પામે દુખ, વજીર
 રાજ રાજનું કરે. પોતે પરદુખ ખોળતો ઠરે, અહરનીશને ઓઠે જામ, કરે રાય પ-
 રમારથ કામ, પચ દડ જીતે જશ લીધો અહો રાત અવની કીધ બીજે, થયોહોય
 વીકમ પખે, તો બેતીપશાસ્ત્ર શકમાં લખે. જશ જીતીજગતનો બધો, દવ રીઝીને
 દાન દીધો, ક્રીરતી જશને કીંકર કરી, ભલાઈ સર્વભંડારે ભરી, ન્યાકતણા ચલાવે
 નેક, અધિક અકલ કહેવાણો એક, વશ કીધા ઉમીયાને ઘશ. જેને ચાળું સમરખ્યું
 શીજ; માયા હંકારને માયો કોધ, માર્યો અન્યાય કેરો બોધ. અસત્ય અન્યાય; ક્રીધુ
 તાજ રામ તણું ચલાવ્યું રાજ, શુભ પ્રાકમ ક્રીધાં લખ લાખ, સંક્ષેપ કહું તેમાં એક
 શાખ; મેહેલ આગળ મહુલી જેમ સીધુમાં બીંદુ હોય તેમ. શક સમે રાય ચઢ્યો
 શીકાર, માથે સેન તણો નહી પાર. શુભ સાથે હાથી ઘોડલા પ્રૌઢ પાંચેક જુગતેજે
 ડલા; જેવો અવનવો હોયે ઈંદ્ર, જેવો શરદ પુત્રમનો ચંદ્ર; જેવો ઉતરાણનો રવી
 કહે શોભા કેટલીએક કવી. ચઢ્યો દહામે દેઈ ઠોર, ધેરયું સેન એક મહાજમદોર,
 તેમાંથી એક મરૂગલો, પુઠે થયો રાજ એકલો; મારીસાથે ન આવ્યો કોય, જે કાંઈ
 કરમે લખ્યું તે હોય, નરપતને કોણ પહોંચી શકે, પાછા વળ્યા સહુવીકમપખે; આ-
 ગળ મરઘ ને પાછળ રાક, કેડાકેડે રણમાં જાય; રાજને ચીંતા નવ મળે, સૌકો એનાં
 પ્રાકમ કળે. અજીત એ માર્યા કેમ જાટ, નથી સુઠ ખાધી કો માય ગયો મારગપડી
 છે રાત, રાયે વીચાર્યું રૂઢિયા સાથ; રણમાંહી ગયો મરઘરાજ, રાજ પામ્યો મનમાં
 લાજ; ભુખ તરશ તડકોને ટાઢ, ધુજવાને લાગ્યાં છે હાડ મનુષ્ય પગલાં દીઠાંબ્યાં
 ય રાજએ અશ્વ ચલાવ્યો ત્યાંય, એટલે દીઠું નગર અનુપ, સુખ પામ્યા તે ભારે

ભુપ; મહીકાવતી નગરીનું નામ; મહીપાળ રાજનું ગામ. પુછી ગામને લીધે પાર, વિક્રમસેને કરચો વીચાર; ઘર પુછી રાયગથો, પામ્યો માનને સુખીયોથગો; બ્રહ્મહત્ત એક રૂંડેરો રૂખ, જેને વેદ વચ્ચા છે મુખ; તપોબળ બ્રહ્મકેરૂં રૂપ, દેખી હજુયો મનમ ભુપ; પંદર વરસની પુત્રી એક, તે તો જાણે સરવ વીવેક; તે બ્રાહ્મણની નારી સતિ, પતી વ્રતા ધર્મ પાળતી. તેને પેટ આવ્યો છે તંન, તે દહાડે થયા ખટ દન; દુખી બેડો છે ઊલટ ભેર, એટલે રાજ આવ્યો ધેર. વટેમારગુ નિરમળ નામ; તેજ પુરૂષ આવ્યા તે ઠામ; તેવા ઘોડો તેવા મુખી, દીકે સુખ પામ્યા તે મુખી રાજ; અશ્વથકી ઊતરયા, વાડવને ચરણે શીર ધરયા; વીપ્રે દીધા આશીરવાદ, રાજ મન પામ્યો ઊલટાઈ રૂખી મન રાજ ભાવીયા કહો માનુભાવ ક્યાંથી આવીયા; અમ સરખું કાઠ દિને કામ, એ આશ્રમ તમારો ઠામ; રાજ કહે હું પંથીવેશ, ભુલ્યો આવ્યો છું તમ દેશ; રહેશું પડેણે એકજ રાત. પંથ ઊઠી ચાલશું પ્રભાત; સુણી વીપ્રનું હરખ્યું મન; ધનધનરે આજુનો દન, અધીપતી દેખી પુલ્યું અંગ, આજસુ ધેર પધારયા ગંગ; અમ ધેર ઊછવ મોટો જાગ, આજ ક્યાં હમારાં ભાગ્ય,, પુત્રી કહે પીતાને વાત, સાભળ ડાહ્યા મારાતાત; વ્રદ સુતક આપણે છે ધેર, પ્રીછાવશે મા તેની પેર, ભલું માણસ સુતક જાણશે, અંતરમાં ઓછું આણશે કોરી ગાગળ ઉઠકે ભરી, રસો ઇ તણી સામગ્રી કરી, રાયે કીધું સ્નાન શરીર, નાહ્યા પોતે નીરમળ નીર. રખી તણા તો પુંજ્યા પાય, સાત મહોર સમરપી રાય, પુર્ણ પાક કરચો રાજન ભાવતાં ક્રીધાં ભોજન; લવીંગ સોપારી બીડાં પાનાં; પુરણ પ્રીતે પરમ નિધાન; રૂખીએ પાથરી મુખ સેજ્યાય કરચો નકાર દેખી તે રાય અમો પોહોડશું ભારે આંહી, તમો રૂશી પહોડો ધરમાંહિ, અમને તો નિદ્રા નહી ઘણી, અમે ચોકી કરશું તમ તણી, મુખે મુતાં નિદ્રાવશ થઈ એટલે અરધ નીશા તો ગઈ; બાર વચે બેડો છ રાય, કોયલુ ખડગ ધરયું કરમાંય; આગીઓ ઇષ્ટ પાસે છે ધોર,, કર ઝાલી ઘોડાની દોર; નહી નિદ્રા નયણે અનુમાન; હરી હરનું ધરે છે ધ્યાન; કઉતક એક થયું તે ઠાર, એટલે આવી ત્યાં એક નાર; સોળ વરસ સરખી શુભ રૂપ, નરખીને હરખ્યો મન ભુપ; અંગ શણગાર સજ્યા છે સોળ, મુખ બીડાં બહેણાં તંબોળ, હસ્તી રમતી રમઝમ કરે, પુરંહરી એવી પરવરે. અંગરાગ ઓપ કટીપકી; કુમકુમ કંકાવટી. કુમકુસ આડ કરી લલાટ, ચોરયા ચોખલા રીઝી રાંડ; ગઈ પેસવા ધરમાંહે; રાજ એ તેને ઝાલી બાંહે; નથી દેખતાં બેડાં અમો; કુમ પેસો છો ધરમાં તંબા; લોપે કેમ અમારી લાજ, અરધિ રાત ઇલાં શું કાજ, ચોર લંપટ કે છો કો દુત, જર કે છે તું ધુત. રાણી રાંક કે છો મોહીની, દારી છે તું કોયની લક્ષ્મીદેવી કે તું સતી, કોણ તારો પીતા કે પતી, આપવા કે જાય છે; કહે ખોટી શાને થાય છે. રક્ષણ કરવા કે મારવા જાઓ છો જીતવા કે હારવા, શીઘ શીઘોતર કે વ્યંતરી વેશ્યા કે ખેચર

ઉતરી, જક્ષ કીન્તર કે ગાંધરવ નામ, કેમ આવે છે આણે કામ, સાચુ કહી બોલો આદિશ. તો હવડાં છેદારો શીશ, કરોધ કરી બોલી તે નાર, બાળી ભસ્મ કરે આ કાર. મેહેલ હાલ માં પુછીશ વાત, જેતાં કરીશું તારી ધાત, બાળી ભસ્મ તો તુજને કરે, જે હું એવું રૂંદેમાં ધરું. દોહરા-તારો ડરાવ્યો હું નહિ ડર, સાચુ કહુ આ દીશ; મેહુ ખડગ આ કોહણું, તતક્ષણ છેદુ શીશ; જીણુ છું તું બોળતી, દાહાડી મોટા રોડ; ત્યાંહાં મળતી તુને ધાત્રીકા, આજ મળ્યો છે સાપ, નાહ ઉતાડે તાહરો, પ્રીછુ છું પાર; ડર નહિ દાનવ થકી, નીસ્યે એ નીરધાર, બીવરાવ્યા છે સહુ જણા, દેખાડીને મુળ; આજ હાય તેં વાલીયા, ગોખડે કરે મુળ. અજીત પાસ આવ્યા તમે, જીત્યાની નહી આશ, વાહ મુકો કહો વારતા, પ્રીતે બેસો પાસ.

ચોપાદ-નરપત સાથે બોલી નાર, આપ થકી કયમ કરે અહંકાર, મરત લોકે માનવ જેટલા, તે કો નવ જીતે તેટલા. શું કહું તુજને વારંવાર, માનવીને તો માર કાર; કોનુ બળ હાઈ નવધર; વીકમસેન થકી આસર. ઉજેણીપત ભારે ભુપ, વિકરમ રાજ દેવાશી રૂપ; મુને માનવ દેખે નહિ કોય, એ અચરત મહારે મન હોય. સામુદ્રિકનાં આધાણુ, ખત્રીસ લક્ષણુ ચતુરસુખણુ; દેવ રૂપદિશોછો તમે, પ્રીછ્યો પાર તમારો અમે, બોલોછો આણી મનવીર, શકે હોયરે વિકમવીર; કહે રાજ બોળખે તું મુને, હું નથી બોળખતો તુને. શેવક સરખું કોહો મુજ કામ, પ્રકાશ કરો તમારું નામ, દોહરા-ધર્મ પુરથી આવીયાં, વિધાત્રી મહાર નામ, લખું અક્ષર છડી તણા, આવિછું હું તે કામ, એ બ્રાહ્મણ સુતને થયો, ખરાથયા ખટ દન, લખું અક્ષર છડી તણા, માન્યુ મહાર મન.

ચોપાદ-બોટી મુજને નવ કીજીએ, મુકો ધર જવા દીજીએ; જાઓ સુખે લખી લાવજો, આ માર્ગ વહેલા આવજો. ગદ્ય વિધાતા લખીઆ લેખ, વાર ન લાગી પળમાં એક, પાછી વળીને આવી ત્યાંહે. રાજ વિક્રમ બેઠો જ્યાંહે; રાજ કહે લખ્યું જે કર્મ, મુજનેતો સંભળાવો મર્ન; કહે વિધાતા મુજને નહી ગત્ય, પાર ન પ્રીછું સાચું સત્ય. ઉઠરે ગરભ રહ્યો જે દીશ તેહલોડે લખાણું શીશ; તે લખનારોછે હોનાર, તેનું કર્મ કરણી કીરતાર, પુર્ જન્મ સંઘાત પ્રતાપ સુખ દુઃખ હાય વૃધ છતછાપ, તે અક્ષરની પુજ કરી, હુંતો મહારે પાછી ફરી; રાજ કહે જવા નહી દેઉ, એજ વાતનો કેડો લેઉ; શામ દામ કંત બેદજ કહો, ત્યાંહાં મુખી આસ્થાનક રહો; સ્ત્રી કહે પુછી આવશુ, કારણ તુજને સંભળાવશુ; વચન દેઇ વિધાતા ગદ્ય, ધર્મ પુરીને માર્ગ વહી, જઇ ધર્મને જાણજ કર્યુ. વીકમને મેં વચનજ ધર્યુ. બાળક લેલોરે લખ્યું જેહ નરપતીને કહો તેહ; કેહે ધર્મ નવ જાણું અમે, તો ત્યાંહે જઇ કયમ કહેશો તમે; કેહે વિધાતા વચનજ જાય તો મારે નવ ધરવી કાય. ગયા ધર્મ જ્યાં અકળ સ્વરૂપ, મહાન પુરૂષ કોઇ ભારે ભુપ; સ્થાવર જંગમ જેનો વાસ, તેજ પુજ પુરણ પ્રકાશ,

જડ ચૈતનમાં રમતો રામ, અણુ માત્ર ઠાલો નહી ઠામ; પંચમહાસુત ત્રીશણમાંતેહ, નરનારી અકલગત એહ પચીસ પુરો આવનથી આર, થીર થાવર છે ઠારોઠાર રાગ દેશ નહી વીખવાહ, પાંચેઈંદ્રિનો જાણે સ્વાહ, પુષ્પ માંહે વાસના જેમ, તલમાંતેલ રહ્યું છે તેમ; પંચમાં ધરત કાષ્ઠમાં અગ્નિ અક્ષુમાં ગોળ રહ્યો છે મગ્ન; પુરુષ પુરાણ જેતું છે નામ શ્રષ્ટિ કરણી કીરતારે કામ; અનેક નામ નર અનંત; લક્ષ ચો-રાશી શરજ્યા જંત જંત, ભરપુર ભરે અન પાણીપુર, નીરમળ નામ નારાયણનું જોગી ભોગી ભાળે વેદ. વરણુવ કડી શકે નહી વેદ; મોહોટા જોગી ને લે મરમ, તે પાસે ગયા શ્રી બ્રહ્મ.

દોહરો—વિરચીએ વિનય કરો, જઈતળાંરયા ચરણ; મેલેર ઘણી પોતે કરી ઘોડ્યા અશણુ શરણુ, કોહો વીધાતા કુચમ આવીયાં, કોહો અમ સરણુ કાજ સંદેહ કોહો તમ મન તળો, રહે મારી લાજ. ખટ દિવસ બાળક જણ્યો તે જાતેછે ભ્રમ, અક્ષર સમરાવી પુજ્યા અમો, તાંહાં મુધી લખીયું કર્મ. કહું કથા કર્મની, ધર્મ વીચારી જોય, લખ્યા અંક છડીતણા, મટાવી ન શકે કોય. ગંગા વહેજે ઊ-લટી પશ્ચિમ ડોંગે ભાણુ; તોયો લખ્યું મંદ નહી, માનેસત્ય પ્રમાણુ. જનક જનુની મુખ પામશે હોય નવ ખંડ નામ; તેણુંજ બાળક થશે, કરશે રૂંડાં કામ, પંચ વર્ષે ઉપવીન હશે, મુખ પામે આબાપ; ને દહાડે વિવાહ મળે, વેદ પુરાણો છાપ. સાતે વરશે પરણશે, મળાસે લક્ષ્યા લોક તે વેળા કડિતક થશે મુખમાં થાશે શોક, ચોથું મંગળ વરશે લાખેણું સુખલાગ, તે વેળા એને મારશે, તારૂં એને વાઘ. પ્રાણુ જશે એક પલકમાં, જોઈ રહેશે સહુ સાથ; ઉતપાત વર્તશે એ સમે; સડિકો ઘસશે હાથ; લાખે-ણું એ લક્ષવસા, ટાળ્યું નવ ટળે એહ, જાઓ વાત મુખે કહો નર્પત આગળ નેહ જે લખાણું કર્મમાંહે, થનાર વાત જે હોય; કોડ બ્રહ્મંડ મળે એકઠા, ટાળી ન શકે કોય, માત ગર્ભાઈું પડ્યું, હાણુ વધકે ખોટ, મુખરૂપ જન્મ જરામણું, વરણુનો મહીમાં મોટ. રોગ ભોગ કે જોગ જુગત; જાત સ્વપ્ન કે સંચ; ટાળ્યુંનેજટળે નહિ પુરાણ કરે પરપંચ અન તોલ પાણી વજન, નેત્ર પલકારાકામ, આયુશ બાં-ધ્યાએ વીધે, સ્વાસોસ્વાસ દેહદામ; એકવીશ સહસ્ર ઉપધ થશે, શોહ અજખ્યાજાપ હમ વાયુ એહ દેહને, વેદ પુરાણો છાપ. જ જઈને જોખમાં ધીરજ રાખી ધર્મ; લેલાટ લખાણું બાળકને કોડવશા એ કર્મ; ધરણાપને ધર્મને કહ્યું તે થયું વિદ્યાજાણ, કતાં તર માડી કહ્યું, વીકમ પ્રતે વાણુ.

ઝોપાઈ—એમ કહી વીધાતા ગઈ, વીકમને મન ચીંતા થઈ; પરદુઃખભંજનહું કહેવાઉં, મુખ ક્રીધા બાકી કેમ જોડિ, વચન જતેજવજ જાય; દુખસાગરમાં પડીયો રાય; એમ કરતાં વીતી છે રાત, ઉઝ્યો સુર થયો પ્રભાત; પંચમ રાગ પ્રભાતે થાય વૈષ્ણવ જન હરી કીરતન ગાય, તે વેળા ઉઠ્યો રાજન મહીપતીએ વિચારયું

મન, હવડાં શી કરૂં વાત, વચ્ચે વર્ષ રહ્યાં છે સાત, ઉડ્યો વિપ્ર ઉમમતે દીશ; અધીપતને દીધી આશીશ; તાહરાં દોહલાં દુર જળે. નીરમળ નામ નવખંડે હળે; જીવી જીવળે કુંગર તણી, વાઘોલાજ વિક્રમથી ધણી. હું નથી જાણુતોતાહરૂં નામ, કરણ સરીખાંતેકુળ કામ, પ્રીતરાજ લાખ્યો પાય; પાસે ખેસાર્યાં છે દિગ્ગરાય, વિક્રમસેન લખ્યો એક પત્ર, આખ્યો વીપ્રને હાથે તત્ર, હ્યો કાગળ તમે ઝાલો હાથ, હું કહું તે કરજો એક નાથ; તમઘેર પ્રગટ્યો છે તન, હોયજ્યારે વિવાહનો દન; ત્યારે ઉજેણી આવજો, મારા હાથ અક્ષર લાવજો; મુજથી થારો તે સેવા કરૂં, તે વાતે સત્યવાચ્યાધરૂં; મુજને દો તમે એક વચન; મળ્યાપછે પરણાવો તન. મુજને મળ્યા વીણુકરો વિવાય, સુકિત તારૂં નિષ્કળ થાય; તેજ વાતનો દોને કાલ. તો જાણું રૂંડેરો બોલ. ત્યારે રૂખી કહે સુણો મહારાજ, મારે કયાંથી વીવાકાજ; મુજન વરસ પંચાવન થયાં, તેનો સર્વ એળેગયાં; ધર્મશ્રે આખ્યો છે તન, નથી થયા પુરા દશ દન; એ બાળકનો વિવાહ થવા, તે દહાડો ક્યારે આવવો. કહે રાજ તે આવશે કાલ, એવું જાણી વચનજ આલ; બ્રાહ્મણ પુત્રી ત્રીજી સ્ત્રી સાથ, આખ્યું વચન પંથીને હાથ; જન્મકૃત શુક્રીત હારીએ, જાણુ કયાં વિણુ પરણાવીએ; વીપ્ર કહે નવ જાણું નામ, તમે મળો રહો જે કામ, નગર ઉજેણી વિક્રમરાય; અમે મળુ સલાની માંય; રાતદીવસ ને સાંજ સવાર, રહુ ખેડા અહરનીશ તે ઠાર. હાથ અક્ષરનું લેધ એધાણુ. આવજો નગર ઉજેણી રેઠાણુ. એવાં અને ક વચન દાખીયા, વચનમાંહી સુરજ સાખીયા ચંદીપાડને શાળીંગરામ, ઉપાડાવ્યા કરૂંએ કામ પરસ્પર દેધ વચન, ત્યાંહાં થકી આલ્યો રાજન પ્રધાનપુત્ર જીવે છેવાટ, આવ્યા રાજ ગયા ઉચાટ. શ્રીપત આવે સુખીયા થયા, વ્યાધિ શોક લોકોના ગયા. વીપ્ર ઘેર તન મોટા થાય દિન પુઠે તો દીન વહી જાય, નગર નારીને હરખજ ધણો, શોક સમે નીત્યે તે તણો વિક્રમ કરે પોતાનું કાજ, રામ રીતચલાને રાજ; વરસથયાં એમ કરતાં પાંચ, જનોધ તણો પછે માંડ્યો સાંચ. દોહરા-કહે બ્રાહ્મણી ભરથારને. હરખ ધણોમન આજ; વરસજખેડું પાંચમું, કરીએ ઊપવીત કાજ. વૈશાખમાશ દશમી તીથી, સત બીધા ગુરૂવાર; કુટુંબ સહોદર સહુ મળ્યા; માંડ્યો મંગળ ઊપચાર તેડ્યા વીપ્રજ વીદીયા; કુળ આચારે કર્મ; ગર્થ ખરચ્યાનો જે હતો, ધાર્યો રૂંડો ધર્મ જગત દાનને ધર્મ નીમ, બ્રહ્મ ભોજન દક્ષણાય; રીતભાત પુરણુ કરી. આનંદ અંજ નમાય. નાત શિરોમણી વીપ્ર જે, તેને કન્યા એક; તેણે ક્રીધો આંદલો; દિધુ દાન વિશેક. ચોપાઈ-ત્યારે પુઠેદીનવહીગયા, સ્ત્રીનેદીવસ અવધકા થયા; વરશપાચ થયા જેટલે, વેવાધ ઘેર આવ્યો તેટલે; કહ્યું બોણુવિવાહ ક્રીજીએ. પરણાવીલાલોલીજીએ લગ્ન નીરધારયું સજન મળી, મન તણી તો પોતિરણી; ત્રણ માસ ઓછા છે તાંહે; વિચાર કરવા માંડ્યો ઘર માંહે; કોહો ખરચઆવ્યું સરવથી. ખોટો દામ એકધરમાં નથી. દોહલુ છે આપણું ઘરસુત્ર, લાડકવાયો પરણે પુત્ર; સ્ત્રીનરનાર એકલા ગુહ્યકરે;

કહો કામ હવે કેમસરે, કોને જઇને લીજેદાન, જાઓ કોઈજઈજઈજાન, એવીવાતમન
માંહી કરી, એટલે વાત પેલી સાંભરી. કંથ પોતાને કહી પેર, આવ્યોપથીપડેણેધેર.
તેણે ક્રીયો છે વાયેદો; નથી કયો બીજો કાયદો, તમને ધેર તેડ્યા છે ત્યાંહ, નગર ઉજો
ણ દેવ સ્થળ જ્યાંહ, માટે ત્યાં જાઓ મહારાજ, સઘ આપણું સરશે કાજ; દિધા છે
બહુ કપરા સમ, માટે ત્યાં કેમ ન જઈએ કેમ. શામાટે દક્ષણા મુકીયે; વચનઆપનું કાં
ચુકીયે દોહરા—એક રાત વાસો રહ્યોસહસ્રસમરપી મોહાર માટે દાતા જાણીયો;
જવો તમો તે દોર; કહે બ્રાહ્મણ મુણ બ્રાહ્મણી તે શું કયાંની પ્રીત; રાત રહેગળે પડે
નહી ધર્મની રીત. નામ ઠાવ નવ જાણીને, પીત થોડી પંથ, દુર વળતીતું કહે તે કડં
લાગી મનમાં જીર. શું તેને નવ ઓળખું, તેનવ ઓળખે મુજ; તેને વરસજવહી
તે બતાવું તુજ. સ્વામી જાઓ જઈર ત્યાહાં, જ્યાં ઉજેણી ઘાટ, પાટ ઉપડાવ્યે
સરસ્વતી, સમ ખાધા તે માટ. ચોપાઈ.—પેલું ખત લખી આપ્યું જેહ, વિપ્રસાથે
લીધું તેહ; માગી સીખને વિપ્રજ ગયો, નય ઉજેણી માંહે રહ્યો શીવ લક્ષ્મી
પ્રીતે પુજન સરેષ્ટ પણ પામ્યો ભોજન; દેખી લીલા શોકજ સમ્યે, તે કામ
ગણવંતને ગમ્યો; સ્વરગ લોક સરીખું ગામ, દુખભંજન નરપતનું નામ, પદમનિ
જેવી સહુ પ્રેમદા જે જે આકારે જ્યોખમંજદા; વશિષ્ઠ સરીખાસરવેશખી, દેશમાંહી
નહી કો દુખી લંકા જેવી કનકજ કોટ, સાગર જે ક્ષિપ્રાઓટ. રામરાજ સરીખો
રંગ, ગુણવંતી શ્રી બીજગંગ, માહાકાળેશ્વર પુજ્યા ઇશ. એટલે ઉજ્યો છે જગદીશ
હરખે હમ્મડુ હેતનું હવું, ઇંદ્રાસન હીડું અવનવું, બત્રીશ લક્ષણા સરવે લોક નહી
કોને વ્યાધી કે શોક. સ્ત્રીને ચંપક વરણાં ચીર, મુવરણ કુંભે આણે નીર, નય
ઉદાત રવિનું તેજ, હરિહર ઉપર સહુને હેજ, જ્યાંહાં પુન્ય વરતે અનુદન, ત્યાં
કેમ લોપે વેદ વીધન; નય નીરખતાં વિતીરાત. ઉજ્યો અરણુવ બીજો પ્રભાતવીપ્ર
સ્નાન ખટ કરમજ કરયું, ધ્યાન આઘશકિતનું ધરયું રાજ્ય સમીપે જાય,
આસન બેઠો વિક્રમરાય, નાથે અપ્સરા અપરમપાર, વાડે શોભા વરણ અદાર,
સભામાં પડિત બેઠા શેતસાત. વિખાણ કરે છે વંદે વાત; સાધુ સતરશે છેકામ, ની
મેશ નીમેશ મુપે શ્રી રામ. અસત્ય ન બોલે કોય માહામોદક સહુકોને હોય; ધર્મી
વીપ્ર સભામાં ગયો, રાજ ઉઠી બેઠો થયો વિપ્ર જાણીને પુજ કરી ચરણામૃત પીધું
મુખ ભરી; કહો કયાંથી આવ્યા મહારાજ. તમ શેવકને કહો કાંઈ કાજ, ત્યારે
વીપ્ર તે દે આશીખ, જીવેરાજ કરોડ પચાસ, પત્ર લખ્યો તે દેખાડીયા રાજનેસુખ
પમાડીયો આ લખનારનું છે કામ, ક્રીધો વાયદો આણે કામ પ્રોઢી નથી કાંઈબીજી
પેર; આવ્યો છું તમારે ઘેર; હીંઠા અક્ષર પોતા તથા, વીક્રમસેન મનહરખ્યા ઘણા;
કામજી સીશ ચડાવ્યો તર્ત, બેશવા માંડ્યું આસન વર્ત; શ્રીમહીપતઉઠીને મળ્યા

નાપ હતા તે સરવે ટળ્યા. સુખસાગર પ્રગટ્યો સહુ પેર, કહોળાળકુસળછેધેર; એ અક્ષર તો છે માહરા, પુર મનારથ તાહરા, રહ્યા પડેણા તમ ધેર અમો; સેવા રૂડી કીધી તમો; કહો કુશળ તમારે ધેર, વાત માંડી ઠહો પુરણ પેર. એત્યો બ્રાહ્મણ ત્વરમે થયા શકે રાય માહરે ધેર રહયો; નથી સેવા કરી એ તણી, એ મોહોટો ઉજેણીધણી એતો અનવા હોય ઈંદ્ર; નવલખ તારા માહે ચંદ્ર, એમ વિચારી ઝાંખો થાય, તેતો સમજ્યો વિક્રમરાય, શું વિચારો રૂડા ખી, તમ ધેર અમો ધયા છુ સુખી, તમ આંધ અષ્ટમાશિદ્ધ આજ, મનવાંછિત માંગાજ કાજ; સુખીયા થઈ સભામાં રહે, કામ નીજ શેવકને કહો, રાખ્યો બ્રાહ્મણ દંઢને માન, અન્નવત્ર આલુપલુ દાન, પુર પત્ય નીત્ય બેસાડે પાસ, વિમ્ર ભોગવે સુખ વિલાસ, દીન ચાલીમ ગયા છે વહી વિમ્રે વાત વિક્રમને કહી, અધીપતીને તેડવા એકાંત, ભાગી મનડા કેરી બ્રાંત વિવા કીધો કુંવરજ તણો, હરખ અમારા મનમાં થણો, તમે દીધાતા કપરા સમ તમવિના પરણાવું કયમ; આવ્યો નોતરું દેવા કાજ, મુખે કહેતા આવે છે સાજ. તમે રાય ને હુતા રોક, નવ કોટો રખે મુજ વાંક, હવે થોડા રહ્યા છે દન, નગરાજ આપ વિચારો મન. દોહરા-વિમ્ર પ્રતે વિક્રમ કહે મારે કામશું હેજ; માંડે આવું તાહરે, એ મારો ભાગેજ, દુહાલી વગાડાવું દેવના, દોહાદશ વાગું વાટ; સદાત્રત કરે સામટા તજ તું મન ઉચાટ.

ચોપાઇ-મહારાજ પધારો તમો, પાંચ પહારથ પામ્યા અમો; પુરપતીએ તેડ્યો પ્રધાન, મહીપતીએ દીધો બાહુ માન, સમજવીને કહી સહુ વાત, બુઝ્યો તમારા વ-તની સાથ, શણગારો જઈ નયનિવાસ રંગાવો તે મોહોલ અવાસ; તરીયા તોરણ બંધાંદો ધેર, કરો વિવા સમજઈ પેર, અસંખ્ય લેખે ખરચ્યો દામ, કરો જેમધરનું કામ; એક લક્ષ મુઠો અરવાર, દીધો હુકમ નવલાગી વાર, આપ્યા ખરચ વેગ કરી લક્ષ બેતાળીશ મોહોરો ભરી, ડેરા તંબુ પોતા તણા, મુખાસન ગજરથ બાહુ ઘણા. સદાત્રત કરો તે ગામ, ચોકી મોકલા ડામોદામ, વર શણગારો રૂંદે વાટ; ધરમ ધજ બાંધા તે વાટ, અમો તો નોતરે આવશું, સેન સહીત બાહુ ધન લાવશું, કહું છું તેમાં ઉણુપ હશે; તો તો તમ શીર હંડજ થશે; રાયે શીખામણ એવી દીધ, આલ્યો પ્રધાન કરીને સિદ્ધ. સાથે બ્રહ્મ વદાપજ કર્યો, હસ્તિ ઉપર તેન ધર્યો; અચરત પામ્યો મનમાં બ્રહ્મ, જોજો મહારૂં બાહુ કર્યો, તે નગર જઈ ડેરા કર્યો, નગર નરપતિ તેથી કર્યા, તે નગર અધિકારી જેહ, નમ્યા પ્રધાન જઈ અરણું તેહ, ગયો વિમ્ર પો તાને ધેર, સજન સહુને કહી તે પેર; રાજ વિક્રમ ઇહાં આવશે, સેન સકળ સાથે લાવશે, ધરમાં ધણીને કહી વાત, હરખ્યા માનવ જાને જાત; દેવાંશીના દરશન થશે, પાતીક પંચ જનમના જશે; રાજજીએ વચનજ ધર્યું, તે પરધાને સરવ કર્યું.

દોહરા-જાણીધર શણગારીયાં, કંઠિપુરી ત્રત અધ; ધજ બંધાવી ધરની, સ-ઘળી શોભા સધ, નીશાન ટંકા ગડગડ, શોણીત બાંધિ શ્રષ્ઠ; પુન્ય પ્રતાપ પુરણ

કરી, દેવ પુષ્પની વ્રષ્ટ, ગોખ રંગાવ્યાં માળીયાં, મંડપ રચીયો મુલક પુરવતપુર્વસ મ કરયું, શોભાએ સમતુલ્ય; ધદમઢ ચોકને આવડી, શણગારયું શુભ ગામ; પંડો વજડાવ્યો પુર વીશે, હ્યો જોઈએ તે હામ; મંગળ ઓછવ સહુ કરો જેમધરવિવા દન; વિમ નાતજ નોતરી, ધરમ કારણે ધન, ધેવર ગાળે હણહણે; વાળવીવીધ જે હે ચાટ; કવીજન જશ ઓલેધણા, વખાણે ચારણ ભાટ. આણુંદ ફેલ્યોઅતિધણો ઈંદ્રાસન શોભાય; લગન સગીપે આવીયો, બન વિચારયું રાય લખ્યા લેખ જોટા કરે, હાઈ એવી હામ; જીવાડું એ વિપ્રને,તો વીકમ માર નામ.વિહાર એ વાઘને, લક્ષ્મી મુકુ લોક; જોઉં વિદ્યાતા શું કરે,લેખ લખ્યા તે ફોક, જાણ્યા યહ કેમ ફીટ કેમ મરશે એ બાળ; પ્રયંચ રચુ પ્રાકૃમથી, ચુકાણું એ કાળ. છયા—લક્ષ ભેતાળીશ ગજ ધન નીશાને ફરકે; વછી મુલતાન નીશાણુ, બાહુકે કાજ હુકે; દેઈ દહામે દાવ, વાવ દુંદહી હાવકાર; શેન ઘટા ધનધાર, ધેર સુનાદા નગારે,જેમ અવરપુરે પરડીયા જેમ અશાંડા મેલ અડયો;શામળખટ કહે એ વીધે,વિપ્રકામવિક્રમ અડયો ચોપાઈ—વિપ્ર ગામ ઉતારા પ્રીય. નરેનીધ અપ્રમા સીધ; શીમાડીયા રાજ જે જન, હકમ દશે દસ દન; નીરખ્યાં નરપત્ત લક્ષ્મી લોક, રઘવત સહુના સમાયાં શોક, મહીપતે એક મત આચરી, વજર મોલેલા એક પેટી કરી દશ ગજ ઉચી દશ ગજ સગી પહોળી દશ ગજ સહુને ગરી; પવન પ્રદેશ માંહી નવ કરે, જીવ જતાં કીડી કયમ સચર. એવી લોહ તાળી કોટડી, પુકે વજરને પંડ જડી; ચીત્રામણ કીધું અનુપ, ખરએ દાન ઘણેરો ભુપ. સોનેરી તે કામજ અડયાં; મણિ મુકતાફળ હીરે જડયાં,ભાંધ્યા અંદરવા ચોપાસ,કીધું લાયક લીલા વિલાસ.એવી વીપરીત કીધી વાત; કરયા કોટ શીરિમણ સાત; એક એક કોટી એક બાળ, મુક્યાલખપતી તે ભાળ ઓછવ; મંગળ વરત્યો ઘણા, દિન આવ્યો તે લગનજ તાંણા; ભોજન કરે છે બાહુ ગામ, વાળે માહલ હામે હામ. વિક્રમરાયે માંગેા જંગ; કીધા રરખ રચ્યો બહુ રંગ; શત ગાઉ ફરતા રખવાળ, જેને કર આયુધ મહાકાળ; પયુ પક્ષી કે માનવી જાત, પુરમાં આવી ન શકે તેહ. હામ હામ પરવરીયા જેધ, દીની શીખામણુ પ્રીતીબોધ, રાત દીવસ ચોકી કરનાર, કેટલાક રાજુનાં કેટલાક બાહાર; મુકી ચોકી ઘાટે ઘાટ, કેઈ પેશી શકે નહી વાટ, એવું ઘાહાણુ એણે કરયું. પયુ તેણે કારજ શું સરયું કરોડ ઉપાયે એ શાદ કરે. “પયુ” આવરહા ખુટે નીરએ મોટે, કોડ ઉપાય કરે તે સરવે હાશ, લખ્યા લેખ કોનાં નવ મોટે, તલ ન વધે ને જવ નવ ઘોટે; ઉપાય સરવે આળ પંપાળ, અજીત માયા છે કો કાળ. એમાં નવ ચાલ કો તણું, કરનાર વસ્તુ જોરાવર પણું; રાજા ધર્મવંત દ્રઢ ધીર. પરહુખ બંજન વિકરમ વીર. ધીરવીર ધરમ ઉપર ધરશે, હનાર વાત છે તેં તો હશે, ઘાહાણુ કર રાજા તાદરૂ. કાળ કહે બાહુ માહાઈ મહિપત એકલો એને મન, કો નવ જાણુ અન્ય, જીતું કાળને કહે

રાજન, કરે પેર સમજીને મન કર કુળ આચરી રિત, પરણાવા ઉપદ્ધ બોહોળીપ્રીત એમ કરત વરધોદો અદે, નીશાન ગાળેને ગડગડે. સામેલા જ્યાં વીક્રમરાય, તેની સોભામાં શું કહેવાય; રીદ્ધિસિદ્ધને ઉણમ કશી, માહાલક્ષ્મી જ્યાં વિક્રમરાય, તેની લોક હરખે છે બહુ મુખે બોલેછે સહુ; કો કહે રાંકને હાથ રતન, કો કહે વાસવ એહ વતન; કો કહે અ કયમ છાજશે, કો કહે ગુણ ઝાઝા ગાજશે; કો કહે કહે કાંઈ વિદ્ય થશે, કાઠી મુખ કોણ કયમ હશે, કોને હરખ કોને શોક; પેર પેર બોલેછે લોક વર તદ્દતીએ તોરણ ગયો; સામુને તે ઉલટ થયો પુંખણ નાતની રીતે કરી, બેશી માહારે કન્યા વરી; ઉલટબેર વીતી છે રાત, ઉઝ્યો રવી થયો પ્રભાત; વિષ્ટવેદીઆ બહુ, આશીવાદ દે છે સહુ.

દોહરા—સહુ સજ્જન શું બોલીઆ, પોતે વિક્રમરાય; લોક કોઠી છે વજરની ચોરી રચો તે માંહ. ભુત પ્રેત વ્યંતર વીધી, જક્ષ ક્રીનર કહેવાય ડાકયણશાકયણ શીકોતરી, દ્રષ્ટ તેની નવ થાય કનક કળશ ચોરી રચી સઘળી સોભાસાર; જગન કરો ત્યાં જગતો ઉપર ધત નીરધાર વર કન્યા માંહી બે જણાં તેનાં માતને તાત; એક વીપ્ર માંહે વેદિયો, વેદ શાસ્ત્ર વિદ્વાત. ધડ લોહનોછે હરશગળ, પેમવા વસમી વાટ; પ્રવેશ નહિ જ્યાં પવનનો, વીકટ ઘણો એ ઘાટ. તરવરી જોદ્ર પાછળ રહ્યા, સત ગાઉ મુધી જાણ; ધરી ખડગ દારે રહો વીક્રમવીર મુજાણ ધરયું ધ્યાન વૈત-ળનુ, ખડગ કોયલું હાથ બેઠા વીક્રમ બારીએ, સમરી હરશીધ માત. પેહેલું મંગળ વરતીયું, બીજુ ત્રીજુ હોય; લખ્યું જે લેલાટમાં; ટાળી શકે ન કોય; ચોથું મંગળ વરતતે જયો વિદ્યાત્રાય લાગે; અંદરવે ચીત્રામણે, આલેખ્યો તે વાઘ; શારદુલ નવ હાથનો મોહોટી જેની મુછ; વિકરાળ દાદ કકડાવતો, શીર ઉપર છે પુંછ; દીકોસ જીવન દુરરતિ, દીધી ધશીને પોટ; વર ઉપર ટૂટી પડ્યો, કરી કારમી ચોટહાહકાર સઘળે થયો, વિક્રમ આવ્યો શરણ; વાઘ અલોપજ થઈ ગયો તે વર પામ્યો મરણ પ્રહાર કોઠીને પેશીએ તોએ ના મેલે મ્રત્ય; જોતાં હરખ સમી ગયે; તેવેળાએ તરત ચીત્રામણ જોઈશું; રાજાએ ઘસીઆ હાથ; મુખ ફીટીને દુખ થયું સોકાતુરસહુ સાથ, માત તાત મુરછા થયા પ્રગટ્યો સહુને સોક, વર્ણ અદાર વ્યાકુળ થઈ ત્રાહ ત્રાહ કરે લોક જેવો હરખ ઓછવ હતો, જેવો ફેલ્યો તો રંગ, સ્વેત શામે થઈ ગયું, મનુષ્ય થયાં મન ભંગ પોહાર એક સહુ કળકળકા, જેની જેવિ પ્રીત વીપ્ર કહે વેગે કરો મનુશાચારી રીત. અગ્નિ દાઢ દો એહને, આણો હઠડાધીર. વિવિધવાત લોકે કહિ, નરખે વિક્રમ વિર. છપો—કો કહે આવ્યો તાવ કો કહે પ્રીછી વળીયો; કો કહે કરડ્યો નાગ; કો કહે વાસીવસીઓ; કો કહે વાક્યો રોગ, કો કહે મારીમુંક કો કહે લાગ્યું પાપ, એમ લોકો પડીઆ ભુક; ઈશ્વર માથે લે નહી, જગત તણામ-હીમા નુઓ; સામળભટ કહે શાક્ષી એ મોત આવેનિશચે મુઓ. ચોપાઈ—મુઆંકોઈ

નવ આંધ્ર ધેર, ધરીવાર કહે કરો એ ધેર; સમશાન લલીતાએ, અગ્નિદાધ એને દીજીએ; હો કહે રાંકને આવ્યું ધન, તો કયમ જીવે એનો તન; રતન રાંકને છાજે સાચુ ન કોહોતો મહારા સમ, કો કહે એતો ભોળો બ્રહ્મ; કો કહે એનાં કુડાં કરમ, રાજ ના આપત એવડું ધન, તો એતો નવ મરતો તન. જો ભુવન નાવત ભુવાળ, તો જીવત બ્રાહ્મણને બાળ; તેડયો રાય બ્રાહ્મણ હારીયો, વિક્રમે પિપ્ર મારીયો; એહ બાપડો બ્રાહ્મણ રાંક; એવંડો વિક્રમનો છે વાંક; ઉંડળમાં કયમ આવે આમ, વેળમાં કયમ ચાલે નામ અગ્નિમાં કેમ ભાથ ભરાય; સાગરને કયમ નરથી તરાય. મેર માંથે કયમ ઉપાડે, અપગો કયમ આકારો ચડે, અહિ કયમ લેવાએમણી એ અલખત પામ્યો અતી ઘણી; રાંક હાથ રતન કેમ રહે, કુડા લોક તે કુડા કહે; હાલે જીભ તે પીંપળ પાત, તે રાજ સાંભળે છે કાન. એ અકરમી બ્રાહ્મણ આપ, બ્રહ્મહત્યા રાજને થાય, એમ બોલના વાગે બાણ, છાંના છાંની વટે છે વાણ. કો કહે એ સતવાદી ભુપ, રામચંદ્ર સરીખુ રૂપ; એતો હત્યા આપે આપિ, પાપી બ્રાહ્મણ કેર પાપ; શું મુખ લેઈ રાજ ધેર જશે, કો કહે કાંઈ અનરથ થશે; બહુ મુખે વાતો સાંભળી પુરપત રહ્યો પરજળી; શોક મનથી છોડીયો, સમ કોઈએ બાંધવા માંડીયો. ચિઠ્ઠરમશેને વીચાર્યું મન, તજ્યું આપ નિંદ્રા જળ અન્ન; ધીક્ક ધીક્ક એ મહારો અવતાર, ધીક્ક ધીક્ક સુત ભંડાર. ધીક્ક ધીક્ક જીવિત ધીક્ક એ રાજ, હવે પ્રાણ રાખું કુણ કાજ; પરદુઃખભંજન નામજ ગયું હવે મુજ દહવિત શું રહ્યું, બાળકને સજીવન કરે નહીતર હું સાથે મરે; હીમત ન મુકુ ઘાલું હાણ, ઈશ્વર કરે જો મારે કામ; રાજએ જોડયા બે હાથ; બોલ્યો તેના સજ્જન સાથ. પુત્ર સુપો મને રૂડી ધેર, મુખે બેસો તમારે ધેર વચન પ્રમાણ મહાર કીજીએ, હું કહું ને કરવા દીજીએ; કોઈ બોલ્યો રૂડો રૂખી. મહારાજ કાં થાઓ દુઃખી; તે તો આપી રૂડી જગ, અમ અપરાધિનું અભાગ્ય; તે તો વાળ્યો આડો આંક. કરમ અમારા કેરો વાંક, મહારાજ મોહોટા દાતાર એમ લગ્યુ કરમે કીરતાર; તમે જાઓ ઉઝેણી દેશ કાં દુઃખ પામે છે નરેશ. રાજ દુખ કરો એ તાજ, રામવત ચલાવો રાજ હવે અમો રહીશું નહીં બાહાર; પ્રાણ તજીશું નરને નાર સાચો પુત્ર તણો છે શોક, બીજુ મેહેણુ દે છે લોક, ધારણ આપી ધીર, બોલ્યો રાજ વિક્રમવીર, તમે મનના તજો ઉચાટ, વરશ એકની જીવો વાટ; પેટ ચીરી કરતુરી ભરી મલરવજીત શુભ કીયા કરી કાષ્ટ પેટીમાં રૂની જળ તેમાં તે પોઢાડ્યો બાળ; દીધું તાણુ જતને કરી, ઉપર મોહાર પોતાની ધરી, એક સહસ્ર મુકયા રખવાળ, સાચવજો પેટી એ બાળ, એક વરશમાં ન આવું અમો, ત્યારે પેટી છોડજો તમે; પછે હોય જો કુળનો ધર્મ; તમે તમાર કરજો કર્મ. પોતાના ધંડીત પ્રધાન, ધેર વજાવ્યા દેઈ માન; રાજ ચલાવજો રામજ તણું, પ્રજા મુખ

પામે જેમ ઘણું; એક વરશે અમે આવશું મંત્ર સજીવનનો લાવશું, આસોપાલવ જીગતે ઝાડ, પેટી બાંધી તેલની ડાળ; વળાવ્યા સહોદર સર્વ, તે વાતે મનથી મેલ્યો ગર્વ. સહાવ્રતનું કર્યું ત્યાં કામ, બાંધી ધન તે ઠામ દોહરા—જીવાડુ જીવોતાહરો, મુછાં છે એની દેહ, સજીવન થાશે સવછરે જેમ દુધે કુટે મેહ હરશીધી પ્રતાપથી થાશે પુરણ કામ; મહાકાળેશ્વર મહાદેવજી કરશે રૂઢા કામ. ચોપાઈ—રાજ પુર્વ પંથે જાય, જ્યાં છે જાહાંનવી ગંગાય; તરણ તારણ ત્રીલોકજ તણી. ત્યાં ચાલ્યો ઉજેણી ધણી. કામ થસે તો દુધે મેદ, નહીતર ત્યાં જઈ પાર દેહ. સદગતી મુક્તી મારગ મુખ, ના કહેવી પડશે નહી મુખ; એમ કહી ચાલ્યો રાજન, હકડે હરશીધ કેર ધ્યાન; ફરતે ફરતે દીન બહુ થયા, અંધાર વનમાં રાજ ગયા, ઉજ્જુકાળ અગનીની ઝાળ થાય ખરા મધ્યાનજ ડાળ; અણવણ પાગ તરપાતુર નીર; કામળ કાયાશુદ્ધ શરીર. એક વડ મોટા બંભીર, ત્યાંહાં જઈ ખેડો વીકરમવીર; તે વડ હેડળ મોટો રાફ; ત્યાંથી નીહળ્યો મણીધર સાપ; તે રાજ એ દીડો ઢપ, ત્યારે મનમાં પામ્યો કષ્ટ; આ વીખર રસે બે આપ, પરડે પ્રાણ ને જાય પાપ. એમ કહી ચાલ્યો જેટલે, કઉ તક એક થયું તરલે; તંહ સર્પ ને વાચા થઈ, વીકરમ આગળ વાણી કહી; ભાઈ પંથી તું ઉભો રહે, મુખ દુખ કેરી વાતો કહે, ઈશ્વર આણુ રમી નહી અમો, મુખ પાસ બેસોજી તમે; દુઃખની વાત કહેવા આવીયો, ત્યારે તું પંથે ચાલીયો. મેં તો કપરા ખાધા સમ, માહારી પાસે ન બેશો કયમ, મુખ્ય વચન તે સર્પજ તણું રાજ અચરત પામ્યો ધણું; દુખ સાંભળીને ઉભો રહ્યો, એક બોલ અધિપતે કહ્યો. કેહેરે ભાઈ તાહરે શું દુખ, ઈશ્વર તાહારી ભાગે ભુખ; શું તાહરે ઢળીદ્ર ધણું, પલ્લુકરું પુત્રજ તણું; શાસરવાત્તા કરવા દીકરી, કે લીધું કોણે ધન હરી. કે કવાયાં તહરાં વહાણ, કે દેશપતી ભાગે છે દાણ; કે માથે લેવી છે મોટ, કે વહેપારમાં આવીખોટ ઉતાવળો થઈ દુખ કહે મન; જગત ભાત મુખ કરસે તુને, કહે નાગ મારાકરતના ભાગ, મહારા દહમાં પ્રગટયો રોગ અગ્નિ ઝાળ ઉટે છે અંગ, રહેલું ન ગમે, કોને સંગ, લક્ષ વીછીની વેદના જેમ; રાત દીવસ અગ્નિ છે તેમ; મહા રોગ પ્રગટયો છે આપ; પુર્વ જન્મનાં પ્રગટયાં પાપ. પાપે રોગ પેદા થાય છે, પુન્યે સઘળાં દુખજાય છે, તેહ તાહારી હું ભાગું ખાંત, એક વડી બેસો એકાંત, દાવાનળ સરખું છે દુખ માટે મુજનેકર તું મુખ વેડા ચાલુસ દીસે વિવેક. તુજને પ્રશ્ન પુછું છું એક, દુખ ભંજન છે સાહસ ધીર, કાને સાંભળ્યું વિકરમવીર, ઉજેણી નગરીનું રાજ નીત પ્રતે કરે છે કાજ; કહે તે સાચું છે કે જુક, બેસ ગમે તો કે ઉક, એહ સદેહ પુછું છું તુને, જાણો તેણું કહેજે શુતં; વિકરમનાં સહુ કરે વખાણ, તે સાચુ કે જુકું જાણ, માહાર દુઃખ ભાગે કહેવાય, વખાણ સાચાં કેવાં થાય, દુખભંજન ખોટો કે ખરો જેણું જાણો તેણું ઉચરો. દોહરો—વાત મુણી વીરમે થયો, પોતે વીકરમ રાય દુઃખ

ભાગ્યે વીણ નાગનુ, માર્ગ કેમ જવાય, કહે પંથી તુ નાગ સુખ, તાહારા દે-
હમાં દુખ, તે વીકરમથી કયમ થશે, સેહેજ વાતમાં સુખ. સુખ શું વધદુ વીકરમ
કરે, કે શું ઓપડ પાય, જત્ર મત્ર અઉષધી, તેથી કયમ સુખ થાય, નાગ
કહે પંથી સુખો, વીકરમમાં વીધા હોય, નોળી કર્મ નરપત લહે, કળી શકે ન
હી કોય, બોહોતેર કોડા નવ નાહીઓ. અમરૂત વીખના જેહ, મહીમા તે મહિષ
ત લહે, તુજને કહુ છું તેહ બીરહ રાખે જે બોલનો પ્રીતે રાખે પાસ, સુખ
થાયે સંક્ષેપમાં, આપે ઉદરે વાસ, પ્રીતે રાખે પેટમાં અમરત કોડા બ્યાંહ, તે
સુખ થાય શરીરમાં, એકઅધ ક્ષણ માંહ. રોગ વધે તે રાયને આખર પામે
મરત્ય. માહારો રોગ તે નીસરે, તે વેળાએ તરત, મળવા ઉપર મનકરે શરીર માંહે
સાપ, એવો કુણ અભાગીઓ, અતી દુઃખ પામે આપ. ઉંઘ વેચી ઉભગરો; કુણકરે
એ કામપરદુઃખભંજન લોક કહે વિકરમનરનું નામ ભુખ્યો તરશો કો ભાટજન કે
કોઈ ભીશુક જન; અન્ન અપાવે તેહને, મેળવ મનાવે મન કોડ પુરે કવીયો તણા, તે
ગુણ ગાથા ગાય; ક્રીરતી લહેર સમુદ્રની; દહો દશાએ જય ભાગે દુખ કયમ ભુપતી
માગી કયમ લે મોત, ગરજુ ઘેલો જાણવો, જેવો બાળે બોત. દુહ વાલો મહા મુને
રણમાં વસુધું રાંક એને કયમ અળખામળો, વખત આડો આંક. ચોપાઈ-રાજ
બોલ્યો કહે મુજ કામ, નરપતી વીકરમ માંડ નામ, દુઃખભંજન દાતા તે, અમો, જે
ગમે તે માગો તમાં; રહ્યો નાગ એહવું સાંભળી વીપ્રીત વાત કુડી મનકળી; કહુ
તુજને કેટલુંએ કથી, હું વિકરમને ઓળખતો નથી; પ્રગટપારખું તેહનું સુખે, ના
અક્ષર બોલે નહી મુખે. અહંકાર ઉપર નહિહેત, ના અક્ષર ભણી નહી નેટ ઠીકઠાગ
કરે છે તું દીલમાં જાણું છું હું મહારા મનની પુરે હામ, મહારે મન તે વિકરમ ના-
મ; વીકરમ હોય તે પુરે આશ, આપે ઉદર મધે વાસ. વચન સાંભળી રાજ
રહ્યો, અહકો ઉલટ મનમાં થયો, મહિપતં વીકાર્યું મુખ, પેશ ભાઈ જે થાયે મુખ,
તહારે મન રૂડું ભાવશે, કાયા શા કામે આવશે, પંચમાલુત મળમુતર ભાર, અસ્થિર
ઉપર શો અહંકાર, એ બે મનમાં હરખ્યા આપ; વીકરમ ઉદરે પેડો સાપ; દેવાં-
થીની અમરૂત દેહ; રહ્યો નાગ સુખ પામી તેહ; સર્પતણો તો સોકજ ટળ્યો. રાજ
પુર્વ પંથે પળ્યો; દીન ઊપર દિન વાહિ ગયો, રાજ ઉદરે રોગજ થયો. વીખનું રૂપ
તે વીખની જાળ, કાયામાં જઈ બેડો કાળ; અંગે વ્યાધી, વ્યાધી ઘણી, દુખ પાર્યો
જિજ્ઞેષી ઘણી, દેહનાં ચૈતન સર્વ ટળ્યાં; વધું ઊદરને અસ્તજ ગળ્યાં; ગયું વાન
તેજ રૂપને રંગ, કષ્ટ થયો કાયાનો અંગ મહાભયાનક રૂપણી દેહ, નયણ ચાલેજળ
જેજ મેહ, ન પચે અંન ન ભાવે નીર, સ્થિર થયું તે શીત શરીર. વેદના તે લક્ષ
વીંછી તણી, તેથી વ્યાધી રાજને ઘણી; તોયે રાજ પંથે જય, આવ્યો સદાવ્રતિ
નગ્રી માંય પડ્યો વાટમાં અંગ બેવડું, થયું ઊદર ગોળી જેવડું; ચઝૂટા વચે પડ્યો

છે ધણું, મીઠ્યા નેત્ર હલાવે ચણું નગ્રવાસી મળીયા લોક. દેખી રાયને પામ્યા શોક,
તે નથીનો કે એક ભુપ, મહેંદ્રવંશ તે નામ સ્વરૂપ, સદાવ્રતિનું રાજ તે કરેત્યાં આણુ
વિકરમની ફરે; સેવકે જીને કીધું જાણુ, મહેંદ્રવંશ શું બોલ્યા વાણુ; કે એક પંથી
આવી અડચો, દેહ રોગમાં છે તે પડ્યો. અંગ બધું તે પીળું થયું, ચેતનજ્ઞાનદેહમાંથી
ગયું; પડ્યો આવરદા પુરો કરે, મુઝ્યા હશે કે વાણુ મરે. તેણું રાજ સાંભળી રહ્યો,
પ્રતિજિતર પાછો નવ કહ્યો; તે રાજને બે દીકરી, કુંવારી નથી તે વરી; નવ સત
વંશ નાની સાર, મોટીને થયાં છે બાર; નથી પુત્રી રાજની દેહ. લાડકવાઈ બેટી
બેય; નાની અતિ સુંદર રૂપ. જીવ થકી બહાલી છે ભુપ. સુણી વાત પંથીની જેટલે
કુંવરી બે તેડી તેટલે; બેહુ તણા ને ઝાલ્યો હાથ. પીતાકહે પુત્રીને વાત, બસો ઊછરંગે
સાચુ કહો. જેણું જેના મનમાં લહો; સાચી વાતનો દંડજ માફ, કહો આપકે કરમી
આપ. આપ કરમી કુંવરી હોય જેહ, મારી પાસે બસો તેહ; આપ કરમી જેહોય રંગ,
તે આવી બેસો ઊછરંગ. મોટી કન્યા કહેછે આજ, હુતો આપ કરમી મહારાજ આપને
કરમે રાજજ કરું નવનવા શણગારજ ધરું. જે જેહએ તે તમે આપશો, ફેડામે પ-
રણાવશો; હુંતો એવી જાણું વાત, મારે કર્મ તે માહરો તાત. વડી કન્યાએ વાણી જે
કહી. હેત કરી ઊછરંગે રહી, લક્ષ કરોડ વરાં કહુ આપ; મારે કર્મ તે મારો આપ.

દોહરા-બોલી નહાની બેટડી, સાંભળ ઘેલા આપ, તાહરું કર્મ તે તુજ કને માહાર
કર્મ તે આપ. સહુને કરમે કરી, વંશ વરને છે લોક; સુખ દુઃખ પામે છે કર્મથી,
ડહાપણ હરખને શોક, મન અહંકાર મુરખ કરે; મુજથી સઘળું થાય; તેતો જીહ
જાણુને; આપ કર્મથી ખાય, પિતા અલખ મુકે ધણી, કર્મહીણ હોય પુત્ર; ધનવીનાના
તે રહે, ભીખ માગતા પુત્ર. પીતા હોય અભાગીઓ, તાલેવંત હોય તન; હાથી ઘોડે
તે ચડે આપે સદાવ્રત અંન. ચોપાઈ-કરમ રંક રીધ પામે રાજ, કરમે, દુઃખદારીદ્રતા
જ; ચઢીરાય સાંભળતાં રીશ, પગની જવાળા લાગી શીશ વનીતા બોલી જેહ વ-
ચન ચડી રીશ ખીજ્યો રાજન; વળી પુછું બચારજ વાર, તેનો તે જિતર એ ઠાર.
બોલ સાંભળ્યો બેટી તણો, કરોધે રાજ ભરાણો; તેડ્યા સેવક કહે રાય; પંથી
પડીયો ચજિટા માંય. તેને લાવો વેગે કરી, પરણાવો નહાની દીકરી, બેડિ કર્મ એશું
ભોગવે. રાજરીધી કેવી ભોગવે, મારી બેઠા લોપે આણુ; માજે કર્મ હું તેના પ્રાણુ; બ-
બર સેવક આવીયા, પંથી તેડી લાવીયા. રોગીપંથી પડ્યો તો જેહ. રાજસમીયે
આણ્યો તેહ, ઊહર મોહોટું વિકરાળ સ્વરૂપ; તેદેખીને હરખ્યો ભુપ. વીપ્ર તેડીને આજ્ઞા
દીધ. ગુરૂજ કામ કરો તે સીધ; કહે આરોપા વરમાળ, રોગીને પરણાવી બાળ. ઊ-
જડ આપ્યો રહેવા કામ. આમાં કર્મ શું કરશે કામ; કહે કુંવરી સાંભરે તાત, કર્મ
તણિ નવવાત, મે પરણ્યો તે ધધર એહ, શેવા કરૂ મન આણિ નેહ; ઘડિ એક લા-
ખેણો લાવ, હું નાર એ નરપત નાવ મારાં કર્મ બે ફડાં હશે, રોગી મટીને સ્થા

થશે; એવું કહી આવી નીજ ઘેર, પીયુનાં શેવા માંડી પેર. મહિપત કોયનો ન હોય
મિત્ર પછી કાગ તો નોહે પવિત્ર, વિક્રમને નહિ શુદ્ધ કે સાન; નહી દેહમાં ચેતન કે
જ્ઞાન; પાત્ર ઉષણોદકથી ભરયું, કંથ શરીરે મરહન કર્યું; કરી શુધ કાયા તે તણી,
મુખ પામ્યા ધણીયાણી ધણી; નિદ્રા આવી નદણે વહી, એટલે જામ નીશા એક ગદ્ય
બળે દીપક તેણે ઠાર, સન્મુખઆવી બેઠી નાર; મનુષ્ય નાનુ બીજું નહીં કોય, એટલે
એક ત્યાં કૌતક હોય. વિકરમ મુખ વિકાશી આપ, નીકળ્યો પેટ થકી તે સાપ; અરધો
મુખમાં અરધો બહાર, તે નીરખ્યો રાજની નાર, સ્ત્રી અચરત પામી જેટલે. બીજે
સર્પ દીકા તેટલે; વરહરમાંથી આવ્યો એક, બીજે ઉદરેનાગવિવેક; પરસ પેરેબેહની-
રખીયા, પનંગહૈડામાંહરખીયા; વાતો કરવા માંડી મન, બાહ્યા નાગ ઘરનો અનુમાન

દોહરા—ઘરનો સાપજ બોલીયો, ઉદરની પ્રત્યે વાણ; વિકરમને દુઃખ દે ધણું,
મુરખછે તું અબણ. રાજ વિકરમરતનએ, પરદુઃખભંજન હાર; મારી નાંખે શેહેજ
માં; કટ ઘેલા ગુમાર. કરોડ બ્રહ્મહત્યા થકી, કરેછે કુકુકાજ; પરદુઃખભંજન ગુણકર્મ
વીકરમસેન મહારાજ. તું જીવીને શું કરીશ. પાપ કરીશ તું પુર; એ સત્યવાદી
સોહામણો, નારાયણનું નુર. નિકળ ઉદરએના થકી; જે માનેમુજ વાત; રાજ દુઃખ
પામે ધણું. એતો માહાઉતપાત. બીજે બોલ્યો દીસશું, ઉદર તણીજે નાગ; જમારગતું
તાહરે; નથી. વઢવાનોલાગ, ચડ્યોબોલેમુખમાહરે, મેંવરત્યું તારૂં મનતું નથીએબોલતો
બોલે તાહરૂં ધન. લક્ષ્મી તુજ હેડળ ધણી; જ્યાં રહે છે દરવાસ, તે છાંડી જ દર વિશે;
તારે શાની આશ; ધન દેતો નથી કાઢવા. રેહેઉદર નીશ દિશ; મળે તાહરો ભોમીયો,
તોડી નાંખે શીશ. આણી તેલ ઉનું કરે, રેડે તુજ દર માંહી; છો ધન અનગળ
નિકળે, જે છે તુજ દર માંહી; કોઈ પાસે હોય તો શીખડું, અને રેડાડું તલ માંહેથી
લક્ષ્મી નીકળે, મળે એ રૂડો મેલ; ઘરનો સર્પજ બોલીયો; આણી મનમાં દાઝ, નથી
વૈદ તુજને મળ્યો, ત્યાંહાં સુધી તું ગાજ; આણે કડવિ કોછશ, તક સંગાથે પાય,
કટકા થઈતું નિસરે, ભવની ભાવટ જાય. કામ તે ઘડી એકનું તક કોચકી તરત,
પાય તો પાજે કરે, પીધેથી પામે મર્ત. જાય જાતે એવડે પ્રગટ કરેછે છીદ્ર, તે તો
દુખ પામે ધણું; ભાગ્યનિધી જે ભદ્ર.

ચોપદ—માંહે માંહે વઢીયા નાગ, તે તોસ્ત્રી એ જોયો લાગ, એકનાહારી તે દરમાં
ગયો, એક ઊદરે ઠેકાણે થયો, એમકરતે થયો પ્રભાત, સ્ત્રીએ વીચારીવાત, ઓળાળ્યો
રાજ રૂડીપેર, ઓપડ બેનાં કાઢ્યાં ઘેર, શ્રવણે મુણ્યું તું જેટલું. સ્ત્રીએ તરત કર્યું
તેટલું; રેડયું તેલ તાતુ તે તણું; કહાડયું ધન અનગળ ધણું, પછે કર્યું જે આપડ
નેટ, રેચ લાગ્યો પુરદર પેટ; રાજનો તો રોગજ ગયો, સહજ વાતમાં સુખીઓ થયો
શુધ કર્યું તે ને શરીર, વીશ્રામ પામ્યો વીક્રમવિર; કટકે કટકેનીકળ્યો સાપ. અધિક
સુખ તે પામ્યો આપ, નેત્ર ઊઘાડી બેયું દ્રષ્ટ, કયાથી સરવે ગયું કષ્ટ; પાસે બેઠી

દીકી નાર, જ્યેષ્ઠનવંતીરૂપ અપાર કર મીડળ ચુડાવરમાળ. કંકર દોરો હાથે ભાખી, સદામ્રતભંગ કરેં માહરેં; હુમખનવ જોઉં તાહરેં; તું તો સ્ત્રી તે કોણજ તણી, પુછે એમ નવનોધણી; કંથ તાહરાનું કહે તું નામ, મુજ સાથે શું તાહરે કામ; એકાંત સેજ્યા બેઠી કયમ. સાચું ન કહે તો મહારા સમ.

દોહરા—નારી બોલી તેહશું બેઠીને બે હાથ. માંડીને પુર્વ કથા કહી, સ્વામી ને સાથ, મહેન્દ્રવછની દીકરી, પુછો પિતાએ મર્મ; કોડવારને લક્ષવશા, મેં વખાણ્યું કર્મ, કર્મ વખાણ કર્યા થકી. દિધું કન્યાદાન; સેવાકારણસજ થઈ, દોળ મુજને માન. રામજી સનમુખ હું હતી, પોહોડયાતા તમેરાય; નાગનીજ ઉદરથકી, વળી ધરથી નીકળ્યો એક, માંહામાંહે તે વઢયા, વચન તળોવીવેક; કહ્યું એક એકનું મેં કર્યું તુરતજ રેડ્યું તેલ. ધન આગળ કહાડીયું, મહાલક્ષ્મી વત મેલ કરવી આણી કો-ચલી, પાંદ તકસ પ્રિત. રનંગ તો કટકા થયો, રૂડીએતો રીત, નાગ નામ ઓળખા-વિયું, ધર્મ ધોરધર વિર; મારે કરમે હું વરી, વડહથ વિક્રમ વિર. એ હકીકત મા-હરી, દીન રાવળીદાસ; દો આજ્ઞા મસ્તક ધરેં, ખરે ખરી એ વાત.

ઓપાંધ—ફટફટરે નમેરિ નાર, કીધો અન્યાય તેં અપરંપાર; ધરમાંતો હતો જે સાપ દુખ સાપનું જાણિ આપ, તેને શા માટે મારીયો. હું જીનિ બાળ હારીયો, બીજયે ઉઠેરે રાખીયો, નારી તેં મારી નાંખીયો. પરદુઃખ ભંજન મારૂ નામ; તે મિથ્યા કરેં એ કામ. કામ વળસાડ્યું તેં માહરેં, મુખ નવ જોડું હું તાહરેં. નાગ તણા કટકા ધર્યું, પાણી પખાળીને શુદ્ધ કર્યા; બીજે તેવથી બાળ્યો તેહ, તેને કંડીયે ગાદ્યો જેહ, બે રહે તું તો વાંશીએ; હું કાવડ લેઈ જઈ કાશીએ નાગને જઈ પધરાવું ગંગ, પછે સમરપુ મારૂ અંગ, એમ કહી નીકળીયા રાય, કરગરી કામની કોંઠે થાય, પરદુઃખભંજન છો મહારાજ મુજરંકની રાખા લાજ, મુલ ખરીદ દાસી તાહરી, તમારી ગત તેવી માહારિ; નાહરે બીજી શીછે આથ, દેહ સમરપુ સ્વામી સાથ. કાંઈક પ્રતાપે કહી માહારાજ રાજ વિક્રમને વરી પરલોકોની પુરો છો આશ મુજને તે કેમ કરો નારાજ. મુકી જશોપંથ પ્રમાણ. તો નિસ્ચે છાંડું હું પ્રાણ, તેહ-ત્યાં બેસે તમ શીશ, દુભામે ઉમીયાપતઈશ ગંગા માંહે પાડશું દેહ, તો તે દુષ્ટે ઉઠ્યા મેહ. જન્મ મરણ જોખમ દાખીએ, મુક્તિપદાર્થ તો પામીએ, હીન બોલકામનીએ કહ્યા દેવ રૂપને આ વિદ્યા. દોહરા—કાવડગ્રહીને કામની, કોંડગ્રહીને કંથ, પોહોરરાત રહી પાછલી, પળીયાં પ્રોઠે પંથ એટલે એક આવિનાગણિ, ગાય માટેરે ભાગ. બીહી-શનહી તું બાળકી, બેશી કરી આ કામ, પંથી પુછુ તુજને, માહરે તાહરે કામ. તુજ સખો તુજ જેવડો, તાહરિ શોભા મુત્ર; વિક્રમ નામ તેણે કહ્યું, પેટ ઊતારે પુત્ર. પેટ ઊતારો પુત્ર પેટ રોગ તે પુત્રને, અગ્નિ ઊડતો અંગ; તેડી ખસે મુખ કહી રાખ્યો સંગ હું તો તેની આવડી તે તો મારો તન; એવા પંથી છો તમે, પ્રહી-

પત રહે. મન. તે સુખીએ કે દુખીએ, કે વ્રત જીવત હોય; પંથી બીજે કે તમે, મળી ન શકે કોય. સાચું ન કહો મુજને, બ્રહ્મહત્યાદિક પાપએહ સમમાહારે શીરે, બેશું ફરીને સાપ.

દોહરા—ગુણપત લાગ્યો તેહને પાગ, જઈ બેઠો બેડી તે ભગ; જે હકીતથઈતી જથા, કહી માંડી તે કર્મજ કથા. હું તો માઈ સતહારીયો, તાહરો પુત્ર અમો મારીયો; નાગણ કહે નારી તારો વાંક, એમ લખ્યો વિધાતા આંક. તમથી થાય તો કરો એક વસ્ત, એક કટકો જડે બે અસ્ત; અસ્ત તણી આપે કરડી, તો શુદ્ધ જીવાડુ આ ઘડી. અંજન સજીવન છે મુજ પાસ, જડે તો પોહોંચે આશ; કેહે વિકરમ સાંભળરે વાત, માંડીને કેહે મુજને વાત, એતો મુજને અચરત અડયું, અંજન સજીવન કયાંથી જડયું; કેટલાક જણ જીવે તમ હાથ. સાચું બોલો માહારી માત. દોહરા—નાગ કહે નરપત સુણો, પીયેર માઈ પાતાળ માતાને મળવા ગઈ, કોઈક સંભવ કાળ; તણ માસ હું ત્યાહાં રહિ પીતા બોલ્યો તુજ પેર; પ્રથવીથી પાતાળમાં, નાવિશમારે ઘેર. ભરતખંડની ભુમીમાં, આવે બેસે પાસ; નાગ લોકના નરપતિ, સદા આવે છે વાસ. માત માગુ મુજ માવડી કહી પીતાને વાત; પુત્રી મુજને કયાંમાં મળે એ તો વિપરીત વાત કુશળખેમ કેમ જણિયે. ક્યારે જોઉ મુખ એમકહિને આંમુભયાં, દેહમાં પામ્યા દુઃખ પિતા માહા પ્રસન્ન થયો, સાસવાસો સાથ; તણ જણ જીવે તેટલું અમર આપ્યું હાર. ધણીધણીયાણિ, દીકરો, મુખે સજીવન થાઓ, ભરત તણી ચીંતા નહીં, મંદિર મલપતા જાઓ. અંજનની એક દાબડી, પરડી રૂડી પેર, માત પિતાને હું મળી, વળગીઆવી ઘેર. એ પ્રકારે સંઘર્યું, કરવા રૂડુ કાજ અસ્ત પામું બે કકટો મુત જીવાડુઆજ. ચોપાઈ—વિનતા બોલ મન માંહે વસ્યો, હેત ધણેથી રાજ હસ્યો; તું મોટો બોલી માત, સાંભળ માહારા દુખની વાત શિકાર કારણ હું તો ગયો, વિપ્ર મંદિરમાં વાસો રહ્યો; તેને ઘેર આવ્યો તો તન; દીડી વિધાતા મેં તે દન. પુછી પાર મેં લીધો તરત, જાણ્યું મેં બાળકનું મર્ત. ઉપાય ક્રીધા મેં તો કરોડ. પાડી હરણ સાથે હોડ. માહારો શ્રમતે મિથ્યા થયો, જીવતે બ્રહ્માણુનો ગયો, મમતા કરી બાંધ્યો બારણે, નિકળ્યો છું હું તેને કારણે. જાતોતો હું ગંગાતીરસમ પર્વનો યાંમાં શરીર. એટલે હું આવ્યો વડ હેડ, તાહારો પુત્ર મેં રાખ્યો પેટ. ઉદર વાંધ્યો ને રણમાં પડ્યો, આ ચતુરાન હાથે ચડ્યો; કામની કામ કર્યું છે જેહ, મેં તો માંડીને કહ્યું તેહ. જે કાંઈ તમને મુજ માત તે રૂડી કહો મુજને વાત; કેહે નાગણ સાંભળ નરપતી, તાહારી રૂડી રેખા રતિ. આ અવ્રત અંજન માહારું, જેમકામથાયે તાહરે તમે પ્રમાર્થ દહાડી કરો, વણુમોતેશામોતેમરો. નાગપુત્રીની થઈ હાણ. મહારેતો ત જવાહેપાણ, અવ્રતરાખી હું શું કરું, પુત્ર વિભેગે નિશચેમરું. સાંધું અવ્રતરાખનેહાથ. સ્નેહ કર્યો સજીવને સાથ. ત્યારે રાજહરખ્યામન, જીવાડ્યો નાગણુની નાતન; માતા પુત્રદીકા

જ્યાહરે, આનંદ અતી પામી તાહરે. રાજને દીધી આશીશ, પ્રસન્ન હજે ઉમીયાને ધરી, રાજ કહે દુખ હોયે દેહ, પેશ પેટમાં આણી નેહ. અન્નતથી સજીવન થયે, રોગ ભોગ હોતો તે ગયો; જુહાર કરીને આવ્યો રાય; સહાવ્રતી નચીનો રાય. હેત પ્રીતને ઉલટભેર, આવ્યો ધન કહાડ્યું તે ઘેર; ધન પાછું ધરણીમાં ધર્યું, જેમ પહેલું હતું તેમ કર્યું; તેલ થકી પામ્યો તો ભરત; તે સજીવન કીધો તરત. કોડાએ ન રાખી પાસ, સંતોખ્યો બીજે તે સાપ બરહ નામ તણું રાખીયું, તે દુનીયા મધે દાખીયું, તેની આશીશ લઈને વહયો, મહીપત પહેલે પથે પડ્યો; વિપ્ર પેટી બાંધી છે જ્યાંય, પોતે રાય પધાર્યા ત્યાંહ. રાણી પરાણી પોતાની સાથ; અન્નત જોર હેતે છે હાથ, રાત સમે એક કૌતક હોય, તેનો અન્ય નજાણે કોય; ગામ લોકમાં જાણ થયું, દેશ બધાનું દુખજ ગયું. રાણાને તેડીને આવીયો ભુપ સૌને મન ભાવીયો; પુન્યકાળે પ્રોટે પ્રભાત, વીશ્વ બધામાં ચાલી વાત પેટી બાંધી ગયો તો જેહ, મહારાજ રાજ આવ્યો છે તેહ. સજીવન વિદ્યા પાસે હશે; બાળક બ્રાહ્મણ તો જીવશે. ઘેરઘેરને ઠામોઠામ, જે વા આવ્યું બધું ગામ; વધામણી આવીને અંદ, નીશાન ગાજેને ગડગડે જેજેકાર જગતમાંથયો; કલ્પવ્રક્ષ કવીઓએ કહ્યો; મોટાનાં માનજ મોટીયો; પેટી સહીત બાળક છોડ્યો; ભુપતીએ નવ ભાગી ભરાંત, શીશ સનીધ ગયા એકાંત; અન્ન અન્ન નિર્મળ મળી, મૃત્યુવાતની મુછાં વળી; ત્રીલોકનાથ તેને તરડીયો, આળસમરડી ઉઠીયો. પુરપતિ કેરા પ્રણમ્યા પાગ, આલવી અન્ન કેરી આગ, શીવપ્રતાપ સજીવન કીધ, લાખેણા જશ એને લીધ. દોહરા—માત પીતા તે વીપ્રનાં, દીધીતે આશીશ; તેજ વધો ત્રીલોકમાં, જેમ ઊતરાયન દીશ. સતગામ લખી આપીયા ત્રાંબા કેરેપત્ર; એ ગામનોતુ અધીપતિ, શીર સોહાવ્યું છત્ર. રાણીજે રાજ તણી. તે રાણીનો તન; ભાટ ચારણ કવિએ કહીએ કહી, વિખાણી વિક્રમવાત. તમે પુછ્યું તું પુત્રીને, ધજ બાંધીને ધર્મ; તેણે વિખાણ્યું હતું જે પોતા કેરું કર્મ, માહું લાગ્યું તે તુને, જુહો કીધો ભોગ; તે પરણાવી પુરૂષને; ગુઝિરવ જેને રોગ, તે મહારાજ રાજેશ્વરી, ધરમ ધોર ધર ધીર; ઈંદ્રઅધીકા થયા વિક્રમજી વડવિર હરખ સમુદ્ર ઊલટયો; રાણી રહીત તે રાય પગલે પાયે લાગતાં, જમાવ મળવા જાય; સમુદ્ર વહેમહીમા લહ્યો. માંડ્યો માંડ્યો સઘળો મર્મ. તે કુંવરિ અસતાર, ભુપ હજે જીતખંડનો દેવાંશિ દાતાર. વર પામિ વિક્રમ; પ્રગટ થયું પોહોહું પુન્ય ઇકાનેર પરિયા; ન રહિ એકે નુન્ય. ધન ગોત્રજ ગુણનિધી, ધન પરિવાર ભરપુર; ધન વિકરમવરનેવરિ; નારાયણનું નુર. પાળેપગલે પરવરયો બાંધી પોતે હોય; દાંતે તરણુ લેધને. સસરા શ્રીમુખ સાથ, કાલાવાલા કોટિધા પ્રણામ કરિબહુ ઘેર; જમાત્ર જોડે કન્યા તેડિ લાવો ઘેર દુંહબી વાગ્યાં દેવનાં હેતુ જનને હરખ, રોમિ પડ્યો તે વાટમાં, તે વિકરમજી વરખ રિતભાત પ્રતે કરિ પુરણ મન પ્રસન્ન. દેશ બધામાં દાખીયું, દેવતાઈ દર્શન; સજ્જન સાથ સંતોખીયાં, ભોજન કિધું ગામ;

હસ્તી ઘોડા પાલખી, હશ કોટીદીધા દામ, જેમ જેવો હર્ષ અમને થયો, તેવો તમનેહો
ય; શાખ લખાવો શાસ્ત્રમાં. ગાંજી ન શકે કોય. ભુપ મળ્યા ભરતખંડના, કર્યા અ-
ધીપતી આપ; તિલક કર્યું ત્યાં ત્રિવિધે, છત્રપતિની છાપ. કોટી કહ્યાણ તાહરથજે
એવી દે આશીશ પુરપતી પ્રસન્ન હજે, આઘ ઉમાપત ઈશ, રાણી તેડી રાજવી,
આવ્યા ઉજ્જૈણી આપ; જેજેકાર જુગમાં થયો, તે પુન્ય તણો પ્રતાપ, પ્રધાન આદેપુર
સહુ, ઝાઝા કરી જતન; વેહેપારીએ વધાવીયા. રૂડો પુષ્પ રતન. પ્રૌઢુ પ્રમાર્થ બાણ-
જે પ્રૌઢે સઉથી પુન્ય પુન્યવાત જેને વશી, તેને શાની નુન્ય. વાસો રહયાતે વીપ્ર
ધેર, એક રાત એક જામ; તેટલા માટે એટલું, કર્યું નવખંડ કામ; પુત્ર જીવાડયો
વીપ્રનો, ઉદરમાં લીધો સાપ; રોગ ટાળ્યો તે પનંગ તણો, એવો બળીઆઆપ. ની-
તનીત એ નવનવાં, સત સહસ્રધા લાખ; પુરાણ લખ્યા પંડીતે; શાસ્ત્રપુરેશાખ; થયો
નથી ને થાય નહિ; વિક્રમ કેરી જોડ; અહરણુઅવની કરી; હોંક્રી જીત્યાહોય, કાંઈંચ
કાં નીચ જન, કાં રાજ રંક; કરો પુન્ય પરમારથી; એહ આલોકક્રી આંડ. પુન્યેજ
શ વાંચો ધણા. પુન્ય પુત્રપરીવાર; પુન્ય હોય પ્રાક્રમી, અલખત અપ્રમપાર ખેડ
કરો લક્ષ કોટીધા. સર્વો પાણી બહુ રીજ; તેણે અર્થ સરે નહી. જેવાવે જહીં બીજ
સંસ્કૃતમાંથી શોધિયું, પ્રાકૃત ક્રીધું પુર; ભોજ પ્રખંધ ભરતખંડમાં નારાયણનું
નુર. કહે પુતળી ભોજ મુણ, રૂડો છો તમે રાય. એવાં એ પ્રાક્રમ કરો. ધરો સિહા-
સન પાય. વાચ્યા જે ચુકે નહીં, બોલ્યા પાળે બોલ તેવા થાઓ તો પગ ધરો, તોળી
જુઓ મન તોલ, ગુજરદેશ ગરૂધો ધણો, વેગનપુરમાં વાશ, શ્રીગોડ માળવી વીપ્ર
શુભ, કહે કવી સામળદાસ સેવક શ્રીસારદા તણો, બ્રાહ્મણ કેરો ભક્ત, કીંકણ સહુ
કવીઓ તણો, જશ વખાણે જક્ત, પુરણ કહું પરમારથી સારદા દાખી બુધ; અની-
ગત એનો લાં, સાચ જુઠ કે શુધ; એમ કહીને પુતળી, આપે ગઈ આકાશ; આતા
વક્તા સમજતા કહે કવીતા કરજોડ; સામળભટ કહે બોલજે જયજય શ્રી રણછોડ.

વારતા ૩ જી કમલની.

ધન્યદા નામની ત્રીજી પુતળી બોલે છે તે વારતા રાજ ભોજ સાંભળેછે.

ચોપાધ—શ્રી મુખસેવું સારદા એકલદયણ તું અરબદા; અમરતકેરીતું ખાણ
મુજને આપો રૂડી વાણ. દોહરો—સીંહાસન બત્રીશાની, કહું કથા કરજોડ શ્રોતાવક્તા
સમજજો; કોઠ ન દેસો ખોડ. ચોપાધ—દુઃદાળો દુઃખભજન દેવ સુરસનકાદીકરેનીત
શેવ. દોહરો—કમળ તનયા કરગ્રહયો, કમળમુખ કણ્ણા ક્રીધ, કમળની વાતકોડે
કહું, જે હૈવ વરદાનજ દીધ; આવકની શોભા ધણી. ત્રણલોકનું તત્વ, મહીમામોટો
મેશરી, સકળ ધર્મનું સત્વ, જેનાં વેદાંતની, કોટીક છુટે કર્મ; ભવસાગર સેજે તરે,
ધારણુ એવો ધર્મ, ધર્મ અર્થને મોક્ષપદ. ન્યાટવટક શાવટ નેકતરણુ તારણત્રીલો

કનું વારતા માંહે વીવેક મન વીભાસ્યું મહીવટતી, ભોજરાયદ્ધધીર, ગંગોદક અણાવીયા, નીરમળ રૂંડાં નીર; શુભ સિદ્ધાસન શુધ કર્યું, લાખેણી ચંદન લીધ; પંચ પ્રદક્ષણા કરી, મન ખેસાવાકીધ. દાન દીધાં બહુ દેવને, માગણ પામ્યા માન; ભોજન નત્ત કરાવીયું; પ્રીતે વહેંચ્યા પાન. મુહુત મુળે અર્કનું. લીધો લાખેણી લાગ. આજ્ઞા માગી ઇશાની, પરકવા માંડ્યો પાગ. પાય મ ધરેરે પુરપતી, ખેડે સુખ નહી થાય; એ આસનછે ઇંદ્રનું ખેસે વિક્રમરાય, દાયક દાનમાં સકળ વાત સમેત; ખેસે એ આસને હૈં હરીશુ હેત. પ્રાણ આપ પર કારણે. પરદુખથી દાડે દેહ; વીપ્રનેગો વારે ચડે નારાયણપરનેહ. વપુ વહાલુ તે નવ કરે, ન કરે એ ધરસુત્ર; શુભપરમાર થ સરવન, પેટ તણો જેમ પુત્ર ભોજ કહે ભલું કહયું, સહેજ ચડાવ્યું શીશ મહીમા વિકરમ રાયનો, કહોતો આરાધુ ઇશ; કેવાં એણે પુન્યં કર્યાં કેવાં દીધાં દાન; પ્રાકરમ પરમાર્થ કર્યાં, માગણ પામ્યાં માન, ધન્યદા કહે. છે ધન્ય તુ; ધન્ય એ સર્વ સભાય વીખાણ કરૂં વીકરમ તણાં, વાણી વટે વંચાય; થયો નહીં થાએ નહીં રજત રૂડો રાય મહીમા એનો કહ્યું, પછે પરક તું પાય. ચોપાઈ ધન્યદાકહે છે રાજ ધન્ય, પુરવજન્મ નું પ્રગટ્યું પુન્ય; ગુરૂવા પુરૂષતણા ગુણ ગાડિ, ધરમાં ખેડો ગંગા નાડિ, ધન્યદાધન્ય મારગ ઉચરે ધરણીપત હઠધામાં ધરે નત્ર ઉજેણી અતી અનુપ, ભારે વિકરમસરખો ભુપ, ગુણસાગર ગુણવતો ધણો, સહોદર પરનારી તણો. એક સમે મોટા મહારાજ, ગયા આપ મરગયાને કાજ. સત્ય સેના પોતાનિ સાગ. આયુધ અનુપમ લીધાં હાથ. દીધી વરાહ ઉપર દોટ, ચાતમા ચાહે કરવા ચોટ; વળાક કાળથી નાહારી ગયો, મહીપત તેની કેડ થયો વનમાંહેથી સેનાપતિ મળ્યા મહીપતને કોઈ નવ મળ્યા; વાઘ સિંહ ભયાનક વન; એકલો પોતે રાજન, વાઘવડ્ડીસે વિકરાળ; જોજન એક વનકેરા ઝાડ. તરૂંવર દીસે બહુ જોડે, હીંડી શકાયું ન ઘોડે; એવે તે ઠેકાણેન રહ્યો; ભુપતવનમાં ભલો થયો; ટાહ તડકોને ભુંડી ભુખ, દેવાંશી પામ્યો બહુ દુખ; કોએક કારમો દીડો કુપ, ભાવ થકી ત્યાં ખેડા ભુપ. હાથ પગ ધોયા છે ટળી; દીનદયામણો દીડો વળી દેહે દુરખળછે જેહ, ખેડી જીવેછે, તેહવણાદિવસથી કુવે અર્યો, તે વિક્રમની દ્રષ્ટે પડ્યો પાસેના કુપમાં છે નીર, વીકરમસેન આવ્યો ત્યાંહાં વીર; દેખુડો માનવદેવ, શુભ પ્રકારે કરૂં સર્વ; પુછીને લઈ એના પાર, વળતો એનો કરૂં વીચાર. ભલે જક્ષ કીનર કે ભુત, અધીક જોગી કે અખધુત, સાચા કે જુઠા છો સીલ, રાજ પ્રજા કે રાખો રીદ; રાજ રહયિત કે રંક ઉત્તર આપો આડે અંક, સહેજ મારગ ખેડાછો સુખી. રામણા દિસોછો દુઃખ; શા માટે અહીં ખેશી રહ્યા, શા માટે દુરખળ દેહ થયા; નીરમળતમારૂં શું કહી નામ, ઠરી રહ્યા છો આણે ઠામ છો ભીક્ષુક કે આપે ભુપ, કયમ લાંધોછો ઉંડે કુપ; વસ્તિ છાંડી વનમાં વરયા, કષ્ટ ઘણાં કાયામાં કસ્યાં ટાહાડ તાપ વિભાસણ ઘણી, ધન પુછે નગરીનોઘણી; ખરી વાતથી મન ખોલીએ, માહારા સમ સાચુ બાલીએ.

દોહરા—વચન સાંભળી રાયનાં, ચઢી વણેરી રીસ; જ્વાળા પ્રગટી પગથકી, જઈને બેઠી શીશ; દીલની વાત જે દુખ તણી. રીશ ન કરીએ રાય; અધીક ભાર જય આપણે ગાંઠ ન છોડે કોય. બળહીણ કરીએ આપણ, રંડ થઈ કહે વાત; દુખ કોથી ભાગે નહી, એનો મહા ઉતપાત. તું જ મારગ તાહરે, અંતર નહી ઉચાટ; કામિ આવ્યા તે કરે; જ્યાં તમારી વાટ, ચોપાઈ દેખે તેનો પુછે કામ, મોહોટામુખ તેનું નામ; લુટાયા દેખી જ્યાં વાટ, શાળા તે કહીએ શા માટ; દુરબળ દેખી પુછે દુખ, અપવાશીને પુછે જુખ; મરતગને ધર પુછે શોક, તેનું નામ પાડ્યો તે ટોક; કોટી જનને પુછે પાપ; પુત્ર ગુણકાને પુછે ભાપ, ગાંઠ આગળ કરે પારશી અંધ આગળ ધરે આરસીબેહરા આગળ વાળ વાય, મુગાને કહે ગાણુ ગાય, બનીર આગળ ગાયે ગીત વાત સાથે કરજે પ્રીત, અદાતાની કીરતી કર, દેખા દેખી જળમાં તરે; તરકર સાથે કરે વેહેપાર અમુરને પુછે આચાર; પંડીત આગળ કરે પાખંડ., દીવાનના દેવા બંધ દાંડ. સામ સંગાય હેને દરે, ઉજડ ખંડમાં જઈ વસે. બોલે સ્ત્રીઓ સાથે સાચ; રાઠ તાંગા જે મોલ તાજ; વ્યભીચારીનો આંગે વિશ્વાસ, રાણે વહેર જ્યાં વશે વામ. કોયણને દેખાંડ દામ; આણસુને પુછે જેમ કામ; રસે નાગને પુછે ઝેર, પીતા હાળુનારને પુછે વેહેર. ખઈ રોગીને પુછે દુખ, સાધુને પુછે જે સુખ હડકવા હાલે એપડ કરે, તેના અર્થ એકે ના સરે, ગઈ વાત વીમાશણ કરશે. જળ પીતાં જે હડહડ હસસે; મારગ ભતાં ખાણું ખાય, હથીયાર વન જે ધોડે જય; રાંક ઉપર રાખે જે રીસ; શતરૂને જે નામે શીશ; કરે પટાઈને ભાળે થાય; રોઢાઈ વિપ્રની કરવા જાય; વીધા ભણી આણે અહંકાર. ત્રથા શીર માંથે લે ભાર; લાભ વિના માંથે લે દોષ. દહાડી ઉઠી પુછે જોશ. મોટા માણસની સાથે વેહેર. પારકી રાઠ લેઈ આવે ધર, વાત કરત પણ તેડ્યા જાય, બોલ્યા નહી ને પાડ્યા થાય. અન્યાની અકલ આડીયા, ચતુરાઈ કરે આડીયા. ખુનિનિ વધારે વાત, તુલે સન્યાશી કરી જાત, નદે જે પોતાની જાત, વીખાણુ કરે પોતાની વાત, ધનુરવા દિને પુછે ગર્થ, વિશ્વાશીનો ન શરે અર્થ. ગુરુવિના ન ભાંગે વિધાય, નીરમળ જનની કરે નીંદાય ચોર સાથે મળે જે ચીત. વાવરે જુગટા માંહે તિત દેવથી ખરચે જે દામ; રૂડી વેળા ન ભજે રામ પ્રતાપ કરે ન પુન્ય. શાણુપણું તેનું તે શુન્ય; વિવાહ કરી પુછે વર, પાણી પીને પુછે વર, લુટાયાકેંડ પુછે ડર, ખરા એટલા તો જાણે ખર. પરનારી શું કરે જે પ્રીત, ચાલ ચાલે રાંડની રીત. કરે વગર વીચોર ડામ, બુઢાંને ધીર જે દામ, આપી વસ્ત સાંભળે આપ, વણુ વાંકે જે ખાય થાપ; વણુ જાણ્યો રાખે વીશ્વાસ સહુ માને સોનીના સાચ, અહાં સાંધે કરે જે આળ, આગળથી સજે દેવાળ. ધારાણાની રાખે ધીર, વાવરે જે કો અનગળ નીર. કાઠીવજની જાણે સાચ. એટલો પંથ અજાણ્યો જાય રાબનો આણુ આશંક, ધરના છીંદનો કહે જે અંક, પ્રમાણે કરે જે પંચ

જતણું, આગ વીખાણ કરે જે ઘણું, ટાઢીનું ન રાખે તોલ, બોલે સભામાં ખરડક બોલ;જે કો દુલે કવીતા કવી.ભુઠી રીત કાઢે નીત્ય નવી;શત્રુની પ્રસંસા;કરેપુણ જે પરદેશે ધરે: બ્રાહ્મણ સાથે જીતે જૈર, ઘણું તેમાં અધાર્જ ધાર, મુકે શુભ પામો જે કામ, મોટો મુરખ તેનું નામ.

દોહરા-જેકોદુઃખ ભાગી શકે.હોયેસમર્થ સર્મ,તેને કહીએ કરગરી,મન મેલીને મર્મ, મુખ મરે દુખ સાંભળી, પાચો ઉપગંતો ધાય; બોલી કરે બધયની માર્ગ આલ્યો જાય. તું જ ભારગ તાહારે વધતો હોય જે વાટ;પ્રીત પરહવા આવ્યો, અધરી ડિચાટ. સુખીયા દુખીયા સો યોગે; મોટે શો વીચાર;દુખભંજન થઈ દાખવે; વેદરૂપ દાતાર. જાણે વીકરમસન જાણ્યો, કે વીકરમનો બાપ;વડુઆ હોય વીકરમ તણો, કે તે વિકરમ આપ, હોંશ કરે વિક્રમ તણી, પરદુખભંજન નામ; અરથ સરે નહી તાહરો કર તું તાર્ કામ વાણિ સાંભળી વીકરમે વદીયો વડહથ વીર, આશ દિધી અદકી ઘણી દીધી ધારણધીર આસનાવાસના અદકી કરી. મુસ્તક મુકયો હાથ,પાસે બેઠો પ્રીતથી.સ્નેહ કર્યો તેહ સાથ.તજે રીશ કારણ કહો,મટાડોમનનો શોક દુઃખ ન ભાગુ તાહરું,નિર્થત્રત મુજ કોક.હેતે દુખી હડહડ હસ્યો,માન્યોતારો મર્મ; પાસ બેસાડ્યો પ્રીતશુ હાથ અડાડ્યો કર્મ, દુખભંજન દુનીયા વીશે, ગુણ ઉજેણી ગામ, તું કયાંથી પંદા થયો,કેહેરે તાહારું નામ,નર કોઈએ સરજ્યો નથી, વીક્રમ કેરી જોડ;તે તમથી થાશે નહી શીદ કરો મનકોડ.ચંદ્ર સુરજ અબુઆળાડ તે તુજથી કયમ હોય, કામ કર્યાં જે જે વિકરમે; ન કરે બીજે કોય.ચોપાઈ-હાથ હુશ મુર્ખને ઘણી, થાવું શાસ્ત્ર છ એનો ઘણી; નીરધન મન થાયે મગન,કરું રાજ સોહીજગના રંકે જાણે જે રાજજ કરું, પંગો જાણે જે પર્વત ચડું; વાંઝીયા મન વીચારે વાત મુપત પુત આવે ધેર સાત;પાપી જાણે પાવન થાઉ,દુર્બળ કહે અમરત હુ ખાઉ;ઘણો દરીદ્ર કહે ધોરે ચડુ.કાયર કહે સુરામુ વહું અધો જાણે દેખું આંખ, પંગો જાણે પામું પાંખ;વૈતરો જાણે કડવેહેપાર;તંન કર્મ લખ્યો છે ભાર;શામજાણે દાતારજ થજી,મુગો જાણે ગાણું ગાઉં;પાપી જાણે ધારણ ધરું,અભાગી જાણે હસ્તી ચડુ,કીકર જાણે પેહેરે કડું;હોંશ ઘણેરી સગિને થાય તેતો આળ પંપાળે જાય,નીર ધનના મનોરથ જેમ, કુવાની છાંય કુવામાં તેમ મોહોટા પુરૂશતણાંજે કામ, હોંશ કરે નવ પહોંચે હામ,તમારું મન એવું થાય, રામ દુખભંજન કહેવાય. તેતો હોંશ રહે મન ઠેર,જેમ આવ્યા તેમ જાઓ ધેર. કહુ તેનો તુજને ઉપાય, જાણે દીધું તેતો ખાય,લખ્યા પ્રમાણે પામે લોક, મનના મનોરથ કરવા ફેક. એશું મન તાહરું પુન્ય પાસ, તે મોટે મુજને શાખાશ, તું જાણે ભાગુ પરદુઃખ ધનધન તાહારી માની કુખ નોતે કાયા કસે; તે નર મોટે મંદીર વશે.બાળે ગામ ધર ખુંચી લહે, તે વગડે વનચર થઈ રહે; ગામ જગાડે પોખે પ્રીત, ગ્રહસ્થ રાજ સહગુણની રીત,

આપ્યું ધન જે પાછું હરે. ભીખ માંગતાં ભુખે મરે. વ્રત વીવેક આચાર, અવતરે દેવાંશી
 દાતાર, અભક્ષાભક્ષ જે ભક્ષણ કરે, શ્વાનયોની માંતે અવતરે; તીર્થ કરતાં કાયા પડે હસ્તી
 ઘોડે મુખ પાડે ચડે; દેહે સંત સાધુને માર, ગરધન યઈ ઉપાડે, ભાર, જે આપે ગલોટા પીચો,
 ભંડાર ભર્યો આપે કોઠીયો; જે બ્રહ્મ નીંદામાં રહે ગર્ક, તે નિચચ ડાળવેઠે નર્ક; દે છે
 દેવ ઋષીને દુખ; તે ભુંડી વેઠે છે ભુખ જ્ઞાન ગોટીતે શાસ્ત્રજ સૂણે, પઠે વેદ તે ચારે
 ભણે; પુસ્તક ન દે બાળે પુરાણ, તે નર મુખ પ્રઉઠા પહાણ; કન્યાદાન જીવતે જોગવે
 તે પદમની નારી ભોગવે; લુટે શણગાર સોહાસણના; વણાતે સ્વામી શંખણી ચોતણા
 વેવિશાળમાં વધરો કરે, તે જન્મજન્મ કુવારા મરે; દાશી દાન કરે જે કોડ, તે સતિ
 શીરોમળેની જોડ; જેણે પુજ્યા વિપ્રના ચરણ, મોટા તીર્થમાં પામે મરણ. ધોડો પાડે
 જે ઉપજ કરે, અન પાણી વીના તે મરે; સકળ લોક પર સ્ત્રીને પેર, સુખત તો તેને
 ઘેર; ઘણાક સાધુને ગાંજ્યા, નારી સરજે વાંઝીયા ક્રોધ સહોદર ઉપર કરે, તે
 વાંઝીયો અપુત્રે મરે વીપ્રધેનું ધાયે જીરવા તેનું કોઈ નવ હોડે સારવા, ગોવિંદ ગુણ
 નીચે ગાય જે, ગયા શ્રદ્ધને તેનાં થાય છે, વેવીશાળ ભંગાવે ધણિ. તે પરણે નારી
 શંખણી હુતાશન હોમમાં હોમવી, તેની કીરતી કરે છે કવી; દાતારી દીલ છે જેહના
 કવિ વખાણ કરે તેહના, પર થાપણ પરનારો હરે. નીંદા લોક તેની કરે; આપીદાન
 જે અંન ખાય છે તેની કુખ મુક્તિ જાય છે; ભણે ભણાવે ગાયે ગીત. તેના પ્રોઠ
 પંડીત પ્રીત; ઇશ્વરને નથી જાણતા, છે રોગી મચક માણતા, પરનારી પરપુરૂષ શું
 મળે, તે તો કંથ સંગાયે ગળે વ્યભીચાર અદકી થાય છે, તે નારયો નીસરી જાય
 છે; વડ પીપળા વદાવે જેહ, ખોડા ટુંકા વડલા તોડ; વવરાવે વ્રક્ષ જ ધણાં, સદા-
 વ્રત ચાલે તે તણાં; પારકુ સુખ દેખી જે બળે, તે તો અધોર પંથે પળે. પરદુઃખે
 દાઢે છે દેહ, નર ઉપર સહુને નેહ ભુજ્યા તરશ્યાની વારે ધાય છે, અમરત મેવા
 તે ખાય છે, ગામ જમાડતાં જે કરે ભંગ ખમરોગી તેના દેહ અંગ તપ જપ ગુણ
 તે ઇશ્વરના ગણે, તેને ખારણે ઘોડા હણુહણે ભુંડી વાતમાં ભાવે બળે, તે તો કણકીવંશ
 કા દળે; કરોડ વાર કહું શું કથી, અધીક આશું ઇશ્વર નથી; જે કરે તે ભોગવે
 સહી, આપે તેણું પામે આહિં; ખણે ભોમ્ય તે તો જઈ પંડ. હાણુ વરધ ચટાવી ચડે
 જે કો જેવાં કારજ કરે, તેવે હામે તે અવતરે, હોંશ ધણેરી સહુને થાય તે તો આલ
 પંખાળ જાય, નીરધનના મનોરથ, જેમ કુંવાની છાંય કુવામાં તેમ, મોહોટા પુરૂષ
 તણાંજે કામ, દુખ્મન થકી નવ પોહોચે હામ, તાહાઈ મન પણ એણું થાય, નામ
 દુખભંજન કહેવાયે, તે હુંશ રહેશે દેરની ઠેર, જેમ આવ્યા તેમ જાઓ ઘેર.
 કરો હુંશ તે સર્વે વ્યર્થ. એથી ન સરે તાહરો અર્થ, માહારી ભાગતી હોયે ભુખ,
 તો તો કહું તમ આગળ દુઃખ હવડાની કહું એક વાત, સાંભળ વાતને થશે ઉચાટ
 માટે તુજને શાની ચંત, જને ભાઈતું તારે પંથ; તેણે મન મુકીને મામ, પ્રકાશકર-

યું પાતાનું નામ વીરજીત વિકરમ તે અમો, સુખ દુખ મનથી કહો તમો, ભાસુ
 દુખ મનાઈ મન, ત્યાર પછી લેવું જળ અન;મીઠ્યા ન કરે મહારી વાણ,આધ-
 શકતની તે વાતે આણુ;તહાઈ કામ મુજથી નવ થાય,તો મહારે નવ ધરવી કાય;
 ધારણ તેને દીધી ધીર, ઓળખ્યા સાથે વિક્રમવીર; ઓળખ્યા અંગ તણું એ ધાણ
 સાથો એ વિક્રમ મુજાણ;સાચુભોલુછું સર્વથા,મહારા કર્મ કરે કહું કથા;તારાપુર
 પાટણના ગય, જશવંતદેહ તે મુજ પીતાય; અજીત દેહ તે મહાઈ નામ કરે કુંવર
 પદ્મીનું કામ આંહાણુ એક નીત્યે આવતો,નૌતમવાત કથા લાવતો;કથા એક દિવ-
 સની મુણીમે મારા દીલમાં ઘણી;પૃથ્વીની પ્રદક્ષણા કરે,જનુની જરે નવઅવતરે,
 અડસઠ તીર. જેથી વળે,રઘુપતજ તેને મળે;જે પૃથ્વીની પ્રદક્ષણા લેાય જમ બન-
 ચકનાકર નહિ કોપ;એવું પવિત્રવીપરે વાંચીયું;સાચું મારે દલ સાંચીયું;વપુમાંઉ-
 પન્યાતો વેરાગ,તેથી વૈભવ પ્રધાત્યાગ,ભોળાનાથ રૂદીયામાં ભજ,પંથપળાયો અસ્વે
 સજ;માત પીતાને ના કહી વાત,છાનો નીકળ્યોમાકમરાત,પ્રથવી પ્રદક્ષણા કારણે,
 આળપણે નિકળ્યો બારણે;અહર નીશાએ સમરૂઢશ,અહીંઆવ્યા થયાદીન ત્રીસ;
 માસ દીવસને એકજ દન,તેદહાડે આ દીકું વન;લાગી ત્રપાને નેહથી નીર,આવ્યો
 આ કુવાની તીર;મન વલવલતું પાણી માટ. ઘણે દુખે દીકા આ ઘાટ.દાંદારા-દીકા
 કુપજ કારમો,કરનો વીપ્રજ વામ દીડી વડછાયા ભડી ઠરી એકા આ દામ;તે દહાડે
 હુતી અષ્ટમી.દિવસ ચરયો ઘડીચારકમળ ખીલ્યુ એક કારમું.અદભુત રૂપ અપાર;
 ઉંચુહાથએક કુપથી.રાંડીતો જળમાંયકોટી જીભ્યાયેશુંકહુશોભાન કહેવાય;મહત્ત
 કમળની પાળડી દીવ્ય કનકવત દે; રંગઅનોપમ જુજુવા શી કહું શોભાતે પ્રેમલ
 ખારી જાતીતો રાંડી નવલીભાત,વળખાં આથે નહિ, એવી અમુલક જાત;કહ્યા થ-
 કી કહેવાય નહી,દિઠ તેમ મનાય;દિઠેસડિ સુખ ઉપજે,વાણુ દીઠ દુખ થાય;દેવતાને
 દુર્લભ ઘણું લક્ષ્મી લીલા લહે;સર્વ પાંદે દશે નહી,લે નહી કોઈ તેની હેર સહજ
 કમળની પાંખડી,સહુના જુજવારંગ;ત્રીલોકની શોભા તે.ળીએ,તાપહાંચેઆસંગ;
 કમળ દીકું તે કારમું,જન્મવા હું સાથ;મચ્છા થઈ એવી મુને જેઆથે મારેહાથ;દુ-
 ર્લભ દર્શનદેવને, કરે હાથ કીરતા;સરગ મરત્યુ પાતળનું સુખ સાગરનું સાર,તે
 દેખી રીઝયો ઘણું જાણું જે લઉં આજ. અડસઠ તિથ સડે કળ્યા, સરયું અમારૂ
 કાજ, સ્વર્ગ તણું સુખ શું કહું,શુંકરું ઘણેગ ગરથ; કમળ આવે જે કર વીખે,
 તો સરે અમારો અગ્નિધરના કામને અરથ મોક્ષ,પામે પદારથ ચાર;કમળ જે આવે
 હાથમાં તો પડીયો પોઆર; કર લેવા આથ કરયો, તેમ તેમ પાછું જાય, ખાલી
 હાથ મારા રહ્યા ગળક થયુ જળમાંહ, ઈંદુ પેસે જેમ આભમાં,ખીંદુ ઝળકી જાય;
 કમળ એમ કુવા વીશે;તરત અસોપજ થાય.ચોપાઈ-ખાંત લાગી પુરણુ મન ખરી.
 મેં તો મન પ્રતાપા કરી;એ કમળ હું લેઉં અખ, ન લઉં તો બ્રહ્મહત્યા પાપ;સે-

એમ સમ કીધા મનસાથ, એ કમળ નવ આવ્યું હાથ; મન જાણે કુવેપડી મરું, કયાં જઈ હવે શું કરું પ્રતીજ્ઞાની પીઠે પડ્યો, આ ઠામ હું આવી ચડ્યો રાત સમે તો ઝડે ચડું. ઉઠેકાળે અહીં આવી અડું; હુતો તીર્થવરવ હારીયો વૈરાગ તો વાધે મા-રીઓ; વનકળાહુ મુખમાં નવધરું. કાળખેપની કષ્ટે કરું મા; માહર કમળમાં વળ્યુમન, તળુ મુખ નિદ્રાજળ અન; કાયા એમ ઘણિ કષ્ટમી, એટલે આવી બીજી અષ્ટમી; તારે અંબુજ પેઠા થયું, તે દેખી દુખ મહાર ગયું, કર લાંબો કર્યો જેટલ, અંબજ ગર્ક થયું તેટલે, તે દહાડેથી બેસી રહ્યા ઘણા દીવસ એમ કરતાં ગયા; પંદરમે દિ-વસે જેઉછું, ભુખ તરશ સઘળું ખોઉછું વિભેગ થકી હું ચુકી જઈ, અંબુજથી નવ પલવ થાંઉ, દેવ થકી મને વહાલુ રાજ, તેહ તજ્યું તારથને કાજ; તેહ તીરથને ગયું વીસરી, બુદ્ધ આવી અંબુજમાં ફરી, તે આવે તો પહોંચે આશ. નહિતર દેહનો થાશે નાશ, ટીંટી જાત રજપુતની ઘણી, ટેક ન મુકે પોતા તણી, અન વસ્ત્ર ન હોય ઓરડી તો આંબળો ન થાયે દોરડી; વંકે સાત દીવસની ભુખ. તોએ મુછ મરડે એ મુખ; દુખ ન કહે કો આગળ પ્રીત, એતો રજપુતાંની રીત; ખાંતે ખોખારા અમલ-જ કરે; વરતા કોકરાં ભુખે મરે. ન કરે કોની મીઠ્યા શેવ વાધ ક્ષત્રીની એકજ દેવ, ઇંક્ષ ન મુકે મનથી મામ, કરે મનમાં ચિતવ્યાં કામ. દેહ જય પણ ઇંખ ન જય, જય જીવ નિચો ન થાય. વન નાક માંહે બહુ રીસ અડ્યું રાખે પોતાનું શીશ. મુ-કાતી નથી મેં મામ બેઠો રહુછું આણે ઠામ. કહી વાત તે સાંભળી કરણ, આઠમાં ઓછા દિવસ ત્રણ; રાજને મન લાગી રડ, તે અંબુજ મુજને દેખાડ, વીક્રમ બેઠા સરવે તજી, ભારે કમળ હઠિમાં ભજી. જેઠીકેવું કેવાં વાંન કેવાં પત્ર પાંખડીને પાન. દોહરો—આવ્યોદીન અષ્ટમી તણો હઠિ માંહી હેજ, અંબુજ દિહું અવનવું તર-ણિ તેવું તેજ પાંચ રંગ એક પત્રમાં પાંખડી શહસ્ત્રજ પાન, ન દિહું સાંભળ્યું, વાર કમળનું વાન. કમળ દેખી રીઝ્યો ઘણું, નરપતિની રમણ નામ, આ રચના કો કારમી; કોઈક દેવનાં કામ સ્વરમ મરતું પાતાળની, શોભા એમાં હોય, બ્રહ્મા વિષ્ણુ વરણ કળી ન શકે કોય. રાજ રીધ નવ નિધ રીંપ, પુત્ર મીત્ર રીધરંગ, એ રચના જે તળીએ; તોય ન આવે પારંગ ગણું દુખીયો મુખું છે, બેઠો કમળને કાજ, એવું તેમાં શું હશે, ગમાવી બેઠો રાજ, એ દુખીયો બહુ ડાહલો એ પણ ચ-તુર મુજણ, કમળને શોભા નિરખતાં, મારો પરવશ પ્રાણ, વૈરાગ્ય બાંધ્યા વરખડે સમરી હરસીધ માત. રક્ષા કરજે માવડી ધોડાનિ ન કરોવાત. વરખડે ચોકી વિ-રનિ ફરી રહ્યા તે ઠામ. વર વાઘ ને વનચરા લેઈ ન શકે કો નામ. ભીડ્યો કાછડો ભુપતી, સમર્યો ઇંદિ વઘતાળ. વરણ દેવ વારે ચંગ તુરત પરવડ પાતાળ, અંતર આવરદા લહે. વેગે પુન્યન વરત. વિશ્વાસ ખરો વિષુ વિખે, માંથે નવ મરત. આ-યુષ ખુટ્યા વણ ન મરે, પલકમાં પાછી થાય. જવતલ ભાર ન વધે મટે લખ્યા લેખ

લેવાય, માથે ઇષ્ટ જોરાવરી, હરસીદ હાજરા હજુર. આખર પુન્ય પોતે તરે, નરપ-
તનું બહુ નુર મોત થયી જે નવ ઈરે, જ્યાંહાં ધારે ત્યાંહાં જાય, વાધસીંહકે રાક્ષસો,
ગણે ન લેખા માંય. ચાચર દેવ્યા ગામની હતુ દ્રષ્ટ હરસીધ. માહાકાળેશ્વર માહા-
સતિ, તેની વાચા સીધ, નીચે મન નરપતી તણું, વિવેક વીચારયું વરત; આયુષ
પુર થયા વીના, મેળે ન આવે મરત; એમ લખ્યું હોય કર્મમાં તેતો એમજ થાય;
નાકે કો છુટે નહી કાળ અચાનક ખાય; ન ગાડતાં ધરણી હશે, કવચ પહેરતાં કાળ;
વ્યભીચારી નારી હશે જેમ કંદ ખેલાવત ખાળ; મલકારીને પેસતાં, મેળ ન મુકે મોત;
આયુષ પુરો રૂંડો જશે, ગોફણ ગોળા હોત, કરણ યુધિષ્ઠર રીધીપતી દીવ્ય દશરથ
નર શ્રી રામ; મુવા નથી છે જીવતા, જુગમાં રહ્યાં છે નામ, જશવાળા જે નર મુવા
જુગ જુગ જીવ્યાપરાણ; અપજશી જે જીવ્યા અધીક, તે મુવા નીરવાણ હાથી ધોડા
ગામ ધન નીજીણ ચક્રે રાજ; જંપાણું માહાજળ વીષ, છે પરદુઃખ ભંજન કાજ
એને વાહાલુ કોઈ નથી, રાજ રિધ ધર મુત્ર; વાહાલુ એક પ્રમારથી, જેમ પેટ પો
તાનો પુત્ર; હાંહાંહાં દુખીએ કહ્યું, માંમા ભારે ભુપ; પલવટવાળી પૃથ્વીપતી; પર્યો
કરમી તે કુપ; ગ્રહ હોય જેના પાધરા, જેને માથે ઇશિ; પુન્ય વહાલુ હોય જેહનું, તે
પાસે જુગદીશ, પરદુઃખ દેખી દુખ ધરે, પરમુખથી મુખ થાય; સાચી વાત તણો સ-
ગો, તેને શીર રધુરાય. અવળુ કરે જે આપથી, શેહેજે સવળુ થાય; અઘ્રત થઈ તેને
પચે, ઝેર ભયાનક ખાય. ધીરે દામ દેવળને દહાડા પેર; વ્યાજ સહીત વાળી
કરિ, આપવા આવે ધેર ઇશ્વર સન્મુખ જેહને, પુન્ય ઉપર વિશ્વાસ, દુર દુખ તેનાં
રહે મુખ સમીપે વાસ.

ચોપાઈ—નરપત પડીયો નીરમાં જઈ, ગરજના પતાળે ગઈ; અભય અજીત
એ આસન ધીર, નરપત પડ્યો મુઠાં ઉઠે નિર, અગ્ની ન બાળે કામ ન ખાય,
ભેદ્યો ભુપ તણો નવ જાય; સીધ સંગ તણી શુભ શેવ, માથે જેનેછે મહાદેવ હજાર
હાથનો માથે ધણી તેને પીડા કયમ ધણિ; ત્રાશે હરણુ જેમ દેખી વાચ,
તેમ આપ્યો પાણીએ આગ. રાખ્યાં ભાળ બલાડી તણાં ટીસીડીનાં ઈંડાં ઘણા
કુજર રાખ્યો નીરમળ નીર, જેને સાહક સ્યામ શરીર, મુધનવાને તેલે
તણ્યો, કરયું શીતોદક તે નવ બળ્યો; મોર્ચવજની વેહેરીતિ દેહ, તરત કરીતી
સાજ તેહ. પ્રહલાદે મેળવ્યો તો ભુપ, ત્યાં ધરયું નરહરનું રૂપ, ચંદ્રહાસ્યપર ધ્યાન
જ ધરી, વીખ ફેડીને વિખીયાકરી; લાખાગ્રહે પાંડવ બળીયા, વિખ મોદિકથી પ્રતિ
પાળીયા, સગર તણો ચેલીયો બાળ રાંધ્યો ખીચડો જીવ્યો તતકાળ. અખીલ પુઠે
કીરપા કરી મુકયું ચક્ર છે પાછું ફરી; પંચાળીના પુરયાં ચીર. ભરી સભામાં રાખ્યું
નીર. એવા લક્ષ્મી ભગત અનેક; વધાર્યે જશ તે વડો વિવેક, જેને ઇશ્વર અતી
રૂઢે દુઃખ નવ પામે રતી, તેર કુપનો લીધો પાર, સઘળી શોભા તેમાં સાર; ગુફા કુ-

પમાં મોહોટો મહેલ, તે આગળ ઈંદ્રાસન સેહેલ; તે ઉધારી પેઠા માંહ. નવતમ શોભા દીઠી ત્યાંહ; ફળવાડી ધુલને ફળી, ભાર અઢાર રહ્યા છે મળી, સુંદર એક સરોવર સાર. કમળ ખીલ્યાં છે અપરમપાર; માન સરોવર સરખું વાર, કમળ કાળમા લાખ હજાર વાળં દેવતાઈ વાજંત, ગોખ્ય શખ્દ ઘણા ગાજંત, છોટે ખેહેક કસ્તુરી તણા; શોભા ઈંદ્રાસનની ન મણા બોલે મધુરા હંસ ચકોર, મેના પોપટ મધુરા મોર; ચક-વા ચકવિ કલોલ કરંત. હોંશી જનના મન હરંત; છએ રૂતની શોભાજેહ એકરતે ખીલી રહી તેહ જોયું કારમું છે કૈલાંશ, એવું સર્વ શોભે અવાસ; દેખી દુખ રાજ નું ગયું, જીવતર સફળ પોતાનું થયું, શોભા જોતો આધો જાય, લય કોનો ન ગણે મનમાંય; કેતકી ચંપક ને જુદા જય માલતી મરૂઓ લીંબ લતાય; આસોપાલવ આંખાના વૃક્ષ, વડ પીંપળ દાઢમ ન દ્રાક્ષ; ખારેક ખજુર અખોટ અનાર, શેતુરશી-તાફળ અપાર, રાયણ બંબુ કદળી વન, તે ન્યાળી હરખે વહન મીઠા મેવા મંડપ દ્રાક્ષ તડયુખ શોભીત શાખ; આંખડી પીંપળી તળસી વન ત્રમ થયું રા-જનું મન માંહી બેઠી મોહકમ માનની ભરજેખન ભારે ભામની; જેવી શર્દનીશા-ની રાત જીવતિ દીઠી જોખન જાત. હંસે રમે ગાયે ગુણ ગીત, પરસ્પરે તાલી લે પ્રી-ત; તે માંહ એક આપે મળી, બીજી સત સહચર્યા સખી. વનીતા દીઠી રૂપે વડી વિ-ધાતાને હાયે ઘડી; પરનારી સહોદર એહ, નારીસાથ કરે નહીનેહ. સ્નેહ કરે પુત્રી કે બેહેન, એવા છે સતવાદી ચેન પૃથ્વીમાંહે જીવતિ જાત. નાહાની બહેન ને મોહોટી માત; એને કામ છે કમળજ તણું, જોઈને હરખ્યો છે ઘણું. જીવથી વહાલો જાચીક જન, મહિમા પુન્ય ઉપર બહુ મન; સહજ સરોવર પાળે ગયો. ભામનીને ભારેભય થયો. પાડીબુમ પડ્યો પોકાર, ધાઓરે ચોકી કરનાર જોર કરી ધાયા સહુ જોધ, કર આયુદ્ધ ધર્યો મહા ક્રોધ, પ્રોઢ તસ્કર કોણ પેદા થયો, લંપટ લુટી હરામી લહ્યો; મારમાર કરતા સહુ ધાય. મહીપતે સમરી હરશીદ માય. પ્રત રીત તેણે છાંડીયો. મો-હોકમ માર દેવા માંડ્યો; ધાયો વીર મન રાખી ધિર વિક્રમે સમર્થા વિર પવનવે-ગથી મુઠો સાથ; તીર તીરકશા હથીયારો હામ, લાગી રિસ રઢીયાળી રાઢ, કો કેની ન માને આડ. મચ્યુ જીધ રચીયો રણજંગ શામદ રહી શક્યા નહી સંગ લઘુ લા-ઘવી વિદ્યા કરે, ફરે ચક્કર તેમ પુંઢે ફરે, દેવિ તર રણમાં ઘણા ઘાવ કો કોને નવ પા-મે દાન. મેરૂસંગે મેહજ પડે, એને અગત આયુદ્ધ અડે; કઈને દાળી પાડ્યા ધરણ, કોઈને પકડી બાધ્યા ચરણ અદ્રષ્ટ વિદ્યાએ આપે રમે, ગુપત વિદ્યાએ વનમાં ભમે; ખેચર વિદ્યાએ કરો જાણ, સકળ જીધ માંહે મુજાણ વૈતાળ સરિખો જીત્યો જાત ધીજા ધળીઆ એ કુણ માત્ર; છત્રીશ આયુધના જાણે બેદ ક્ષત્રી માંહી નહી એહ. જેને માટે શક્તિ સ્વરૂપ, તે કેમ બેદ્યો જાએ ભુપ. દારૂણ રાઢ તે હામે થઈ, વિધી થંચ કરતાં ગઈ, હોંસીલા હોડે હાશીઆ. સામા થયા તે મારીઆ. નાહા

તું નવ લીધું' નામ, અત્યંત બુધ થયું તે ઠામ. રામ રાવણનીજ રાહજ ઘણી તેવી રાહ થઇ તે તણી, બાળે થયું ભારે ભારથ. સંગ્રામે રાજ સમરથ, શીકારવિદ્યા સ્નેહે કરે, દેખી દુશ્મનથી નવરે; કાયર નાહ જે હારીયા, સનમુખ થાય તેને મારીયા પાડી બુમ ગયા સહુ ત્યાંહ. ખેઠા ખેલે ચામુંડા જ્યાંહ. આયુદ્ધ નાંખી સર્વે નમ્યો દેખી દુશ્મન તેને દમ્યો; વારુ બુધ કરે વિધવિધ, દીસે છે કો સાચો સિદ્ધ, માહા રૂપાળો છે માનવી, નથી જળાતો દેવ દાનવી, અવનવો દિશે છે ઇંદ્ર, જેણે તેજકો સુરજ ચંદ્ર. સેવકની વાણી સાંભળી, માતા યનમાં પોતે રળી, આયુધ કરમાં લીધો દંડ, તેહ ચતુરા ચામુંડા, ભારે ખાણુસ દીઠા ભુપ, રાજ તે રહીયાણુ કેપ મુકી ખારને પરદી પ્રીત, પુછી વાત કેંડી નીત. સાંભળે તું વડહથ વીર તજતે કેમ ન બોળે નીર કેણુ જીવતો આવ્યો અહીં; મારી વાડીના વનસાહી.

દોહરા—દેવ દાનવ આવે નહી. અવન ન લોપે આણુ; તે ન બચે જીવતો, પ રહે પોતે પ્રાણ. શુકન કે અપશુકન હુવા, કે ગ્રહ વાંકા તુજ, આયુષ તુજ આવી રહ્યું મનશા શીધ કહે મુજ; દેવરૂપ છે દીરાંતો, માટે પુછું વાત, નીકર વણુ પુછે ગળુ, કરૂ તમારી ઘાત, વીકન કહે વીનતા મુણે અક્કલ તારિ આજ, તાહારે માથે શીંગડુ. જે લોપે નહી લાજ. માથા વીરા હશે તાહરે, હાથ હશે હજાર, તાહારી લાજ લોપે નહિ, એવડો સો છે ભાર. એણું તે પ્રાક્રમ કરયુ, છે તો જીવતિ જાત, અજીત કહાવે છે એકલી, કહો વાણી વીજ્યાત. માનનિ કહે મહીમા કહુ. મોહોટાં ઉમયા માત, ધરણીપત જેનો ધણી, હીમાચળ તેનો તાત, વિશ્વ બાધે વ્યાપી રહ્યા, અકળ સ્વરૂપ અનુપ; કરતા હરતા કરુણાનીધી, ભેદે નહિ ભ્રમ ભુપ, ચોરાહ રૂપ ચોખુંડમાં, નીરમળ રૂડાં નામ. સેવકના સંકટ ભાગવા; થીરકરીયા આ ઠામ તારા ત્રીપુરાને તોતળા, વિવિધ માનવરાધ; બાળા બહુચરાબાળીકા, અખીલ તેજ અબદ શારદા શીધવા; રૂટી રામા, રૂપમાઈ, કુંતા કલ્યાણીક કાળીકા, મહાદેવી મહામાઈ, બુદ્ધિ શીધી બહુનીધી હીંગળાજ હરસીધ, આરાસુરી અનુરણ વેદી વખાણુ, વિધબ્રમાણી પ્રમેશ્વરી. ગીરતાતરેંધરીગોધ; કાત્યાયનીકાક રેલરી. મારતંડરેંખ, રાધા રૂકમણી રોહીણી, રંનાદેરેખ; રૂપ એક એકપેઆગળી; ભમે ખોળતા ભુપ, જગદંબા જ્યાળામુખી, નંદા આનંદ નામ; ભદ્રા ભામા ભુહરા. સ્થીરતા ઠામોઠામ જ્યંતા મંગળા પીંગળા, કંપના કાવેરી કહેણુ, દુરમાદેવી દાખણી, વટે કવીશ્વર વેણુ, ભરજીત પાવક સીંહણી, કર્તા કર્તા આપ, અમેરાશીછું તેહની, છતે શાસ્ત્રનિ છાપ; નામ ચામડા મહારૂ ઉમીયાજી શીરહાથ પારવતીની સહચરી સાચું કહુ તમ સાથ, જ્યા વીજ્યા નરાકમા, ચામુંડા શુભસાર; કોટાનકોટી છે ઘણી આ ભીંતરએ ચાર; પદપંકજ નીત શેવતા, બાહ્યા કેટલેજ કાળ; એક દિવસ ઉમીયા કહે, અણીઅદકોવાહાલ, ચારસ્થાળ પોતે રચ્યાં ચારપાંચ એદેશ;

ખાઓ પ્રીઓ ખુશી રહો. મુખ કરો મુવેશ. દેશ દેશ પુર્વજ્યાં, પશ્ચિમ જ્યાંનો કામ
 હક્ષણમાં તુળબ વસે, ઉત્તર બહુચરી નામ; શોભા વિવિધ પ્રકારની, ખાન પાન
 ભરભોગ; જરા મરણને દુખ નહી, નહી વ્યાધી નહી રોગ ખટ રૂત સહા ફળે,
 અંબુજઅહકાંહોય; મહીમા મહાકાળી તણા, ગાંજ ન શકે કોય. ગમતી મોજે મા-
 ભીએ, વીવીધ પ્રકારે વ્રત; આવે કોઈ કપટે કરી, નીરુચે પામે વ્રત, અચરજ મુજ્યે
 એકછે, જીવતો આવ્યો આપ; ઉતપત કહે તુ તાહરી. કોણ માત કોણ આપ. જુધ
 કરતાં કેમ જીતીયો કેમ ઉગર્યો આદીશ, ઇશ્વર આણ સારુ કહો, કોણ ઇષ્ટ તુજ
 શીશ. ચોપાઈ—ધરણીપત રાખ મન ધીર વચન પ્રકાશ્યું વીકમવીર; અંબામન
 મુકો આંબળો ઊતપત શેવકની સાંભળો; અઘમુરનાયકનો અંશ મરતલોકમાનવ-
 નો વંશ, માળવ મુખ ઉજેણી ગામ, વીરજીત વીકમ માફ નામ ઇષ્ટ ઇશ્વર હરશી-
 ઢનો હાથ. આગીઓ વીર શોભે મુજ સાથ; મહાકાળેશ્વરને પુણ્યે, તેના જોર થકી
 જીજ્યે પંચડંબ જીત્યાછે ઊર; ત્રીપુરાત્રી તેનો છે તોર પુન્યધરમ રહેછે મુજ પાસ,
 જ્યક વિષ તણા હું દાસ, ગૌધ્રાહણ સ્ત્રીની વાહારે ચડુ વાટ દેખિ દુશ્મનનો ઘડુ;
 મમત કંર નેને મારીએ; હાથજોડે તેથી હારીએ, તજ્યું રીધ ધર મુત્રને રાજ. આવ્યો છું
 કરવા પરકાજ, કમળ એક અહીં આથી લેશ; દુખીઓ બાહાર બેઠો ત્યાં દેશ; મુજને
 તો નવ બાળે નીર, ભેદી ન શકે પેગંબર પીર, એ હકીકત માહરી ખરી, મુણ
 માતનું મનધરી; એક કમળકરે કારણે આવ્યો છું તાહારે બારણે, પરદુખભંજન કહે
 સહી નામ; કરવા આવ્યો છું પરકામ આપો કમળ અહીં આંથી એક, ત્યારે અમારો
 રહેશે રેક નીર જુધ અમારે થશે લાજ ચોપાવાળાની જશે. દોહરો—વનીતા હર-
 ખી વાતથી, ભલે આવ્યો આ કામ. વાટ જોડી કંઈ દીવસથી. મહારે તમાર કામ;
 દેડી વધાઈ દાન બહુ, મહીપત મળવા કાજ; વેર પુલ વનિતા કહે, વીકમ આવ્યો
 આજ; મોતીચોક પુરાવિયે, દુધ ઊમર ધોડિ; કુમકુમ છડા દેવરાવીએ, દુખહરીદ્ર
 ખોડિ જુધ સાગર પછે બોલીયો, રામા એ શી રીત. વાટ જુઓ છો માહરી, કીયા
 દિવસનિ પ્રિત, શી ઓળખાણુંછે માહારી, કોણ વચ્યાં તે વાટ, કોણ નામ માહાર
 કહ્યું, વાટ જુઓ શા માટ; ચામુડા કહે ચીત ધરો, રોશ ન કરસોરાજ કારણ પ્રિત
 તણુ કહું, મારે તમાર કાજ; પુજ કરવા નિત્ય જતાં, પાર્વતીને પાસ એક દિવસ
 પ્રસન્ન થયાં. અહકી દિધી આશ કહ્યું હહાડિ નવ આવશે. દુઃખવેઠો છો જાત્ર;
 વરસએક આડ દિવસ, જ્યારે હોય નવરાત્ર; તે હહાડે કરજે પુજન માનશે માફમન
 ચોપાઈ—વચન માતનુ મુસ્તક ધર્યું, જેમ કહ્યું હતું તેમ કર્યું નવરાત્રીનો
 આવ્યો દિન, અમો ગયાં કરવા પુજન. વાટે જતાં આવ્યું મરણ, એકનાર પડિતી
 ધરણ; મર્ધ દ્રષ્ટ તે ઊપર તર્ત, માનવી પામી દિડિ મરત; ધાવતુતુ એક તેને બાળ,
 રહ્યા ઊમીયા જોવા તતકાળ; નજર નાર ઊપર મેં કરી મુઠ માત જીવે દિફરિ, પેટ

ઉપર મરતીતી તેહ. બાળક બેઠને પ્રગટથો નેહ; તે કુંવરી ઉછરજે લીધ, કંઠણાને જપર મેં કીધ, એમ કરતાં ગયા કૈલાસ, બાળકી મુકી પારવતી પાસ; મુલત બે સામુ બેયું જન્મ દુઃખ તેનું ખોયું; કોટે કુસુમનો બાલ્યો હાર વાલ્યું બહુરૂપ અપરમ-પાર, મેં કહ્યું એને શું કરે કયાં રાખુ કે આગળ ધરે. મુજને ઉમીયાએ શીક્ષા દીધ કંઠણા બાળ ઉપર કીધ. વરસ તેરની બાળા થશે, તારે એનું દુખજ જશે; વીક્રમા-જીત ધરણીપતઘણી તેની કીરતી જુગમાં ઘણી; કોઈ સંભવને કારણે, આવી અડ-શે તે આરણે; તે બાળખ્યાનું એધાણ, પગે પદમ કમળ પ્રમાણ; હશે હીંચણ-થી હેઠ હાથ, તારે બાળખજે તે નાથ તે શું પ્રીત ઘણી થાપજે એ કન્યા તેને આ-પજે તે એધાણ તમારાં મળ્યાં, દુઃખ હમારાં તેથી ટળ્યાં, આ ડામે આવી નવ શકે ધીરવીર મહાહાતા પખે; તે પુત્રી છે માહારે ઘેર, તુને પ્રણાવું રૂડી પેર મહીપત કહે સાંભળરેમાત કહું એક સાચી તુને વાત. ઘેર બેઠે વીવા મુજ થાય; રાણી થઈ રહે મોહોલમાંહે; મોહોલમાં બેઠે જે કોઈ થઈ, તેતો સ્થીર થાવર થઈ રહી. બહાર નીકળુ પર કારણે, મળે મોહોલ મુજને આરણે; અર્થ ગર્થ કેનારે ઘણી, સકળ વસ્ત તે દુખીઅ, તણી; નિકળ્યોછું હું કારણ ઘેર, સકળ વસ્તુ તે તેને ઘેર નવ રાખુ નીશાની એક, એવું મારે વરત વીવંક; એવું બેઠને આપજે મુને; આગળથી ચેતાવું તુને. વળતા દેશો મુજને શ્રાપ, તેતો હું નહીં લેઉં પાપ; કહેછે ચામુડસાંભળ ભુપ, રૂડું જે તમારૂં રૂપ, જે તમને ગમે તે કરો માહારા મંદીરમાં પરવરો; એ વાત ન જાણુ અમો, કહે કન્યા તે કરજે તમો.

દોહરા—વીચાર કરી વીક્રમ કહે, હું આણું તમ સાથ; બીજું કામ મુજ ઉકલે અંબુજ આવે હાથ, ચતુર ચીંતા કાં કરે; ભુપત રાખ તું ભાર; એક કમળ ઈચ્છા તમો, એવાં આપુ હજાર, મંદીર લેઈ ગઈ માનનિ, દીધાં આશન માન; લલિંગ સોપારીએલચી, બીડલે બાસડપાન ચોપાઈ—નાહાવા કારણ મુકયું નીર, ત્યારે બોલ્યા વીક્રમ બીર; જ્યાં સુધી ન કરે પર કાજ ત્યાં સુધી તો ભોજન તાજ; એક કમળ દુખીયાને દેશ, અંત જળ મુખમાં ત્યારે લેશ; કમળ દેખતાં ભુખજ થઈ; વચન ક-ળ્યું ને સાતા થઈ, રંગબેહ વીહાણી પ્રીત થકી ઉડ્યા પ્રભાત ચંડીએ વિચારયું મન; ભુપત નવ કરે ભોજન ખોટી એને નવ કાજએ કન્યા સમેત કમળ દીજએ; ત્યારે કન્યા બોલી વાણ, સાંભળ વીક્રમ ચતુર મુજાણ; ભલે પધારયા માહારે ઘેર કહું મારા પરણ્યાની પેર; ઝાઝી સમરણ છેજમુને, માંડી વાત સાચી કહું તુને. પહેલા જન્મ તણી જે કથા. તમ આગળ પ્રકાસ્યથા પરદુઃખ ભંજન તાહાર નામ તોતો કર એ મારૂં કામ; પરદુઃખ ભંજન જાણુ તુને કહું એ વર પરણાવો મુને; પહેલા ભવ ઉતપત ઘણિ તે પરણાવો મારો ઘણી કરો સર્વથા મારૂં કામ, તો દુઃખ ભંજન તારૂં નામ.

દેહરૌ—ભદ્રાવતી નગરી તથા. ભદ્રસેન ભડભુપ;જસ જગતમાં જેહનો રાજ તેજ રિધ નગ્રશેઠ તે નગ્રનો નાલચંદશા નામ સોળે વરશે સલક્ષણો, કરે નીત રૂઢા કામ; પ્રાક્રમ પ્રૌઢા તેહના પંચ કરે પ્રમાણ; ભાવ ધણો ભગવાન પર વાડ મુણે વખાણુ શ્રાવક ધર્મ શીરોમણી તપાગચ્છને ટેક;જીવ દયા પ્રતિપાળ છે, ન્યાવટશા-વટનેક. પોસ કરે પખવાડીયાં, મુમતી આંધે મુખ લખ પચખાણુ લીલોતરી. દેહે વેઠે એ દુઃખ પાચમ આઠમ ચૌદશ, કરે વદે મોહોટા વીર પચુશણુ પંથ સાચવે, પીએ નિત ઉનાં નીર ભાગ્યાંબર ભાવે ભણે, પુજે જતીના જંગ;શ્રાવક ધર્મ એ સાચવે નહી મનમાં ભોગવૈરાગ મન તેને વરયો પરણે શું થાય, અહ્ય આયુષને અહ્ય મુખ, કાળ સહુને ખાય ચીરણજીવી કોય નહિ, જીવે શી એ વાણુ ફરિ ફરિ અવતરે લખચોરાશી ખાણુ, પુજશ્રી પરીબ્રહ્મનેનીરદોષણુ જેનું નામ કાયા પડે કહે કળી પામું રૂઢો ઠામ. પીતા દુખ પાચ્યો ધણું, કરી લાંઘણો સાત; પુત્ર આવી પાયે નમ્યો, વળાત પુછી વાત; શા માટે તમે દુખ ધરો, રૂદન કરો તે કોક તમે કહો તે હું કરું, શીદ ધરો છો શોક; પીતા કહે પરણો તમે, મુખ બહુ અમને થાય મોહોટ ધણે તુજ માવડી પ્રેમે લાગે પાય; વચન આપ્યું તે દીકરે, બહુ સંતોખ્યો બાપ, માનની મન વીશેમા, હારે, તો પરણું હું આપ શોભાસા એક સેહેરમાં તેજ તેની નાર; તેની કન્યા કુમકુમ વર્તિ. શો શોભાશામાહરા તાત, મહાલક્ષ્મીમંદીર ધણી અલખક અપરપાર, બ-ત્રીશ લક્ષણિ ખેટડી; વર્ષ થયાંતાં બાર; જ્ઞાનવતીને ગુણવંતિ માહરૂપ શ્રાવક ધર્મ સદાવ્રતી અક્કલ અધીક અનુપ. પીતા કહે પ્રણાવિયે મેં તો કહ્યું મુખ નાય, અહ્ય આયુષ માનવતણું, સ્થીર નહીકાનીશોવિશં શીયળ સદા કરીશું વાડ વરતસ્વર્ગમા રંગ મુખ ભોગવું, માનીશું જાણે વ્રત. પીતા કહે નહી પુર્વકુંવરી તાહરૂકામ કલંગ ચડે મુજ કુળ વિષે નીચ કેવાદશ નામ. મન ગળ્યું પછે માહરૂ પ્રઠી પુરણ પેર; પરણાવિ મને પ્રીતથી નગ્રશેઠને ઘેર ખેજણુ તેવડ તેવડાં જેવાસરખી બેડ; રતિ કામ સરીખડા, નહી ખાંપણુ નહી ખોડ. જેવાં ઇંદ્રાણી ઇંદ્ર છે, જેવિ રોહિણીને ચંદ્રજેડું એવું જુગતથી માળીયામોટા ચંદ્ર ભરજેબનમાં ખેજણું ભામનીને ભરથાર, એક એકને મળ્યા તથા આનંદ અપરમપાર એક એકને દેખી કરે અતી હરખ અતી હીત એકજ સેજ સુતા તથા નેહ ધણેરૌ નીત ખાવા પીવા રહેવા તાજુ મુખ તંબોળ; રાગ રંગરંજી સદાકામની કંથ કલોલ ધરમ પારતાં શ્રાવક તથા, જીવ દયા દીવ્ય દાન; સાસુ ખોલતા સર્વથા, ગોવીદના ગુણ ગાન. પોસાળે અમેનીઅ તાં સાંભળતાં સારી વખાણુ; અપવાસ કર્તા આઠમ દીવસ પોસાપંચમખાણુ પચુશણુનાં પરખાં, ગયા દે-વને દેહરૌ દાખ; ભડાંબર ભાવે ભણ્યા જેની શાસ્ત્રજ પુરે શાખ. છપા જેણે જીવ્યો કામ. ભલો મારગ તે ભાળ્યો. જેણે જીવ્યા કામ, લખચોરાશી ટાળ્યો જેણે જીવ્યો

કામ. શીળત્રત તેણે સાધ્યાં જેણે જીવ્યો કામ. વિશ્વ બધા માંહે વાધ્યા, કામ જેણે જીવ્યો, ધર્મ સઘળો તેધારીઓ. કામઅધિકેકો થયો. તે જીતી બાજુ હારીઓ જીવ દયા પ્રતીપાળ, જન્મ ધરી નવજાણ્યો, પાપીપુરા પ્રમાણુ ભોગવે નર્કની ખાણો જન્મધરીને જોગ, ધન તેણે શું કીધુ, અમરત જીવ્યું આપ, ઝેર હળાહળ પીધુ શિળવત સાંધ્યાં નહિ ઘણાક સમજા ઘાટમાં મનુષાદેવ મહા મુલ્ય છે, સામળ કહે નાંખ્યા વાટમાં, શેતરજે શરવ સમેત શીખરનિ જત્ર પાર્શ્વનાથ પુન્ય પ્રિત જે છે પ્રાણુ માત્રા. મુમતિઆંધેલુખ, ગિરનોહક પીવા આપેમુજને ગ્રહેલુ પ્રાણુ, ગુરૂ એ ગુણ પ્રતાપે જૈન ધરમનિ જોજવી ભાર ઘણે જે રહે ભર્યા, માળ કહે શીળત્રત ધર્મ, નર નારી તે તો તર્યા, દોહરો—પ્રતિજ્ઞા કરી પંડમાં મે વિચાર્યું મન અંગ પંદર દિવસ પક્ષઅજવાળીયાં, સ્વામિનો નકરોસંગ આજ્યકી અજવાળીને, વનિતાએ કીધવાત, પરણ્યો જે પતિ માહરો તે માનો જાયે બ્રાત જેણે પાળીયાંછે શિરત્રત, તે-તો પામ્યા ભવપાર એલું જાણિ મેં તજ્યા ભાવેશું ભરથાર પ્રતિજ્ઞા કરી તે પ્રેમદા, પોતે ગઈ પીતાને ઘેર. પછે દેહેરે પતીગયો, પ્રૌઢિ શિ તેનિ પેરસ્વામિઅશાસ્ત્ર સાંભ-જ્યું, કાંમ તજ્યાના કામ. જેણે તજીને તારણિ, પામ્યા સ્થિરતાદામ. ક'થે કીધીકદપના ઇશ્વર આગળ આપ એક પક્ષઅધારીએ પ્રેમદા નિરખુ પાસ, સંગ કરૂ શામાતણો, કોઢિ થકી તે દિશ, કરૂ સંગ જે કામનિ તો સત પ્રભહત્યા શિશ, ધારીને નિરખુ નહિ, પંદર દિવસ પચખાણુ. મહાવિર કેરી આગના પુરણુ શાખ પ્રમાણુ.

ચોપાઈ—મન સાથે એ કીધી વાત, કોનિ નવ જાણો ખ્યાત. આપે મનપ્રતિ જ્ઞા કરિ સાસરે આવીછે સુંદરી, જોખનવંતી નરનારીનો અધીકસ્નેહ સાસુ સસરે દિધાં માન, ભોજન કીધાં ચાવ્યાં પાન, નેહ ઘણેથિ નિશા પડિ, ચતુર ચતુરા મે-હેડે અડિ ધુલ પાથર્યાં સુંદર. બરાસ કસ્તુરિ હરખીજેહ, દસદિશે મેલ્યા દિવડા, નર-નારિ જરાવંત જીવડા ભોજસામગ્રિ ભાવે ભળે; કનક જોત દિપકનિભળે. જણુ પ્રણુ મ્યો પોતાને પતી રૂપેરંભા રોહીણિ હર્ષ ધણો છે મનમાં હેજ, શામાસુતિ સ્વામિ સૈજ, જેવાપ્રકારછે તરણી, તેથિ ગુણ સ્વામિમાં ઘણાં હાવભાવ કટાક્ષ કરિ, ભ-રપુર જોખનમાંહે ભરિ. દોહરો—સ્વામિકહે સુણુ સુંદરિ. ચતુરાચતુર સુજાણુ; ભગતિ-વંત બાણુતુને. પંદરદિવસ પછખાણુ. કંઈ પખવાડિએ કામનિ તાહરિ પુરૂ આશ; આંધવ જોડે બેનરિ, તેમ પોહોડિ રહુ પાસ આનંદ પામિ ઘણું, પીઝીએ કીધુ પુન્ય; રૂંદે રિશ કરિ નહી નિમેષ ન રાખિ નુન્ય. પંદર દિવસ પુરણુ થયો, કશનપક્ષ કહ્યાણુ, હરખ્યા ઘણુ હૈડા વીશે શાહાપુત્ર સુજાણુ. મળશે રાતે માનનિ શુભ સ-જેમનનિમમતા માણુશું ભામનિ સાથે ભોગ, ખાનતરતિઅશું વીવીધ ભોગ વીલાંસ શાહા પુત્ર સેહેજે ગયા પરણિ પ્રેમદા પાસ માન દિધું ઘણું માનની પ્રરેક માનથી; પ્રીત. સ્વામી સજ્યાએ અડ્યો રંગ ભોગની રિત કામનિ કહે છે કંઈ સુણુ, અ-

ધીક પ્રતીજ્ઞા એહ. એક પક્ષ અનુવાળી પંદરદીવસ તું બંધવ હું ખેડેન એપાઇ વાડ બોલ વનીતાનો વરયો હેત ધણેથી સ્વામી હસ્યો કામની તે કરયુ શુભ કામ મમતે રહયું આપણું મામ, હરખ બેહુના મનમાં હોય, કષ્ટના પામે બેઉમાં કોય. અવતાર બેઉનો એમજ ગયો, નરનારીનો સંગ નવ થયો કોણે નવ જાણી તે વાત, જશવંત બે મુજબની જાત. ધર્મ તણી રાખી રીતીયો, જગત બધો તેણે જીતિયો વરસ પંચાણુ પાળી પ્રીત, રૂઢા મારગની રાખિરીત અવસાનકાળ આવ્યો જ્યાહરે વીઠહણ ખુબ થઇ તાહરે, રહ્યો રૂંદેમાં રૂંદો રંગ; સ્વામી સાથે કરૂં હું સંગ વીગત વાતની વીસરી, જીવ ગયો નીસરે નીસરી. મરણ સમે જેવો વીચાર, તેમોટો ત્યાં ધર્મો અવતાર; કૃત અકૃત જે ચીતે ચડે, તેવો અવતાર તો લેવો પડે શમ મન માયામાં અડયું તે મોંડ અવતરણું પડયું, બે જાણુ પડીયાં પ્રાધ્વીમાંહે; સ્વામી અવતરીયો છે તાહે. નીચબુધ થઇ મોટે નેટ, હું અવતરી ગુણકાને પેટ. પહેલે ભવ ક્રીધીતિ સેવ, તો થઇ છું દેવાધીદેવ; પહેલા ભવનિબળું વાત, સતી શીરામણુ છું સાક્ષાક. સત્યશીળ હતું મુજ હાથ, તોઆવીછું હરસીધ હાથ. પહેલા ભવનો ધરમ મુજજીવ્યો માહારાજ મહીપત મુજને માળ્યો, તે વરને પરણાવો તમે, પરદુખભજન જાણુ અમે માહરો કરે ઉત્તર નર જેહ, મુજને તો વરશે તેહ રાજ કહે છે રૂંદ થશે, શીવ પ્રતાપે સંકટ જશે. મુંખે માહારી સાથે આવ, કોટીહરખ મનમાંહે લાવ જે નર મને ઇછોછોતમે તે વરને પરણાવું અમે. નારીએ જઇ માન કહું, માડ મન કલુજવ થયું; વળાવો મુજને એ સાથ, માલ ખજનો આપો હાથ ઢઢતા રાખો મનડુધીર. એ મહારાજ વીકમવીર, પરનારી સહોદર એહ, એના સત્યથી વરસે મેહ મુત્ર માસંગ એકશાણુગારિયો, અમુલક રતને ભરાવીયો, મણિ માણેક ભર્યાં કાંઇ કોડ, એવાં ચીંતામણિનિ બેડ, વાડ વસ્ત્ર તણા અંબાર, ઉપર અંબુજ એક હજાર; કમળ હેતપ્રિતેથી લીધ, મુખથી વાત કામનિએ ક્રીધ, નહી કરમાય નહી સુરી જાય, નિતનિતશોભા અહકી જાય; દેવતાને દુરલભ છે એહ વીકમ પામ્યો પુન્ય વિવેક; જઇ વાડિમહી રોપો ઘેર, શોભા નિત પુરણુ પેર; વળી કહું તે કરજે કામ, ફરી ન આવશે આણુ કામ. સાચું તમશું બોલું આપ, પુરવે પારવતીનો આપ; આ સ્થાનકમાં જે પેસશે, તેની કાયા પ્રલે થશે. એ સ્થાનક ઉમીયાની આણુ, જે આવે તે ખોશે પ્રાણુ; તમે આવ્યા માહારે ખારણે, ઉમીયાના વચન કારણે, જે હહોડે કન્યાઉરધરી તાહરે વાત મારી કરી, જે આવે તે પ્રલે થાય, તો કેમ આવશે વીકમરાય. દોહરા-તાહરે આજા બોલીયાં, નહી બોળો એને નીર; અગ્નિબેદી નહી શકે, આવશે વીકમવીર; મોટે તમે અહી આવીયા, કર રૂંદે કન્યાય; ફરી ઇલાં આવશે, તો અધીકા અન્યાય. એકસહચરી એક રાય; હોયનારહસ્તીપરે, આપ અસ્વારી થાય. મીચ્યાં લોચન મહીપતી; ધર્યું કાળીનું ધ્યાન; રૂંદા કામ કરો નીતે, આખ્યાં પાન. નેત્ર

ઉઘાડી નરખીયું, કારમો દીઠો કુપ; દુખીઓ ખેંઠો ડામણો, ત્યાંહાં આવ્યો ભડભુપ અરબુનભણેઅવનવો, ચતુરશીરોમણ ચંદ્ર; દેવથકી દસ લક્ષ ગુણ, આવ્યો જોતોંધ્ર ચોપાધ-રૂંઠો ગજ મોહોટો માતંગકન્યા શોભેરૂં રંગ; આવ્યો બાહર ગુણવંત ભુપ; જ્યાં છે કારમો મોટો કુપ એક કમળ કરે કારણે ખેંઠોલાંધે તે બારણે ત્યાં આવ્યો વિક્રમ મહારાજ, લે ભાઈતારે જેનું કાજ, કમળ એક લઈ મુખીઆ થાઓ દુખ જીતીને મંદીર જાઓ; જઈને તાત માતને મલો, ભોગ સકળ ભાવંતા ભળો નેત્ર ઉઘાડ્યાં દુખીયે જેમ તેને દોલત દીઠી તેમ; દીઠાં કમળ કન્યા માતંગ, મોહ પાઓ લાઓ મન રંગ લખ્યો હોય ચીત્રામણ જેમ ચીતભરમ થયો તે તેમ, એક ઘડી નવ બોલ્યો વાણ જેમ દુખ્યાં હોય સાતે વાહણ; જેમ પેટ તણો હોય પુત્ર જેમ ભાગ્યું ઘરસુત્ર જેમ દાવાદળ માહે પ-લ્યો, જેમ કો દુખી દુશમન નડ્યો; કોની વાત સુભ નહી કરણ; ઘટીકા એમ કરતાં થઈ તણ; ધારણ નવ રહી ધરણી ઢળ્યો, જેમ આકાશે તારો ગળ્યો; દીઠો અધરા-વત જેવો ગજ. ઈંદ્ર આકારે ફરજે ધ્વજ; કમળ મોટ દિઠી મહા મેહેર તે દેખીને લાગી લેહેર; આસના વાસના રાજ કરે; આપ ઉછરંગે ધરે; આપ વસ્ત્રે તે આ સુ લુવે, નીર્મળ નીરે મુખડુ ધુવે, વસ્ત્ર વીસરજન કરે તે હાથ, ખમાખમાં કરે તે સાથ; એમ કરતાં ઘડી બે થઈ, વળી ચેતના મુરછા ગઈ; નેત્ર ઉઘાડ્યા રૂઠી નિત પુરણ ક્રીધી રાયે પ્રીત; નરપતી કહે કાં પામો દુખ, કહો મુખથી કેમ થારો મુખ; શું મનમાં આવ્યો છે જોગ, કે કાંઈ પ્રગટયો દેહમાંરોગ, હરખ ઉપન્યો નીર્મળ દેહ વ્યાપી છે દારણ દેહ; ભુખે ભમરી આવી ઘણા, કાયા સ્થીર નવ રહે તમ તણા, રોગ હોય તો ઓસડ ક્રીજએ, કહોતો કમળ અધિકા દીજએ વાર કહિ તે દુખીયો રહ્યો, ફરી ઉતર તેણે નવ કહ્યો; સમજ્યો મનમહીપતી મહારાજ, લોભે માગતાં આવે લાજ; બુધ લક્ષણ; એમાં ખત્રીશ, કહે તો કમળ આપું દસ વીસ હાયહાય તે કહે છે મુખ; અધીક તન દાન્યુ છે દુઃખ અખંડ આંખે આંસુધાર, વપુ મરોડે વારંવાર; દાંતે જીભ ટશી જેટલે, ઝાલ્યા કર નરપતી એટલે.

દોહરા—વિક્રમ કહેરે વીર મુણ, કેહે મન કેર કાજ; મન મુકી કારણ કોહો લેશ ન ધરશે લાજ. નીચું જોઈને નરપતી બોલ્યો વાર વાણ; જે તમો જાણો તે કહો આઘ શક્તિની આણ; જે વોટે મન ઉલોટે સમે તમારોશોક તે તમોમુજનેનવ કહો, તો તિર્થત્રતતમકૈક; ધરસુત્ર પુત્ર કે ગામ ગરથ, ગજરથ ઘોડારાજ, એવહાલુ નથી મુજને, વહાલું છે પરકાજ ભણ્યો નથી ગણ્યો નથી, નન્નો અક્ષર નામ; માટે મનમેડી કહો થાય તમાર કામ. ચોપાધ-ત્યારે દુઃખીયો બોલ્યા વાણ, ધન ધતરાજ ચતુરસુભણ, માહારા મનનું જે છે કાજ તે કહેતાં આવે મુજ લાજ સાચું કહું સમ દીધા માટ, મુજને તો મોટો ઉચાટ; તમોલાવ્યા હઈ ધર, માહારમનતો હરખે ભર; અદેખાધ તે વાતે નથી, સાચુકથન કહું તે કથી; આવ્યો તો કમહું જ્યાહર,

કમળ દિઠું મેં તાહરે. તેની લાલચ લાગી ઘણી મેહે નવ કીધી મોહટમપણી. હું નવ પડીયો એ જળ માંચ, બેશી રહ્યો વડલાની છાંય, મેં તો નવ પડયું નિરવાહાલું કીધું એહ શરીર; સમજ્યો નહીં મોટો મરમ, મેં તો નવ સંભારયું કરમ; તે ઉપાય કર્યો નહીં અમો. એટલે રાય પધાર્યા તમો; તમે પુછ્યું તેમં તો કહ્યું; તાંહાંથી જ્ઞાન તમને તો થયું; સાંભળતાં મન ચલાવીયું. કુપ મધ્યે તો અંપલાવિયું; આવરદાપર રાખ્યું મન, તમો વહાલું કીધું નહીં તન. હસ્તી લાવ્યા રત્ને ભરી. શોભીતી સાથે મુંઢરી અલખત ખીજ અપર પાર. કમળ અમુલખ એક હજાર, તે દેખી ઝુરઝું અમો પુછોછો તો મુણ્જો તમો; જે કો મન ચલાવિ જાય તે ન ઝાઝો મુખીયો થાય; એતો કારજ કરમજ તણું, હવે વિમાસુહું ઘણું દોહરા-હવે વિમાસણ હું કર, મેં નવ ચલાવ્યું મન, હું પડત જો કુપમાં; લાવત અહકુ ધન. અરે દૈવ મેં કયાં કરી, એ કાયાનિ આશ; કાયાકરત અળખામણી; તો આવત સરવે હાથ મુર્ખ માહરો પ્રાણીઓ દેહશું નાખ્યું હેત વાહાલો ન કરત જીવડો તો સઘળી સમરથ લેત, એ પુરણ મન માહરે, બીજો નહીં મન મર્મ; દોપતમનેદેતો નથી, દોપદેઉછું કર્મ ફટફટમારા પ્રાણીયા અકલ અજ્ઞાણ અનુપ; કમળકામની હસ્તિહસ્ત, પ્રથમ પડત હું કુપ, કરોડ ઉપાયેક હુનહી દીધા મુજને સમ; સાચી વાતતે સીદ્ધ છે, સાચુન કહુકયમ; તમો દુખભંજન હતા, કર્તાતા પરકામ; તારું મંદુખ ભાગીયું, દુખભંજન મુજ નામ તમો સરજત ઇશ્વર પરદુખભંજન તમો આપ; તાહારા દુખભંજન અમો, તે ઇશ્વર પ્રતાપ; વાત ન કહી હોતજેતું ને તો કયમ ઉપજત હેત. આવાં કમળને કામની, તેતું કયાંથી લેત; સમજ્યા તમારા સાણુપણુ, સમજ્યો ભાગત દુખ; સ્વારથ પરવશ પડ્યા, ન ભાગે ભરામણુ લુખ; જાચાક દશવાશેક ઘરતણા, તેહને આપો દામ કીર્ત કરવો આપણી, ફેરવો ભધે ગામ. શેર એક આટો અપાવીન, બોલાવો ચરણ ભાટ; ગામગામમાં ફેરવો, વખણાવે વોટોવાટ વીનતા વહાલા થઈ, વખણાવો જઈવશ પરમારથ પુણું કરો; કીર્તીદશવિદેશ, વારૂ થયુ વોટે મળ્યા કળી જ્યું મેં કામ કદાચ દુખ હાંચ દેહમાં તો આવત ઊઠેણી ગામ; પ્રીછો નર પંડીત તણા; પ્રીછોછો પુરૂ નામ; રાગ કરી તે રીઝયા, તાત વાગતે નામ અમો આશે દિન કહાડતા, બેડા કુપને પાસ. અમો આજ ઉડી જશું, નેટ થઈ ને નીરાશ ભહું થજો ભાઈ તમતણું વચન કરજો મુજ માફ; આ સ્થાનક આવ્યા તમો, તેહ અમારાં પાપ. દુરમન હશે કંઈક દીવસના, પુર્વે જન્મનું વેહેર; ત્યારે તમો અહીં આવીયા, પુછવા અમારી પેર. માલ લીધો તમો માહરો. ગાળ્યા માહરાં હાડ, જીવ રાખ્યો કાયા વિશે, તેહ તમારો પાડ ચોપાઈ-વચન સાંભળ્યું દુખીયા તણું. રાજ રિઝીયો અહકુ ઘણું ચતુર નર ચિંતા પરહશે મેહેલી દો મનનો ખરખરો; જે કહો તે તમને દીજીએ. આશી-અણ મુજને કીજીએ તમો મોહોટા છો આડે આંક, ઘણાક પડ્યો છે અમારો

વાંક આ સર્વ તમારો ગર્થ માફ કહાપણતેતોવ્યર્થ; આકન્યા છેકારણરૂપભામની છે એક ભારે હ્રુપ એ કહું તંના ઉત્તર કરે, એ વરને વનીતા વરે; બીજો આ સરવે લ્યો માલ; કામળી કેરા મેહલો ખ્યાલ; નાર વીના સરવે આપશું તાહરે સરવે સ્થાપશું; પુછવાનો ઉત્તર આપશે, પ્રમદાને તેતો પરણશે, રાજ તમે આપો જે ગર્થ તેતો મારે ન આવે અર્થ, હું નહી જાયકોનો તન; મહારૂ ભાગ્ય નહિ મન.

દોહરા-રીજ્યો દુખીઓ રાયવર, વારૂ કહી એ વાત; પ્રસન પુછે એ પ્રેમદા, સુ-
હીએજ સાક્ષાત. ઉત્તર એનો આપશું તો વદુ શું કન્યાય; તહારૂ આપ્યું લેઉ નહિ નહિ કરીએ અન્યાય. કન્યા છે મારા કરમની, નીરચે તે નિરધાર; વીસવાસા પેલે ભવે, એ ભામનિ હું ભરથાર. કહું વાત તે સાંભળો, માહોટા છે મહારાજ; કમળ લેવા તમે ગયા, તેતો મહારે કાજ, તમે ક્યાંહાં ને અમે ક્યાંહાં, ક્યાંહાં એ કુપની તીર, ક્યાં પુછી તમે વારતા, પરદુ:ખભજન વીર; સંદેહ ટાળ્યા છે મહારો તે નિરચે નિરધાર, એક કમળનો આરનો, લાવ્યો કમળ હવર. તારે કરમે જરા લખ્યો, મહારા કર્મમાં સર્વ ગમતું થાય ગાવિંદનું મેહલ્યો મનનો ગર્વ પ્રેમદાપ્રશ્ન જે પુછશે, તેના ઉત્તર દેશ, પ્રિયું નહીં તો પગે નમું, કહીશ તો કન્યા લેશ. ગળે કોઈને પડવું નથી, નાથ કરવો અન્યાય; હેત વાળું રાજ દસ્યો, કરજેડયા કન્યાય. પ્રશ્ન પુછશે પ્રેમદા વચમાં રાખ્યા રામ; સમસ્યામાં સર્વ કથું. ગામ કામ ને નામ.

ચોપાઈ-મુજમાં જે હશેમાલ, તો તુજને દેખાડું ખ્યાલ; બેર હશે તો તો જુઝશુ બુધ હશે તો તો બુઝશું શાહપુત્રને શાહનિ શીખ, હું નથી આવ્યો માગવા ભીખ; પછી આલણ ભીક્ષા કારણે, જતીક હું નથી બારણે; મુજ ને તમે શું જાણ્યા ભાટ, હું નથિ ગુણકા કેરો કાક; સુધ સુતાર નથિ શેલીઓ, નથિ જતીક તાહરો ટેલીઓ. નથી હું વેદિઓ કે વ્યાસ જે માગી લેઉ તાહારી પાસ, હું નથિ હાકેમદેઉ દંડ, હું નથિ ભીલ તરકર લાંક, હું નથી ગમારતા કેરા ઘાટ, વગેરે પડાવી લેઉ વાટ નથિ શેક પટેલ હું સાચ. લેઉ તમ પામેથી લાચ; હું ન જુગારીં આડે અર્થ, જીતિ હરાવી લેવું ગર્થ, હું નથી કગ કે કાકરો. હું નથિ હાસ કે ચાકરો હું નથિ ગરા-શીઓ ઘાશીઓ, નથી ફાંગટ ફાંશીઓ; હું નથી ધુતારો બિર, હું નથી પાતર કે બિર. અધરમી હું નથી અનાથ તમ પાસે નહી બેડું હાથ; હું દાતા છું દાન જ દેઉ, કોઈનું આપ્યું હું નહિ લેઉ. છેક નીચ હું નથી રાંક; તારો માલ લેઉ વણ વાંક; ઈશ્વરની કડે છું આશા, માગુ એક પ્રભુની પાસ. દોહરા-કહે દુહોએક કામળી સાંભળી સુખીઓ થાઉ; ઉતર મુજે તો વરૂ. નહિતર મંદિર જાઉ, રાજ કહે સમા કહો દીલ રીઝીને આજ; અર્થ કહેશે આપણો, લશ ન ધરશે લાજ, પીછે તે તો પરણશે; પ્રીત ધણેરી પેર; નહીતર નિરાશ થઈ જઈશ પોતાના ઘેર સમશા કહે છે મુંદરી. ગોળે વીંટી ગર્થ; પેલા ભવ સ્વામી હશે, તેને સમજે અર્થ. સત્ત્વ રાખે બે

સામઢું,તો તો સ્વર્ગે જાય;પત મુકે પોતાતણું,તો તો ગોથાં ખાય જોખન રૂડું જા-
ળવ્યુ,વરધે વિવહળ હોય; તે નહિ સરગ મરત્યુનો, ખડું રણ્યું પણ ખોય, જશ
લીધો જોખન પણે, વરધે પણે ઉઠાડી વાટ; તેહ સ્વાન પરીયંત તણે; નહિ ઘર-
નો નહી ઘાટ,મહામહેનતે ધન રણ્યો. ઘડપણ સુધી ગર્થ;નવ ખાધો નવ વાપર્યો,
એકે ન સર્વો અર્થ,અમુલ્ય રતન જોતાં જડ્યું, મુખ પામ્યા બે સાથ;તે તો ખોયા
જીવટે,વળતા ઘસીયા હાથ. સંન્યાસ મળ્યો સત વરસ,જશ જીવ્યો તે જોગ;અવ-
સાનકાળે મન ભ્રષ્ટ થયું, તેના કરમના ભોગ. છપો—સત વર્ષ સંન્યાસ, વળતું
માંડ્યું ઘરમુત્ર; ભામનીએ તબ્યો ભરથાર. પછે પ્રસવ્યો એક પુત્ર; ખટ માસના
અપવાસ, કર્યા પચખાણ કરીને; યોછો રહ્યે દીન એક. ખાધુ અન્ન પેટ ભરીને,
જન્મ બધો જશ જીત્યાં, મરતી વેળા નર તે નડ્યો; સમજશે તે સલક્ષણ, તેને
અવતાર ધરવા પડ્યો.દોહરા—એમ વીત્યું હોય આપમાં,એમ સમજ્યો હોય મુત્ર;
તે આશા મહારી કરે, પવીત્ર તણા જે પુત્ર; બીજ તે બેશી રદ્યા, ઘણા હેતથી
ગર્થ;આત્મસમજ્યા આશા કરે,તે નિશ્ચે પડશે નર્ક ચોપાઠ—જીવતી વચન મુણ્યું
જેટલે.ચિતમાં ચતુરચેત્યો તેટલે;પેલા ભવને પુન્યે કરી,ધારણ ધર્મની મનમાંધરી;
અજ્ઞાન હતું તે સર્વ ગયું, જાતી સમરણ તોતેને થયું;મહિપત ચેત્યો મન મોઝાર,
નિશ્ચે એ તો મારી નાર. માઈ કહ્યું એમ માને કયમ, સોએક ખાવા પડશે સમ;
સાચા સત વાધેસંધાણ,અકલથકી પુરુ એધાણ;સમાવું શામા કરો શોક,લક્ષ વશા
ખહુ માને લોક.દોહરા—અપવાસ કર્યા એક માસના, સ્વરગ મુખને માટ; જમતાં
ઝરજ આળીયું. વેહ ઉઠાડી વાટ. પોખ્યો પાલ્યો તે પુત્રને,માણવા મુખને માટ,વ-
રધકાળે તે વધ કર્યો, વશ ઉઠાડી વાટ;પ્રમદા પરણ્યો પત્નણી,ઘણા ઘડાવ્યા ઘાટ;
પ્રીતે કીધો ખરખરો, વેહ ઉઠાડી વાટ;જોખન મધે જશ જીત્યાં ઘણી કીરત ગુણ
ઘાટ;ચુકયા ચતુર થઈ વ્રધપણ, વીવેક ઉઠાડા વાટ;નવાણ ખોદાવ્યાં નીરના.ઘણા
ચણાવ્યા ઘાટ;અંતકાળસર્વ પુરાવીયા,વખાણ મુણ્યાં તે માટ;ગયો અવસર આવે
નહી, કરજો કોટી ઉપાય; મરણ કાળે મન સ્થિર રહે, સેહેજે સ્વર્ગમાં જાય.

છપો—પુરૂષ ગયો એ સાલ,વખાણ સાંભળીયા વાતે, સમજ્યો શીળ સંતોષ,
પચખાણ કર્યો જશ જાતે;પંદર દીવસે એક પક્ષે તરૂણી મનથી તાગી,એશી વરસ
કહાડ્યાં એમ.ભાવટ તો મનની ભાગી;મરતી વેળા માનવી,સીધે મન જઈ અડ્યું
પાછો પડ્યો તે પાપમા, અવતાર લઈ અવતરવું પડ્યું,તારીતું નીરબે મન;પોઢી
રહી પતીની પાસે જરા ડગ્યું નહી મન;આરંભની ન કરી આશે,ખાવાપીવા મુખ
સેજ,હેત પતીશું પુરણ,કામ વાસના નહી કાય,ચિતા કીધી ચુરણ; મરણ કાળે તે
માનવી,સંભોગ ઉપર મન અડ્યું,ગુણકાને ઘેર ગોરડી,અધમ ઘેર અવતરવું પડ્યું,
ચોપાઠ—અર્થે શીયાળો ટાંઢે મરે, ઉનાળે ડગતો રૂએ ભરે; આખો દહાડો

ભુખે મરે, માઝમ રાતે મલીદો કરે. જાનન બધું કુંવારા જાય, વૃદ્ધપણે પામે કન્યા; ફકીરી કફની મન ધરે, પછી જગન મહાફર આહરે. આગળથી પાણિ વહી જાય, પછી પાણ બાંધવા તરફ થાય વહેરાઈ વેરીની રીત, પછે કરવા જાય પ્રિત; વરત દીવસ તો ભોજનવહે, અન્ય દિવસ તો ભુખ્યો રહે; બાળ પણે વિદ્યા નવથાય, વૃદ્ધ પણે ભણવાને જાય; કરે જન્મથી કુટા કામ, પછે સાંભાળવા માંડે રામ, ચાતુરભાસ નવ વરસે મેહ, થાય આવડું ચૈતર તેહ, નરનારી અવસર પ્રીછે પ્રાણિયો તો જીવતી જીતિ જાણિયો. દોહરા—નરનારી પરણ્યા નેહથી, ધારયું વળતું ધર્મ, માનનીતું તો મન ડગ્યું, કીધું કુડું કર્મ. કામની કથને ઓળખ્યો, નરે ઓળખી નાર; પ્રીછ્યાં બહુ પટંતરે, પેલા ભવનો પાર. છપો—સો વાતે એક વાત, કાંઈ નહી તેમાં કાચું; સૂર્ય અંદ્રની શાખ, સત્ય બોલુ હું સાચું. ભરતખંડ મુખ શુભ ભોમ્ય ગુણ ભદ્રા-વતી ગામો નહાલચંદ્રશા શેઠ નીરભ મુત નીરમળ નામે; પ્રેમદા નામે પદ્મની. પુત્રી સાથ શાહે તણી, પરણ્યો મેં તો પ્રેમદા, તું ધણિયાણિને હું ધણી. ચોપાઈ—ચતુરા ચેતીમનથી મળે. ઘણે હેતેવી વળગી ગળે; તું સત્યવાદીન હું સતી હું પ્રમદા તું માહારો. પતી રામા કહે સાંભળે રાય, મહિપત સમજે તેમનમાંય, હું કામની એતો કથ. પરમેશ્વરે મેળવ્યા પંથ; પુરણ પ્રીતે તું પરણાવ, લાખણા એ લાલ લડાવ; શાહા પુત્ર એ સાચો હોય; કળી શકી નહી કોય. જેણે વ્રત ધર્યાંનાં એહ, દેવરૂપે દેવાંશી દેહ; ગાંધર્વ વીવા કરી રીત, પુરપતિ પરણાવી પ્રીત છપો—જે રાખે સંતોષ તે મહીમા વધારે; જે રાખે સંતોષ, વંદના દેહની વામે; જે રાખે સંતોષ તે મહીમા વધારે. જે રાખે સંતોષ સહેજે તે સ્વર્ગ પધારે; સંતોષી જે જન હોય છે, તેનાં પાપ સઘળાં બળે; સામળ કહે સંતોષથી, જન્મ મરણ ફેરો ટળે. ચોપાઈ—તેત્રીશ કરોડ દેવતાની સાખ. પરણાવ્યા વર કન્યા બાળ, વરને કન્યા સોપી તરત, જેણે પાળ્યાં શીળનાં વરત, બીજે માલ આપે જટલે, દુખીએ ના કહું તેટલે; ન ખપે હાથી ગ્રથ તાહરો, અનમી ટેક રાખુ માહરો; ન ખપે કમળ તાહરે એક. અનમી જાચીક માહારી ટેક. ન ખપે તારો એક દામ હું ન કરે લીધાનું કામ. હું ક્ષત્રાણીકેરો તન, માગ્યાનું મહાફર નહી મન; આશા ન કરે હું તાહરી પરણાવ જે સ્ત્રી માહરી; ક્ષત્રીની ખબર સાંભળો બળે દારી નમુકે આંબળો. ક્ષત્રી કોનું ન ખાએ અન ક્ષત્રી કોનું ન જાયે ધન; અંબળાતા અંબળાતા ફેરે, ટેક ન મુકે ભુખે મરે, ટેકી ક્ષત્રી મારી જાત ભુખત પ્રીછે ભરેલી ભાત, સૌને આપાનારો શ્રીનાથ. તમ આગળ જેડું કંથમ હાથ. દોહરા—વીઠમજીત કહે વીર મુણ, તેં કહી વાત વીવેક, તેં કહી ને મેં સાંભળી, તેમ તું સાંભળ એક ગુણ તાહારાતી હું ગયો, ઠીક જોયો મેં દામ; સરવે માલ એહ તાહરો, મેં શું કીધું કામ, પ્રાકમ જે હોય માહાફર, મેં શું કીધું જોર. તમે મોકલ્યો હું ગયો. વાત તણો અકેર-પ્રાકમ જે હોય મહાફર, ના આવત તારે અર્થ; મારા

પુન્યે હું ગયો તાહારા કર્મનો ગર્થ, તાહરો માલ તે તું લહે, તાહરા કમળનીઆડ;
સાંભળ પણ શુ માહરું જેમે તો દેખાડ બીજાવાત એક સાંભળો. તું શીમોડો રાય,
હું ચક્રે પૃથ્વીપતી, વાત ધરોમનમાય. સલામી લઉં સદા, હોડ ઘણેથી હાથ; સીર-
પાવ આપુ સેહેજમાં, વાડ કરો વીખાણુ, રાજ આપુ જે રીજયે, ખીબુ તો હુટી
લેઉ; રીજયો તારી રીતથી, શીરપાવ સરવં દેઉં. આપવા ભેગ સદા અમો, લેવા ભેગ
તું લાખ, શાણુ હોતો સમજજે. શાસ્ત્ર તણી એ શાખ. તુને વાત ત્રીજ કહુ, જે
માને તાહરું મન, એ કમળ આપુ તને ત્યારે તો લેવું જળ અન. પ્રતીજ્ઞા મારીજશે,
તો જશે મારો પ્રાણ, જીવદયા પ્રતીપાળ તું. સત્યવાદી મુબળુ ચોથી કહુ અતુરનર
સાંભળે સઘળો સાથ, શ્વસુરપક્ષ મેશાળમાં હેતે લે સહુ હાથ, ઘણા હેતથી હું ગયો
એ ગુકામાં એન, કોડ લાગ્યો કામની, એતો મેહારી ખેલેન, કડ દાન કન્યાતણું,
દીધાં ભેઈને દાન. મોટે આપુ મન કરી. દયો મન મુકી માન. રાણારાયનેરીધપતી
અનમી અહંકારી અનાથ, સસરા આગળ સરવકો, હેતે હોટે હાથ સલામ કરીને કર
ધરો, સોપું માલ સમેત, મુખ પામી તે મુંદરી. હરખે ડાપન્યું હેત. વીક્રમ ફરી
ખોલવા ગયા. માનનીએ મારડયું મુખ. સાચું ખોલેરે મુંદરી દેહમાં છે કાંઈદુખ.
ચોપાઈ-ગુણ સાગર પૃથ્વી તુજ ધણી, એજ સીમોડો માહરો ભણિ, ભુપત અને
કરવી ભેટ, પંડે ધાસકો પોહોટે પેટ બળ વિના જે શક્ષા કરી. ચીત થકી કરવી
આકરી. ભોગ ઘણા ભામની ભરથાર. આવે ત્યાંહાં તારા અસવાર ચર્ણુ રહેવું
તજને મુખ, દાવાદળ સમ એ દુખ. પરવશ રહેવું જે નવ પંડે તો સઘળું મુખ
શરીરે અંડ. તુજ સરખો મોહોટો શીર તાત, દુખની કેમ કહેવાએ વાત, વનીતાનો
ખોલ મનમાં વસ્યો, હેત ઘણેથી રાજ હસ્યો. દોહરા—ત્રાખાને પત્ર લખી લક્ષઘા
આપી લુહાણુ, માહારા દેખતે પરગણે, તાહરી વરને આણુ. ભરણુ ન આપશો મુજને
ન કરીશ આકરી મન, છત્રપતીનો છત્રપતી આણુ કોની અન્ય. વોળાવી વીક્રમા
જીતે, અલખત આપી અપાર, કમળ હથીઆરને કામની, ભરે જે ભંડાર, અધીપત
મન આણુંદીયો, આપ થયો અસવાર, આપ આવ્યો ઉજેણમાં ક્ષણુ ન લાગી વાર
જયજયકાર બધે થયો, ગડગડીયાંનીશાન; મોતીવધાવે વિશ્વમાં, જયીક કરેવીખાણુ
રાજ કરયું અતી રંગમાં, ભરતખંડમાં ભુપ. સાક્ષીઓ આલી શાસ્ત્રમાં. એવો
રાય અનુપ; મોટું સીંહાસન અધીક, ઘણી રીધ ધરમુત્ર; પ્રબળપાળે પ્રિતથી, પેટ
તણું જેમ પુત્ર. નથી થયો અવની વીરો, કો થાશે કો થાય; કામ કર્યો છ કોટીધા
અકળીત કોન કળાપ, ભોજપ્રતે કહે પુતળી, ધન્યદા પવીત્ર; રાજ રૂટે વીચારજે,
વીક્રમ નામ ચરિત્ર, રળીયાત થયો તે રાયજી, કીર્ત શુભિને કર્ણુ; કાળીદાસ માધે
ક્યાં, વીક્રમનાં રૂડાં વખાણુ. શ્રીગોંડ માળવી વિપ્ર શુભ, શામલેદિ છે સાર, મુત તે
વિરેશ્વર તણો, એને અક્ષલ અધીકાર. શેવક શેવક શિવ શક્તિ તણો. દિવ્યકવિનોદાસ;

બ્રાહ્મણ ભાટ ચારણ ભલા, આજ્ઞાથી અભ્યાસ, ગુણુનિતી ગુજર દેશમાં, અમહા-
વાદ અધીપતી, વાસ વેગગુપ્તુલ વીપ્રનો, માહા મનોરહ માત; સુત શ્રી વીરેશ્વરતણો
શામળજી નીજ નામ, પીતા પુરૂષોત્તમતણો, કરત નીતશુભ કામ; સીંહજગામ
શીરોમણી, માતર પ્રગણા માંહ; રખીદાસ મનજી તણો, વસે રૂપી એક તાંહ, લક્ષ્મ્યા
લાજ લેઉંવા વિષે બુધસાગરનાં બીજ; સપુત સલક્ષણા, ભાવીક રૂડી ભત્રીજકવિ
તેડયા કોડે કરી, શુભ દીધાં સનમાન; પૃથ્વી કરી પસાયને, ખાનપાન ધન ધાન.
અંથ કરો ઉત્તમનવો, પરમારથજે પુન્ય; ધર્મ કામને અર્થ મોક્ષ, નેક નરાખી તુન્ય
તે ગામમાં મહાદેવ છે, દેવ વંદો દાનાર, મોદીક ચરે ચોખાતણો મહીમા અપરમપાર
વિરેશ્વર વીસંભરે, મોહોટમ પદવી મેહેર, ચોખાનો લાડુ ચેડે, સવાળેમણ શેર,
મહીમા શ્રી માહાદેવનો, રખીયલ પુન્ય પ્રતાપ; શામળ વીપ્રે વરણુવ્યો, અંથ અનો-
પમ આપ વીકમ મહિમા સાંભળી, આણી મનમાં ભાવ મનવાંછીત માગ્યા મળે.
ભવજળ તરવા નાવ; પુન્ય કરજે સહુ પ્રીતથી, શાસ્ત્રજ પુરે શાખ; આપે એક
અવની વીધે, લે પરલોક લાખ; એવું સાંભળી આપશે અન વચ્ચ દક્ષણા હાથ; આ-
લોકે જશ વધસે; પરલોક પ્રભુનાથ; શામળભટ શ્રીગોડ શુભ. કવીરાજ કહેવાય,
શેવક સહુ વીપ્રજ તણો. ગોવિંદ તણા ગુણુ ગાય; ક્રીંકર સહુ કવી તણો, રૈયત
સહુનો રાંક; અધીક ઓછું એમાં હશે. ક્ષમા કરજે મુજ વાંક, ભોજપ્રવકહું ભામની
વિદ્યા વાણી વિલાસ શીક્ષા એ છે સરવેને, પરમેશ્વર પુન્ય પાશ; આકાશ પુતળી
ઉપડી કથા સંભળાવી કર્ણ, એવાં પ્રાક્રમ જે કરો, તો ચતુરધરજે ચર્ણ, પુન્ય કરે
તે પાકમી, ઇશ્વર પુરે આશ; એહ કથા પુરણ થઈ, કહે કવી શામળદાસ, આતાવક્તા
સમજતા; કહે કવીતા કરજેડ; શામળભટ કહે બોલજે જય જય શ્રી રણછોડ.

વાતા ૪ થી શીંગલ દ્વીપની.

માનવંતી નામની ચોથી પુતળી બોલે છે તે વારતા રાજ ભોજ સાંભળે છે.

શ્રી ગણેશાય નમઃ ચોપાઈ-શ્રી મુખ શેવ સારદા, જેમાં કંઈ ન હોય કદા; હંસ
વાહની મોહોટી માત, જેની વાણી વેદ વિખ્યાત; વેણા પુસ્તક તે ધારણી, લક્ષ્મ્યા
કોટી કલ્યાણ કારણી; તું માતા તુઠી જેહને, કવીજનક્રીધા છે તેહને; તું પુરે મનની
કામના, નવખંડ ચાલી નામના, આપો બુદ્ધ શ્રીસ્વામી મુખે કરું અંથ સતવાદી
મુખે; શ્રી ગણપત દુંહાળો દેવ, સુર સનકાદીક કેરી શેવ; તેત્રીશ કરોડ પહેલો પુજ.
ય શુદ્ધ બુદ્ધ રીદ્ધ સીદ્ધનો રાય, સેવા તો સીંદુરે સાર; અમરત મોદીક આપ્યો
અહાર; શીવસુત શ્રી પારવતી પુત્ર, ચીંતામણી કેરાં ધરમુત્ર; કલ્પવ્રક્ષજેને બારણે
શેવું પદ સીદ્ધી કારણે આધશક્ત ઉમીયા તું ઈશ, શેવક હું ન. મુછું શીશ દોહરા-
કૃષ્ણ કેપાળ રાવે રમણ, જનકી જીવનરામ, મટે કોડ પાતિક સરવ, જપતાં નીરમ

ળ નામ, માત તાત ગુરુ ઇષ્ટને, ચરણે નામુ શીશ; વરણુ ઘૂં વીકમરાયને કૃપા કરેા જગદીશ, પુન્યકારી પ્રભાતા પુન્યકારી પુન્યરૂપ; નત્ર ધારા નરેંદ્રપત. ભોજરાજ ભડભુપ. બ્રહ્મ ભોજન બહુ પ્રાકમી, પંડીત હાર્યાપ્રમાણુમાં; કલ્પવ્રક્ષ કવિયો તણા, અખીલ દેશમાં આણુ; ચરચા ચતુર ભુજ તણી, ખરીવાતની ખોજ; વિશામો વીપ જ તણો, ભવ નિવારણુ ભોજ. સવા લક્ષ એક સહજમાં, આપે અહકાઆપ; સિંહાસન તેને જડ્યું, કાંઈક પુન્ય પ્રતાપ; રતન જડીત કંચન તણું, ઉપમાઅતી અપાર દરશન દુરલભ દેવને, સ્વર્ગ લોકનું સાર. પુરવેવીસ્વકર્મે ઘડ્યું. શીવને ક્રીધુ ભેટ; આપ્યું તે પછી ઈંદ્રને, કોઈક કાળે નેટ; વાસવે સોંપ્યું વિક્રમને દુઃખ ભંજન નરેશ, કોયક સમે આવી ચડ્યું, પૃથ્વી માંહે પરવેશ, શોભા તેમાં સ્વરગની વધ-કુકં વિમાન, કંતવના કુબેરની, ઓપમ એ એનુપાન પાછળ બત્રિશ પુતળી, પદ-મની જુગને બેડ; બાળે સજ્જન મુંદરી, ગુણ સાગરણી ખોટ. ભોજે કહાડ્યું ભોમ-થી, પ્રમાણુ કરી બહુ પેર, શોભાવ્યું સભા વિષે, ઘણા હેતથી ઘેર શુભ ગંગોદકે શુભ કર્યું. અક્ષત ચંદન લીધ અમરન ચોઘડીયું અધીક, પુબ બહુ વિધ ક્રીધ બ્રહ્મભોજન કરાવીયાં, દશ કોટીયા દાન; નૃપ મળ્યા નવખંડના. મહીપતને દીધાં માન, વિપ્ર તેડાવ્યા; વેદીયા. લાખેણું મુહુરત લાગ પ્રદક્ષ્યા પુઠે કરી પરકયો જમણો પાગ, માં માં માં કથું પુતળી મહીપત પ્રતે મુખ, પગ મા ધરશો પુરપતિ દેહ પા-મશો દુખ. અચરત પામ્યો અધિપતી. હેતે બેડયા હાથ. નકારે કયોં કયાં નાર તે, બોલ્યા સ્યામા સાથ, પુતળી કહે રાજ સુણો ભલાભોજ ભુપત; સત્યવાદી મુલક્ષ જા, નિરમળ મહિમા મત વીકમ અવતાર વાસવ તણો આ લોકે પળુ ઈંદ્ર શો-ભ્યો રાય સમસ્તમાં, જેમ તારામાં ચંદ્ર; તરતિબે આસન હતું, તેવાં જેકાઈ થાય, તેવાં પુન્ય પાકમ કરે, તે ધરે સિંહાસન પાય, પર પરાકમ પરમારથી પરદુખભ-જન ભુપ, પ્રાણુ આપે પરકારણુ અધિપતી અકલ અનુપ ભોજ કહે મુણ ભામનિ વિક્રમશેન વીખાણુ, કૃત માંડીને કોહો મુને, પંથ કરે પરમાણુ, કયાં વાંધ્યા કયાંડિ છરયો કયાં ક્રીધું રીધ રાજ, દુઃખ ભાવ્યું દુનીયા તણું, કેવા કૃત પરકાજ.

ચોપાઈ-કરણ અવતાર તણી તે કથા, જોગ વાતચાટી કહું જથા, તે સાંભળતાં પાતીક જાય, નરનારી સહુ પાવન થાય. ભરતખંડ જંબુદ્વીપ જેણુ, અધીક મુક્તિ પુરી ઉજેણુ. ક્ષીમા ત્રઠ ગુણવંતી ગંગ સ્વર્ગ માર્ગ તણો તે સંગ; મહાકાળેશ્વર મોહોટો ઇશ, બેતીરલીંગ શોભે જુગદિશ હરસીધ માન હજુરિ ઘણિ ચાચર સેવ્ય ગામજ તણી ઇન્દ્ર પુત્ર પામ્યોતો આપ, ગરધવસેન થયો તે આપ, દેવરૂપ દેવાંસી દેહ, ગુણવંતો ગુણીયલ તેહ. ત્રલકધડ તેણે તો રમ્યો, મહામનોહર મહીમા મચ્યો હાંકી હેતે જીત્યો હોડ, કન્યા બે પરણ્યો તે કોડ; બેટી ત્રંખકરાન્તતણિ, ગુરવાપણે ગુણવંતી ઘણી, પ્રોઢ મર્લ વાંધ્યો તે પેટ, પછે નારીયો નાઠી નેટ, એણે બાળકબે

જણ્યા, જશવંતા ગુણવંતા ધણા; એક ભરથરી ભારે ભુપ રાજ તેજ રદીયાણુ રૂપ; ભુપત કેરા જીત્યા ભોગ, જરા જીતીને લીધે ભોગ. કહેવાશે આગળ કથા, જે બેગી કહેવાણા જથા; બીજે પુત્ર વિક્રમ વીર, નાનો પણ ધોરધર ધીર, જેણે જીત્યો વીરવૈતાળ, કંઈક દુષ્ટતા આણ્યા કાળ; કંઈક લોકનાં ભાગ્યાં કષ્ટ, શોભાવીજેણે બહુ શ્રદ્ધ; જેભ જીત્યા જે પંચડંડ, પૃથ્વીથી ટાળ્યું પાખંડ, અહરણી જેણે અવનિકરી, બીજુકને ઘેર દીધજ ભરી; મુક્તિ પુરિ મહિમા મુલ્ય ઈંદ્ર પુત્ર ઈન્દ્ર સમતુલ્ય; પૃથ્વા પત પુરંદર પાક, જેતીશ કુખ લખાણી શાય. સાગરમાં શુક બોળે ચંચ, સતમુડ-માં કણકા પંચ; કંઈ વીહ હું મહીમા કહું, લક્ષ્મણ બુદ્ધિ સારિ લહું; પ્રધાન રાજ પોતાનું કરે, પોતે પરદુઃખ ખોતો ફેરે; જીવ્યો ત્યાં મુધિ જશ લીધો મુખ નીંદા ભોજન નવ ડ્રીઓ; ન કર્યો મુખે સ્ત્રીના સંગ; ન કર્યો રાજવૈભવ રંગ; ન કર્યું વા-હાલું દેહ કે દામ, વહાલું એક પરમારથ કામ; વહાલુ પુન્ય પરમારથ હોય, પાપી જન વહાલો નવ કોય. આણુ ધરમ મારગનિ ફેરે ફેરે; ન્યાયશાસ્ત્રથી ન્યાય કરે; રૈયત શતરૂ કે મિત્ર, પુત્ર પરીવાર સમજે છે ચરીત્ર. જીતી નીંદા જીત્યો અહાર, અલખત પામ્યો અપરંમયાર, લઘુ લાઘવિ વિદ્યા ભણ્યો, સદોદર પરનારી તળે; પરકાયાકરે પરવેશ, એવો શીધ તળો ઉપદેશ. એક સમે નીંદાવશ હોય; જીવ્યો ઝબડી જુગતે જોય; ઉડ્યો તે વેળા આળસ નજી, શ્રી ભગવાન ભુદરને ભજી; તે વેળાતો થયો તૈયાર બાંધી સકળ ભાથા હથીઆર; અંધપછેટો ઓઢ્યો અનુપ, ભલી ભાતથી ચાલ્યો ભુપ. ખડગ લીધું છે ચોધાર, હરસીધ તણું આપ્યું જે સાર. બુધનીધાંન નીકળ્યો બારણે, નિશા ચરચાને કારણે; જોયો ધડ ઉજોણી ઘાટ, રાજ ચાલ્યો વનની ઘાટ. અકસ્માત અજવાળુ હોય, તે તો રાજ દ્રષ્ટે જોય. દવ બળતો હરો કોઈ દુત, ભય પમાડ્યા આવે ભુત; વપુ માંહે તો સંદેહ વશ્યો, ધર્મવંત તે સામો ધસ્યો; રાજ પાસ ગયો જેટલે, ચીતા બળતી દીઠી તેટલે. ચીતા રચી છે વિવિધ વિવેક, પાસે નર ઉભો છે એક. તેણે નાહી સ્મરણુ કર્યું; ચીતામાં પડવા મન ધર્યું; ઝંપાવા માંડ્યું જેટલે, વીક્રમે દીકું તેટલે; હાં હાં કહી ઝાલ્યો હાથ, પુંડળથી ભરાવી બાથ; શા માટે તમે દુખીઆ થાઓ, શા માટે તમે બળવા જાઓ, દેવ સરખો કાં બાળે દેહ. દુખ મુજ આગળ કહો તેહ, શા માટે પરઠે છે પ્રાણ. સાચુ ન કહે તો ઈશ્વર આણુ. સાચુ ન કહે તો સીધી સાધ, પ્રલેકાળનું તુને પાપ, દુનીઆને બહુ વાધ્યું દુખ, દસ વીસ ગાળ દીધી છે મુખ. મેહેલ મને તું ચીતે ચોર. શું કરે વણુ સમજે સોર; દુખ દે છે મુજને શા માટે, તું જ ભાઈ તાહારી વાટ. મુરખ તારૂ મનડુ હોય, દુખ વનામરે નહિ કોય, દોહરા-જ મારગ તું તાહરે, હું લાગું તાહરે પાગ; ખોટી કરે છે તું મને હોલાશે મારી આગ. લોક ભોગે હું આવીયો, ભુલમ કરતો જેહ; જે ભોગે હું ની-

સર્વો, આગળ આવ્યું તેહ.વાહાણું તો વહીને જશે, ટાઢે ગળશે હાડ;તું મારગજ તાહરે, હું માનું તાહરો પાડ;વિક્રમ કહે ખોટી થશે.તે આવે તુજ કાય;વાત કહ્યા વીના મુજને, મારગ નહી જવાય. હું કહું તે સાંભળો. તેણે શું કાજ; માહારા દુખની સાંભળી; આવે તુજને લાજ,તસ્કર વિધા નીકળ્યો, રમવા જાઓ જાર; એવામાં ઇલાં આવીયો,કરવા મુજ વીચાર. તેજ મળે લંપટ થયો, તુજ સંગે થયો ચોર, જે છું તે તમે જાણશો, કહો વાત અકોર. ચોપાઇ-તાહરે તે ખોદ્યો દુઃખી સાંભળ ભાઈરહું તે મુખી. જાતે છું બ્રાહ્મણનો વર્ણ,સાંભળ દુખ ખોલી કહું કર્ણ વસે વંગળે માળવ દેશ; પુર્ણ આઠ ભાગ્યો છું ખેશ;જેખન સ્ત્રી માહારે ઘેર હતી, પતિવ્રતા ધર્મ પાળતી;સાસદપક્ષતણ હું તો શર્ણુ, થોડેક દીન પામે તે મરણુ; મુજને તે શું હતો નેહ, પ્રીત જેવી બપૈયા મેહ પહેલુ તો હતું જે દુઃખ, હવડાં થયું તે કહું છું સુખ; દીન ઉપર દીન તે વહી ગયો, તે દુખ કેરો પાર ન થયો. કર્મીતું-સારે કરનો આહાર, જેમ સઉ વરને સંસાર; એક દિવસ શુકલ ચતુરદશી,પોદ્યો હું જ્યારે થઈ નીશી, નિશા પોહોર ગઈ જ્યારે, સ્વપ્ન એક લાક્યું ત્યારે; હું જાણુ જે વનમાં ગયો. એટલે જામ બીજે એક થયો. પાસે નહી જન બીજે કોય એ સ્થાનક કડિતક હોય, હેવે એક દીઠી હાથણી,જાણે અઘરાવત સાથણી.અનેક આબુપણુ દીસે વણુ. અંકુશ અંબારી શોભા તણાં; રમીપ પાસે આવી છેક, ઉપર બેઠીતી સ્ત્રી એક; બીજી ચમર કરે એક પાસ, તે જાણું છું તેની દાસ; એવો કામનિયોનો વડંદ, જાણે શરદ નીશાનો ચંદ, એવું સ્ત્રીનું મુખ ઉદયોત,જે વિ ચીત્રામણીની જોત; પહેરયાં વસ્ત્ર તે અતી અનુપ, શું વખાણું તેનું રૂપ; નાગ કન્યા કે દેવાંગના, નહી બીજી સ્ત્રીની સંગના, જેવી ઇંદ્ર તણી અપહરા, મોહ ભાગી મહની મછરા. શરદ પુનમ જેવી જામની, નહી ભુતળ એવી ભામની; પદમણી ચીત્રાણીના ચેહેન, અતિ માહની પલકારે નેન; કનક ચુંડા કંચુકી હાર, નકશીખ શોભા અપરમપાર, કે એ રંભા મોહની કે રાણિ હશે કોયની, મેંતો રૂપ નિરખ્યું તેહ તણું,તેહનું બાણ વાગ્યું છે વણું; કરી સાનમાં દીધો મને સાહ, દીધો તેણે આશીરવાદ, તે બહુરૂપી બાળ,કર ઝાલી મોતિ વરમાળ, આવા સમીપે મોટા બ્રહ્મા, આજ થકી રચ્યું તુજ કરમ; અમોસકળ સમરૂધ આણું તુજ ઘેર સ્વામી સ્થાપીને શેવા કરું વચન આપ મુસ્તક હું ધરું. દિટું હેત મેં નારી તણું; હાથે સાન કરી તે સાર, વળી સાહ કરયા હસખાર;હું પાસે જાવા લાગીયો, એટલે જામકીને જાગીયો; પડ્યો અડબડી ખાટ,તરફડતો તે માણેક માટ.દીડું તેતો અલોપજ થયું, સુખ સપનાનું વીતી ગયું;પરીક્ષણ ને ઉઠી જાળ,ગઈ હાથથી સ્ત્રી વરમાળ; જાતાં રીઢ આગળથી ગઈ, જાણું જે અહીં ઉભી રહી, હેતના મુખની

ઘઝીશી તણિ, તેની ખીડા મુજને ઘણી; સાચુ કહુ તમ આગળ કથી, તે ઘહેથી રે હેવાતું નથી; કો આગળ કહું ને શું કરું, મહાદુખથી વણ ખુટે મરૂં. ખીલું દુઃખ મનશુ ભાગીએ, ભારે દુખ ને કયમ રાખીએ; વળી વિચાર રૂદિયા પખે, વિક્રમ દુખ ભાગી શકે, રાજ પાસ જાય દુખીયા વણા, કરે કામ વિક્રમ તે તણા; જતો તો ઉજે-ણી જાણ, એવે નીશા પડી મુજ આણ, વીચાર્યું રૂદિયા સાથ; હાહુ રાખ્યું મેં મુજ હાથ; સમણામાં રાજ શું કરે શી વસ્ત તે મુજ આગળ ધરે, માહારો કયમ સરે તે અરથ. ઘણી આપે તે રાજ ગરથ; દેવરૂપને દુખ કયમ દેઉ, તેનો દોશ માથે કયમ લેઉ. લોક મુજને ઘેલો કહે, કહે શમણું સાચું કયમ રહે; વાત એ ખોટી લાવીયો રાયને દુખ દેવા આવીયા, તાહારે હું તો હળવા થાઉં, ઉજેણીમાં હવે નહી જાઉં આખરે માહારૂં દેહ મુકવું, વાયદે શીઠ ત્રત ચુકવું. પંચ ધટાળી કરશે લોક, કહે છે દુખ દેછે એ ફેક; એવા મનમાં ઘટયો મેં ઘાટ, કર્યા એકદાં અણિ કાષ્ટ; જેમ મુજને દહાડા જાય; ઘડીએક વરસ સજા સાથ, મરવું મુજ લાગે સોહલું, દુખ સ્ત્રી તણું દોહલું, એ તુજ આગળ કહ્યા મેં ભેદ, નથી ખીલે માહરે મન ખેદ; માટે તમે પંચ પરવરો, જાતા હોય તે કારજ કરો, સાંભળી માહારા મનની વાત; મુકી દે ભાઈ માહારો હાથ; માહારૂં કામ કરવા દીજીએ, ખોટી મુજને નવ કીજીએ. દોહરો-તેહ તણું દુખ સાંભળી, બોલ્યો વિક્રમવીર; તાહારૂં કામ અંભા કરૂં, હૈંટ રાખો ધીર; છાંડ શોક મનડા થકી, કાળજડું થીર રાખ, ભાગુ દુઃખ તાહારૂં, તેનો અણિ શાખ; માસતણી મતલબ કરો, ધરો દેવીનું ધ્યાન, તે સ્ત્રી પદા કરૂં, નીરવે આણી આપું માન; પરણાવું તે પદમણી. શમણે દીઠી જેહ, અનઉદક મુખ નવ ધરૂં; લક્ષ પ્રતિજ્ઞા તેહ, તારે વીપ્ર તે બોલીયો, વાત કરે એ જુડ; પાપીનું એ પારખું, દીંગ થઈને ઉઠ પરદુખભંજન સાંભળો, અવની વીકરમાય; તે વીના નહી કોનો આશરો, તો તુજ થી કયમ થાય, નથી ગર્થ મારી કન, નહી વસ્ત્ર વપુવાસ; તમે હશે કાંઈ તાકતા મુકો તેની આશ. સ્વપ્નાનું મુખ માહરૂં, ધૈર્યથી ન અપાય, ખીલું હોય તો જાચીએ આપે વિકરમ રાય, પાણીમાં નવ નાંખીએ, સોના કેરી ઝાળ; વીક્રમને જઈ શું કહું શમણે દીડું આળ, જુડો જુડો સહુકોકહે, સાંભળતામાં લોક; અન્ય ઘટતું બોલીએ, તે મન જાણ્યું ફેક; નહિ તાહરો આશરો, તાહારૂં વય ન ચુક, કામ સરે કયમ તમ થકી, મીથ્યા લવરે મુક; તાકે છે તે તો નથી, વાહન વસ્ત્ર કે ગર્થ, જાચો કોઈ વસ્ત્ર વીખે; જ્યાંહાં સરે તમ અર્થ. ચોપાઈ-દુખીઓએમ બોલેને મુખી, કરેકુણ મુજને તે મુખી; ફરી પ્રગટે કોઈ જ્યારે રામ, તે દીનથાય અમારૂં કામ ઉગેજે. પશચીમમાં રવિ, તો નરખું નારી નવી, ગંગાજી દક્ષીણમાં જાય, તોયે કામ માહારૂં નવ થાય, મેરૂં ચળે ડંગે દિગપાળ, તોય ન મળે નારી વળમાળ, ફરી અવતાર વિરનુજ ધરે, તોયે કામ માહારૂં નવ સરે. દોહરો-શમણુ સાચું હોય નહી ડાહ્યો હા કહે કયમ;

દુખલાજન એક સાંભળો, વીકરમ ઉજ્જેણી ગામ; એક દુખ બીજું હસું, ખાતર ઉપર તેલ; પરહર દુખ પેઢા થયું, મીઠ્યા લવરી મેલ; તું કયાંહાંથી પેઢા થયો, કેહેને તારું નામ; વિકરમ કહે છે વિપ્રમુખ; રાખો હઠડે દામ; શેવક હું તુજ ચરણનો, વીકરમ મારું નામ; ચરચા બેવા નિસરચો, બેતો આગ્યો ભમ, સુખ સપનાનું સત્ય થયું તે બ્રાહ્મણ તુજ ભાગ્ય; પરણાવું તે પ્રેમદા, તો મુખ લેઉ નીર; મહિનામાં મેળો કરે, તો બાણી વીક્રમ વાર. કદાચ કામ થાયેનહિ, તરૂણી નમળે માઉ. આ રથાનકે ચિતા રચું, બળશું આપણ બેઉ; બોલ્યુ અબોલ્યું થાય નહિ, માથે છે હરસીધ ધર; એક માસે મેળવું માનની, તજ રૂથેથી રીસ. વિશ્વાસ આપ્યો તે વીપ્રને, પુરણ હેતે પેર, માસ તણી મેહેતલ કરી, કરી રહે તુજ ઘેર સમ દીપા બહુ સારતા, બ્રહ્મહત્યાદીક પાપ; માસ ચઢી મંદીર રહે, હું આણું આપોઆપ.

ચોપાઈ-રાખ્યો વીપ્ર ગુણવંતે ઘેર, પછે પ્રભાતે શી થઈ પેર; હિમત રાખ્યો હાતો કહી, મહિપતને મહા ચીંતા થઈ-દહાન રીસ કાલે વહી જશે, વીપ્ર વાયદો પુરો થશે; શું કહું આગળ વાત. આરાધુ જઈ હરસીધ માત. ક્ષીપ્રા ત્રઠ ગાંધરવ મશાણ, ભુત પ્રેત ભૈરવનું રાણ; આવન વિર ચોરાસી સિદ્ધ; છપન કોડ આમુંડા નીધ. સીધવડ ગાંધરવ ગંભીર, અંગા સપાન ક્ષીપ્રાનું નીર; શ્રી હરસીધજી મોહારી માત, વર દેયણી વૈષ્ણવી વાત. પ્રગટ કરી જે જાતની બેત, કહિ અજવાણું અતિ ઉદાત; ચીંતે કુંડ કુંડાસન કાજ, રાજસીધ થયું તે તાજ. જવ તલ અને પચામ્રત ખીર, શરવે હોમયું વિક્રમ વિર; તોય માત નવ થયા પ્રસન્ન, દીધું નહિ દેવિએ દરશન માહા નીશા પાસે નહિ કોય, વિક્રમસેન વિચારી બેચા. દોહરા-પુબ્ધ પુરણ નીશાથઈ, ઉદે થયો જવ દિશ; આહુતી પુરણ કરી; ઇદવા માંડયું શીશ. કહાડી ખડગ કોટે ધર્યું, પ્રસન્ન થઈ તવ માત; હાંહાં કરી હજુરથી, હેતે ગદ્યો હાથ. શા માટે તું દેહ તજે, શામાટે ધરે શોક; મજ સેવા પ્રતાપથી. વશ તાહારે તણ લોક; અરે રાય પ્રથવી પતી, કહાંચો અતુરમુજણ; શું દુઃખ તુજને મગદીયું; સહેજે છોડે પ્રાણ. માગ માગ આપું તને, જે મન તારે હોય; તુજ શીર હાયજ માહરો, ગાંજ ન શકે કોય. પ્રદક્ષણા કરી પુરપતે, બેડીને બે હાથ; માહરું દુખ બાણી તમે; શું બોલું તમ સાથ. વીપ્ર સ્વપ્નામાં પરણીએ, આરોપી વરમાળ; તે તો કન્યા કે તણિ, કોહોની બેટી બાળ. ગામ નામ ને કામ કહે, કોહો મળવાનો ઉપાય; પરણાવું તે વિપ્રને, સિદ્ધ મનોરથ થાય. કહે શક્તિ મુણે રાયજ, તાંહાં છે વસમી વાટ; ગામ કામ કહું તને, મેલોમન ઉચાટ. ચોપાઈ-નગર અનુપમ સીંહલ દેશ, જ્યાંહા નારી નવબેખન વેશ; પદ્માણુ પ્રગટે છે પેર, શીમલ દેશ તે ઘેર ઘેર. બીજી નહી કાંઈ એવિ નાર, પ્રગટે પદમની ધરે કાર. તાંહાં નવ બાંચે કા માનવી, તાંહાં બાંચે દેવ કે દાનવી; નવ જવાય ગાંધરવ કે નામ, નવ જવાય અહંકારી આપ, નવ જાય ત્યા કપટી કાય વોકટ વાટમાં

ચોક્કી હોય; હેજ વાટ તણો કહુ વાક, નવ જવાય રાજ કે રાંક. જે જલવાની ઇચ્છા કરે, ખુટયા વીના નિરવે મરે; દુનીઆમાં જે જીવવું ચાહે, રખે રાજ શીંગલમાં જ એ. બેયું બચ્ચન દ્રષ્ટે ભરી, દેહ રાજની સાજી કરી; માતા માહરે કટજ કપ, વર દાન માગું તે આપ. શીંગલ જઈ લેઈ આવું તાર, આપું બ્રાહ્મણને આ કાર; તારે દેહ અમારો ધર. નીકર વણ ખુટ કું મર. નવ ખંડમાં જણાય જેમ, પાળે વચન માજી તેમ; સમણે દિહું તે આપયું, કટ દુખીઆનું કાપયું. જઈ છું શીંગલ પાંસરો, માહાર તો તાહરો આચરો; વાટ રક્ષા કરજે માય. પંથ ચાલવા માંડયું રાય. ત્યારે બોલ્યાં હરસીધે રૂપ, સાંભળરે સતવાહિ હુપ; અછી છે તે વાટે આંચ. પ્રોઠ ચોક્કી વસે છે પાંચ. એક એથી અછી હોય, તે માર્ગ નહિ જાયે કાય; પ્રથમ રણમાં જ શો જ્યાં, વિકટ દૈત્ય વસે છે ત્યાં, રાંક શામદ જાયે સર્ણ, બુચે જે તે પામે મર્ણ; તે જનને જાળવીને જાળે. સુરપુર તાંહાં ધીર વીર થજે. બીજી ચોક્કી રણમાં વસે ચો-પાસે અગ્નિ તો હરો; તે અગ્નિ તો નવ હોલવાય, જે જાય તે પ્રલે થાય. ત્રીજી કામ જશો જાહેરે, કેપશો પખી મોટા તાહરે; મોહોટી ચાંચ સેંચાણા નામ, માંસ આહા રતું તેને કામ, તે કામ કોઈ નવ જાય, રૂધીર માંસ કરડીને ખાય, લલ કરોડો અસ-ખ્યા વશે, કેપે માનવી ઉપર ડશે. તેથી ચોથો આવશે કામ, અલેદ પોળ છે તેતું નામ. હશે કરકશા તે બારણે, માનુશા આહાર તણે કારણે; હુલ્યો ચુક્યો ઘા જઈ મળે, વણ પુછે તેને તો ગળે. વિકટ વાટ છે વરવો વેથ, તાંહાંથી આવશે શીંગલદેથ; તે દેથમાં કોઈ જે જાય, વાહણ પુતળી કાયા થાય. મનુષ થયા કાંઈ પાપણ, શીંગલ દેથની એ એધાણ; તે દેથનો વા વાયુ અટે. મનુષ પાપણ થઈને પડે. સમીપ તાંહાંથી શીંગલ દેથ, પુરમાં નહી થાયે પ્રવેથ; લલ કોટીવા હરની વશે. દેખી હસ્તી તે ઉપર ધશે. મારે હંતસુર પ્રોઠ પ્રહાર, હણતાં તેને ન લાગે વાર; મુજ પ્રખતું પ્રાકમ હોય તુજનં ગાજ થકે નહી કોય. માહારો તારા મુસ્તક હાય. વૈતાળ વીર વડેરા સાથ; જઈ સીંચ કરો એ કામ, વાટે હોલવજે મોહોટા કામ. રીંધ વચન સંક્રિતું ધર્યું, ડડપત ખડેથી કર્યું; પગસે પગસે પળીએ ધીર, તજ્યું આહાર નીંદ્રા ને નીર. રાજરીંધ કરી તે તાજ, પરદુખભજન વિપ્રતું કાજ; ભાવે પવ પોતાનો ભણે. ભય મનમાં કોઈનો નવ ગણે. આઘ અંચ છે મોટા પાત્ર, તે આગળ બીજે કણ માત્ર; ધર્મ સખાઈઓ જેને હોઈ, તેને દુખ નવ દીએ કાઈ. જેને પુન્ય ચાહલો છે ઘણું, તે અવતાર ઈશ્વર તણો એક તણો છે મોટા મર્મ. સહુથી અઢો તે તો ધર્મ. પંથ પળાયો વિક્રમ વીર, ગયો આપ ચોક્કીને તીર; મોહોટો દૈત્ય વિકટ નિકાળ, જેવો કાઠ કતાતજ કાળ.

હોહરા—જાઓ તાડ સરીખડો, પર્વત જેવું ગાત્ર; જલ લલે મજ તેહનો, તો અ-નવી કુણ માત્ર. કાયા બણે એક લોહની, પર્વ જેવો દેહ; રણમાં દિહો રાધને, ધરીને આંચો તેહ. ચોપાઈ—દિહો રાજને જટલે, ધરીને આંચો તટલે; કીંધા લીંધા તેને

હાથ રાખને બરાબી બાથ. આજ દુઃખ અમારું ટળ્યું, બણેજ દહાડે ભક્ષજ મળ્યું;
 ભુલો પડ્યો દિશે છે ભગ, પ્રગટ્યું પુન્ય માહરું ભાગ. તાહરે વિક્રમ બોલ્યા વાણ,
 આંખો છું તુજ લેવા પ્રાણ; મારે રાક્ષસ કેરો આહાર; માટે આવ્યો છું આ ઠાર. તે
 ક્રીધાં છે કુડાં કરમ, મને મારવા આવ્યો ધર્મ; રખે અણે ભુલો પડ્યો, તાહરે માટે
 આવી ચડ્યો. આવ્યો છું તુજને સાંભળી, પોહોંચ્યાડવા મન કેરી વળી; હૈડે બોલ
 વિક્રમનો વસ્યો, ખડખડીને તે તો હસ્યો. હા ભાઈ તું મારીસ મને, એવો બળીઓ
 દીઠો તને; એક ગ્રાસ મહારે છે તું, હવડાં મુખમાં મુકું હું. જો હોય તારો ઇષ્ટ દેવ,
 એક ઘડી, તેની કર સેવ; દુનીયા તો પરવારીયો, તારે કાળે તને મારીયો, રહ્યો સાં-
 ભળી વીક્રમ ભુપ. પ્રયંડ ક્રીધું સેહેજ સ્વરૂપ. લઘુલાવની વિદ્યા જેહ, તેથી બમણા
 શ્રીધો દેહ, કરી દાંત દિધિ ડાટ, દૈત્ય ઉપર ક્રીધી બહુ ચોટ. તાહરે તે તો વિસમે
 થયો, દ્રષ્ટ ભરી જેઠને રહ્યો; દીઠો તો નહાનેરો બાળ, ઘડી એકમાં થયો મહાબાળ.
 માનવી નહીં કો કારણ જેહ, અકરમાત વધાર્યો દેહ; પછે ચઢ્યો બે જણને કરોધ
 વળગ્યા માંહોમાંહે બુદ્ધ. એકાએકને મેહેલે ધાવ, કો કોને નવ ચુકે દાવ; રૂંટે ધ્યાન
 અંડાંનું ધર, તે ક્યમ કાઠનો માર્યો મરે. જેને દ્રષ્ટ સાથે વૈતાળ, જેને ખડગ કોહોલું
 કાળ; જેને આવરદાતું જોર; તે આગળ ચૈતન સહુ ચાર. જેને ધર્મ પોતાતું સાય,
 તે ક્યમ કાઠનો ગાળ્યો જાય; પરકાજ જે કોઈ કરે, વીસ્તુ ચરણે તે તો કરે. વળી
 મનમાં જાણ્યું તેહ. આવરદે પડે નહી દેહ; એટું વિચારીને દે વાપ, ધરે પાછો કોએ
 નવ પાય દૈત્ય મારે છે જ્યારે સાંગ, ત્યાં જાણે પુત્ર અડ્યું અગ; ગડડે ગડડે મારી ફરી,
 પાટુએ પાટુએ ક્રોધે ભરી. મુઠીએ મુઠીએ બાથે બાથ, ચરણે ચરણે હાથે હાથ; દીં
 ચણ દીંચાણે પ્રોટે પ્રહાર, ઉછીનાં જેમ હોય વેહેવાર. એક એક ઉપર અ. યુદ્ધ પડે,
 એક પડે એક ઉપર ચડે; બે જણને પોતાત્યા બહુ ભાર, કોઈ કોઈથી નવ પામે હાર,
 રાત દિવસ ને સાંજ સવાર, વઢતાં; દિવસાચીત્યા છં ચાર; તાહરે દૈત્ય ઓશરીઓ
 તાંહ, ગયો પોતાના મંદીર માંહ. પાછે પગડે પોતે ગયો, રાજ તેની કડે ગયો.

દોહરો—મોહોટ મંદિર દૈત્યનું; રાજ વૈભવ કે રામ; દેવ રચના કોઈ દેવની.
 અલખત અતિ અગામ. ચોપાઈ—દીઠો ત્યાંતે. દૈત્યનો વાસ, લીલા સેડર વિવિધ વિ-
 લાસ, પાકશાળા વીશાળજ વાણી, શી કહું શોભા મંદિર તમી, પ્રવાળ રત્ન જીત
 પાટ, કનક દાર હીંડાળા ખાટ; લીંચે છે ત્યાં તરણી એક, તેની શોભા વિવિધ વિવેક.
 અંદ્રવદની મરગ નયણી વક, મિલ કાઠી ઠમીના લંક કરે એકડી આપ કલેલ, અંગ
 શણગાર શન્યા છે સોળ. વિશાલ ભાસપર મોહોટા કેશ, આપ રૂર છે જોખન વેશ;
 રાય રહ્યો તે જોવા તાંહ, ગયો દૈત્ય તેના ઘરમાંહ, વિક્રમે રૂપ પોતાતું ધર્યું, સ્ત્રી પ્રયે
 વચન ઉચર્યું દિશેઠો કોઈ શોભા સતી, કોણ પીતમ્બે કોણ પત્તી, ક્યમ આવ્યાં
 આ પાપી હાથ, મનમુકી બોલો મુજ સાથ; ત્યારે સ્ત્રી કહે વચન, સાંભળેરે ડાહ્યા રા;

જન કનકવતી નગરીના નાથ, કનકશીખર છે મારો તાત, અંદકામા માહાર નામ. કનક શોભા અતીધામ, રમતિ જમતી ભમતી ફરે, નીત નીત નવલી કીરાઝ; એક દિવસ હતુ કોઈ પરવ, સાથ તેડીઓ સખીઓ સરવ. નાહાવા કારણ એકઠા થયાં, રમવા અમે વાડીમાં ગયાં; સહુ મુજ શું રાખેપ્રીત, ફરે પુઢીને ગાયે ગીત; રમત રમતાં શોભાશી થઈ, હુતો વચમાં બેશી રહી, એટલે પાપી આવ્યાં તાહ તતક્ષણ ઝાલી મારી ખાંહ, ત્યારે પડીઓ સોને ત્રાસ, નાશી ગયું કોઈ ન રહું પાપ, ઝડપે ખાજ હોલાણો છેમ, મુજને ઝડપી નાહો તેમ માત સહોદર ચુકીયાં આ સ્થાનક આણી મુકીયાં, માહારા પીયરમાં ખખરજ મળી, રહ્યા હશે તે ટળવળી માહરી મુકી હવે ત્યાં આશ; હુતો પડી આ પાપી પામ, મુજને દુખ દેતા નથી ઘણું, રાખે હેત એ મુજપર ઘણું, એ હકીકત માહારી આપ, મળીયાં પંથી તાહરાં પાપ; કુડે રીસ તો નહિ સાંભળે, જ્ઞેતામાં મારી નાંખશે, કુળ ગામ તમારો વાશ; કેમ આવ્યા પાપીને પાસ; એને જ્ઞેર તણી શી મણા, મારે પંથી જ્ઞેતે ઘણા, એ આવશી ઘડીક ત્રણ, ત્યાં મુધી સાંભળે કરણ; નાહારી ગયાથી છુટો નહી, એના હાયથી જશે નહી, તાહરે બોલ્યો વીકરમવીર, રાખી રહ્યા માંહે ધીર; ક્ષીપ્રા તઠ ઉઝેની ગામ. નરપત વીક્રમ માહાર નામ, ઈંદ્ર સરખો છે માહરા તાત, પ્રસન્ન થયા હરશીકી માત; મહાકાળેશ્વર મોહોટો નાથ, તેનો માંથા ઉપર હાથ વીર આગીયો સાથે ફરે, અણચીતવ્યાંતેકાર જ કરે; પર કાળે આવ્યો છું અમે પુછોછો તો મુણજે તમે. શીંગલકીપમાં લવું આજ, લાવું પદમણી પ્રાણણના કાજ; જુદ થઈ અમે વડારીએ. હેપ્રજનને મરડી મારીએ એ રાક્ષસ ગયો ઘરમાં, નાહો કે ફરી આવ્યા આંહ, માનવ રાટે પુછું તને જે જાણો તે કાહોને મને. માહારા-પ્રાંતેબોલી પેમદા, સાંભસ ડાઘા રાય, એ દેત મહા દુષ્ટ છે, તે છલ્યો નહી જાય. ઉપાશીક જક્ષણી તણો. ને સ્થાનીક તણી ગુંઝ; સ્વરગ ક્ષત્રુ છત્તી શકે, એવી એની બુઝ. તે પુજ કરવા ગયો સાધન અદક હોય; તે પ્રસન્ન જ્યારે થશે, જતી ન શકે કોય. મુજને એ પછો તમે તેનું દોજ વચન, તોજ મહો એનું કહો, પાપી થાય પતન, આણશો નહી ખરખરે, થયું હશે વરત ભંજ સ્પર્શ નહી પુરૂપતણા, કોમળ છે મુજ અંગ, તેનો સુરજ સાખીયો પ્રતક્ષ દેખે મહા રાજ; વચન દા વરણ તલે, કડ તમાર કાજ; નહીતર દેત આવી જશે, કરશે મારો-માર દ્રષ્ટ વિરજ તાહરો રહેશે કારોહાર. ચોપાઇ-વિક્રમકેહે મુજ વચન લે, તું તાહરે હાથે મને દે; માહાર વચન કરે નહી લોપ, મહારી વાતથી ન કરે કોપ. માહાર કહું જે નારી કરે, તે મારા ખાંડાને વરે જ્યાંહાં મોકલું ત્યાંહાં તે જાય, મારી વેચી તે વેચાય કહુ વાત તુજ આગળ કથી, માહરે કો વાહાલું આજ નથી, માહારે વાહાલું છે પરાકાજ, આપવું ધડે છે બધુ રાજ. કો માગે આપુ ઘર મુત, કો માગે રાણી કે મુત; કો માગે તો આપુ દ્રવ્ય. રાજતણી સામગ્રી સર્વ, કામનીએ તો દીધો કોલબોલી

સાથ પરીયાનો બોલ. તારૂ વચન પ્રમાણું આપ. લોણું તો બ્રહ્મલ્યા પાપ; પરસ્પરે
દીધાં વચન, રૂઢ્યામાં રીઝ્યો રાજન. તારણી ધીરજ રાખો તમે, ઉઝણી જઈ વરશું
અમે; વળતી વિનતા વાણી વહે; રાજ વાત ધરજે રૂઢે. દૈત્ય પુત્રથી ઉઠશે જ્યહારે,
નહી જીતી શકશે ત્યાહરે; તેજ ધામ તમને નહી જડે, છે અગોચર દ્રષ્ટ ન પડે.
અનુઆળમણી એક લીધો હાથ, પોતે ગઈ રાજની સાથ; આસનવાળી બેઠો તેહ
પર્વત જેવો તેનો દેહ. મીઝ્યાં છે રૂડાં બે નેન, બ્રહ્માંડ ચડાવ્યા એન; આસન વાળી
બેઠો હશે જક્ષણ તેની પાશે. જશે તે પછવાડે રહેજે તમે સાચી શીક્ષાદેઉછું અમે
એક ચીતં ધરશે તે ધ્યાન, નહી સાત તેના હસમાંહ. જ્યારે ધ્યાન થયી છુટશે, આ-
જસ મરડીને ઉઠશે. પ્રદક્ષણા કરે જ્યાહરે, શીઘ્ર તંબા થાજે તાહરે; તે આયુધ કરમા
અલજે; પ્રથમ ભોગ એકનો આલજે. કહેજે. જ જ ચડી માત, કરજે એ પાપીનો
ધાત; તે કાચો પાછો નડી ફરે, સીધ એ પાપી તો મરે. કદાચ ચોટ જો સુધી, જસો,
ખોશો પ્રાણ ને દુખીયા થશે; તેના બોલ રૂઢેમાં લીઓ, મણિ લેઈ મહીપત આડીઓ.
વધી ત્રણ પંજ જ્યારે, પ્રસન્ન થઈ જક્ષીણી તાહરે; તારી ચીંતા સઘની ગઈ પ્રસન્ન
આજ હું તુજને થઈ. લે તને આપુ ત્રિશુળ, છે તાહરા વેહેરીના મુળ. અજીત અ-
ભેદ અનમત હશે, તે પલક માંહે પ્રાજ થશે. લઈ ત્રીશુળ સુખીઓ થા. માર શત્રુને
સુખમાં જ; ત્યારે વિચારયું વીકમરાય, હવે હું તેનો કરૂં ઉપાય. દોહરા—ધીરજે
ઉઠ્યો ધસમસ્યો, ધન ધન માહરી માય; તુજ વીના મા મુજને, કુણજ પ્રસન્ન થાય.
જે જે જે કરી મુકીઓ, ધા ત્રીશુલનો જોગ, પાપીને પ્રાજે કર્યો, લેજો ભવાની ભોગ.
મારથો દક્ષીત કટકા કર્યા, ક્ષણું ન લાગી વાર, આયુધ લઈને આવીયો, કન્યાકેરે
દ્વાર ચોપાઈ—તે રાખા નીરખે રાજન. માન્યું ને જીવતીનું મન; નહોઈ મારે હમડે
ધીર, વીધાસ થયો એ વીકમવીર, સાચો રાય ઉજોણી ધણિ, લાવે પદમની સીંહન
તણિ, તેનો મુજને દ્રઢ વીધાસ. હરસીધ માત તમારે પાસ દઈત્યે હણ્યાતા લોકજ
ઘણા. હાંટાયા ગરથ તે તણા. રત્ન કંચન અપરમપાર, ભરી મેદયા હુતા ભંડાર.
આવ્યા હાથ થયું ને કામ. સ્ત્રીએ દેખાડ્યો તે ધામ; રાજ કહે રહો આ ધામ. અમે
જઈ આવું સીંહલ ગામ; આવતામાં તેડી જશું, ઉજોણું જઈ સુખીઆ ચતુરામા
કહે ચતુર છે રાય, વિચાર કરો મહીપત મનમાય. ઘટા જેવું છે સ્ત્રીનું રત્ન. ઝાઝાં
કરવાં તેના જતન. સ્ત્રી માણસ તે રાંધ્યું ધાન, રહે એકત્રી ત્યાં ઉપમાન; પગડે પગ-
લે ક્ષણુએ ખોડ; રહે નહિ કોઈ એની જોડ. મુકી આવો માળવ દેશ, પછે કરો મુખે
પ્રવેશ, તાહરે બોલ્યો વિકમરાય, પાછાં પગલાં નહી ભરાય; જે કો દુશ્મનથી ડરે,
પાછાં પગલાં કાનર ભરે, ચોકી મુકી વિરજતણી, તે રક્ષા કરશે તમ તણી પશુ પ-
ખીને માનવ તામ, કો નવ આવે આણે ધામ. ચોકી વીર વીક્ષાળ, કપટે આવે
તો આણે કાળ. ફરી વાયદો આલ્ય, પથ, બીક નઆણે કોની કંથ; પવન પહેલા આ-

લ્યો રાજન, આલ્યો એક નીશાને દન. પછી સાંજ થઈ સંક્યાકાળ; દુરયથી દીઠી બહુ
 ઝાળ. તેની સંખ્યા કો નવ કળે, બહુ કારમી અગ્નિ બળે; આકુળવ્યાકુળ અઠકો
 થાય, આ અગ્નિમાં કેમ જવાય, રૂદે વીચારયું વીકરમવીર, કયમ જવાય અગ્નિની
 તીર; અક જોજન જ્યાંહાં પાવક બળે, તેની ઝાળ કહો કેમ પળે. બેતાં સુજ એક
 નવ પડે, વળી ઉતરે ટીંબે ચંદે; કોને પુછું ને શું કરું, અગ્નિ ઝાળમાં કયમ પમ
 ધર. એમ વિમાશી ચીંતા થઈ, માસ એક તો જશે વહિ; બ્રાહ્મણ બેઠો બેશે વાટ,
 અંતરમાં એનો ઉચાટ. દોહરા—અધીપત છે એકલા, કર હવે શું કાજ; અર માત
 હરક્ષીધ તુ. રાખે માહરી લાજ. વર્ષતાળ બ વાસવ કને, વિર વિરામે વ્રષ્ટ; તો તો
 અગ્નિ એલવા, શોભાવો એ શ્રષ્ટ. રાજ તે દવમા રહયો, વીર ગયા આકાશ, પવ-
 નથી પહેલો જઈ રહયો, ઇંદ્રાસનને પાસ; કરી સ્તુતી સરપત તણી, તમે સુરનાયક
 હાથ, વીક્રમ શેવક તાહરો, તારો જે શીર હાથ, દુખભંજન દાવો લીયો, તમારે પ્ર-
 તાપ; શીંગલ બહુ તેહને, અગ્નિ ઝાળ છે આપ. વચન પળે તો દેહ ધર, નહિતર
 છોડે પ્રાણ. મહારાજ પુત્ર તે તમતણો, તેની તમને હાણ. શીંગલ બવા મન કરયું,
 મુકયું સઘળું રાજ; લેવી ત્યાંથી પદમણી, તે બ્રાહ્મણને કાજ. ત્યાં ચોટ્ટી છે અગ્નિ-
 તણી, જોજન હોઝ ઝાળ; ત્યાં જઈ કો નવ શકે, વન છે મહાવીરઝાળ. બોલ્યું અબોલ્યું
 નવ કરે, બે હોય વરતની હાણ; તો તો રાજ નવ ધરે, આપ શરીરે પ્રાણ તમ પાસે
 હું મોકલ્યો, પામ્યો તમ દર્શન. શીઘ્ર થઈ રક્ષા કરો, વાટ બેવે રાજન; સુરનાયક
 રીઝ્યો ઘણો, ધનધન વીક્રમવીર; પર કાજે પ્રાક્રમ કરે, તેતો મુજ શરીર, પાવક બળે
 છે ધરમે, જલદી નહીં ઓલાય; આણ દેજે તું માહરી, કામ તમારું થાય. ચોપાઈ—
 તતક્ષણ તેડાવ્યો વરસાદ, આવ્યા તે બેડીને હાથ; વીર તણા સાથે પરવરો, જઈ
 વીક્રમની રક્ષા કરો. પાવકને જઈ દેજે આણ, મુખથી કહેજે રૂડી વાણ; તે અગ્નિ
 થાશે બે ભાગ, એક માણસનો દેજે ભાગ; અગ્નિમાં ચીલો ચડે, સુખે તેમાં પગલાં
 પડે; ને માટે સીંચરબે નીર, સુખે પધારો વીક્રમવીર; વળી કષ્ટકારી બે હોય, તુજને
 ગાંઠ શકે નહીં કાય; એ આઘ માહરો કુમાર, નહીં કાઠ એને ગાબન હાર. સાથે જ
 જનીધીને તેડીયો, તે વીરે મારગ બેડીયો; બેઠો રાય બુલે છે વાટ, મન માલે તો
 અતિ ઉચાટ. બેઠો બેઠો ચુરે રાય, આવ્યા તે પલકજ માંહ; વાસવ સાથે તોતજ થઈ
 નરપત આગળ માંડી કહી. હરખ્યો રાજ સુણતા વાણ, પછે પાવકને દીધાં આણ;
 થઈ રહ્યો અગ્નિ બે ભાગ, મેહેલી વાટ જવાનો ભાગ, પછે મેહની ધીધી વરૂદ, સા-
 ચી ધરતી શોભી શ્રષ્ટ; મધવા પ્રતાપે વરસ્યો મેહ, શીતળ થયો રાજનો દેહ, જોજ-
 ન વોખાવ્યો વસમો ધમ. થયું રાયે કહયું માહારું કામ; ધીધી શીખ બેડીને હાથ,
 વિદાય કર્યો વીકરમે વરસાત, ત્યાંથી આઘા આલ્યા બેટલે, ચોટ્ટી એક ધીઠી તેલે;
 એમાં આઘા રમ જવાય, પંખી એક દુષ્ટ કરડીને ખાય. મોહોટ્ટી આંચ વીકરાણી

દેહ આજે જેમ આપડા મેહ, લક્ષ જીવ ઉડે આકાશ, રહી ન શકે કોમ તેને પાસ;
 વીમાથી તે કામે ઠર્યો, આપે બોલ ફેશુ' ધર્યો; નૈતાળસાથે કાધિ થાપ, આલ્યો ચોટી
 મધે તાપ; દીડો તે રાખને જેમ, પંખી શીઘ થઇ આવ્યો તેમ; જગત્પાળ પોતે કા-
 પીયુ, રૂલીર પહાહ મધે થાપીયું; રૂધીરવાળા પહાણે કરયા, પંખી આગળ પોતે
 ધરયા; પંખી પડે જે વાટે ખાય રાજ ભારમ આવ્યો જાય; લો લો કહીને નાંખે પ-
 હાણુ. ગણે આચાં અબલણુ; મૌઠાં પંખી દીડાં પડ્યાં બીજાં નાશી ઝડે ચડ્યાં; જે
 કોમ જશે એને પાસ, તે મુકે જીવ્યાની આશ; એમાં બરીયું દીશે ઝેર; શીઘ વધા
 એ શું શેર; ચીંચાએ મન પોડજ ધરી; રાજ પાસે ન આવે ફરી; સ્તીચ થઇ મુક્યો
 તે વાટ આવ્યો પંથ સીંગત વાટ; કરે મન એથી કલોલ એટલે આની ચોથી પોળ,
 દોહરા-ખેડી કરકશા કારમી. પરવત જેવો વેશ; દંત તાડ સરીખડા, મહા ભયાનક
 કેશ, સ્તાન મોહટા છે તેહના તરવિ લાંબી કાટ; ચંબુરશું અંગ છે, ઉપ્પર જેવા હોઠ
 નેત્ર ચક્ર સરીખડા, પીણુ તેનું રૂપ; કરકશા નયણે નીહાણતાં, મન ચમક્યો તો ભુપ,
 આ અખળાને કેમ તજી, કેમ જવાયે વાટ, કર લાંબા કરી તે રહી, શકી ભારમ વાટ.
 હસે રમેને ઉછળે, હરખે ગાયે ગીત; ભડે આચ્યોયો ભુપતી, પ્રાણુ આપવા પ્રીત મુખ-
 માંહ, એમ કહી કર ઝાલીઓ, ભડે તું આવ્યો અહિ. ચોપાઇ-રાજજીએ મનમાં
 ધર્યું; પ્રથમ હેત તે સાથે ક્યું; સામઘામને ભારે ભેદ, એક કર્યું છે વાણીવેદ, એમ
 વીચારી આધો જાય, બુહાર કોતું મોરીમાય, આણુ તાહારી તાહાર ચરણહુ' આવ્યો છું
 તારેશરણુ-શરણાંગત રાખોછો તમે, એવું બાળી આવ્યા અમે; એમ કહીને નામ્યું શીશ.
 મુક્યો કરોધરેથી શીશ, આવહો પથીતું. સેવચનનહીમારહું જેનવદંતે નામુજને આશ,
 તો કરતી તારો મુખવાસ, રાજની તો ચીંતા ગઇ, બેઠા તેની પાસે જઈ; કેહો ભાઇ
 માનવ કે દેવ કે માંઠ બળીઆની સેવ, કેહો કે વાંકા દીશ; કે કોપ્યા બુગદીશ, કેઆ
 વારઘા આવિ રહ્યો, પાપ તુજને પુરણ થયો. કે અચાનક ભુલો પડ્યો, આ કેકાણે
 આવી અડ્યો; કયમ સિંચાણે ભુક્યો તુને સાચી વાત માંડી કહો મુન, ગામને કોહો
 તમ બાત. કહો વિગતનીમાંડી વાત; મુક્યો મહીપતે મન આખળો. ના માર કારણ
 સાંભળો; માળવ મુખ ઉજેગી ગામ, તમ સેવક વીક્રમમુજ નામ. નોંધારાની વારે
 ચડું, ઘાટ દુખી દુશ્મનનો ઘડું, અજીત માહારી પાસેબાણુ, દુષ્ટ પાપીના લેવ પ્રાણુ.
 પુરઘાજ વરતે છે અજ, શીંગત જવાનું તે મન. પદમણી જીતી લાવતી, ને દુરબળ
 વિપ્રને આપવી, તેમાં વીંચન કરે કોઇ કામ, નીચે કોડું તેનો કામ, પથમ દહતલો
 મેં હાથે હણ્યા, કાય પામે પાપી ધણા; પછે આવ્યો છું તાહારી પાસ, શીંગત જવા
 ની મુજ આશ. તારે બોલી કરકશા, વળી, નહી પોહોંચે તાહારીમન રળી, જ્યાંહાં
 મુખિ માહાર દેહમાં પ્રાણુ. લોપે નહી કોઇ માહારી આણુ; તજ્યા લોપે સરવથી, તેજ
 લાગે સરજ્યો નથી. માહારી આણુ જે લોપી જાય, તથી મુઠ ખાધી કોમાય; તાહારી

પેર વરતજ કરયું, તે નહિ થાયે મુજથી પડે; મુકી ચોકી લોપે લાજ, પહેચાડુ જમ લોક આજ; પ્રથમ જુહાર કર્યાં તે મુને, માટે મુક જીવનો તુને, માટે ખોટી રાને થાયો. અધીપતી આપ ઉજેણી જાયો; પરદુઃખમંજન વર્તજ કરયું, તે આજથી અધુર રહયું. આટલા દાહાડા પોહેથી રળી, જ્યાં મુકી હું નહોતી મળી; આજ થકી તહાડ વરતજ ભંગ; જે નાહા તે પુન્યજ ગંગ માટે પ્રતીજ્ઞા છે તે કહું, અહીં નીજ ખેડી સ્થાનક રહું; જાવા દેઉં તો બ્રહ્મહત્યાપાપ, એ પ્રતીજ્ઞા આપો આપ; પૃથ્વી પત છો પાછા વળો, શા માટે જમને જઈ મળો; શા માટે કરો દેહ તાજ, કરો જઈ પોતાનુ રાજ, ગર્વ થકી તે વરત કેમ પળે, જ્યારે મનને પ્રતીમત મળે. અનખી નર અહકારી હોય, મારી લજ્યા લોપે નહી કોય જે દહાડે વલ્યો શીમલદંતા. મેં તે દીવસ કર્યો પ્રવેશ; તેડ દીવસથી આજ પ્રમાણ, કોઈએ નહી લોપી મુજ આણ; અનેક અહકારી આવીયા, જમ સુદન મેવા લાવીયા, વસ મુકી પુર પ્રવે કરો, નીકર જમ લોકે સંચરો, જ્યાં ત્યાં તું પ્રતીજ્ઞા કરે, કોથી તું નો નવ ઓસરે; આજ ઉતાડ નામનું નીદ, જેડું શું કરે છે તાહરો વીર; વતાવ શું કરશે તાહરા, જેને તું પ્રતાપ માહરો સત્યવાદી તું ચુકે માન, ત્રીલોકમાં જે ચુકે માન. ત્રીલોકમાં જે ચુકે માન અગ્નિ જે શીતળ થઈ જાય; લોપે સમુદ્ર મરજદ રાય; એ સર્વ તો હોયે કદા, મહારી લજ્જા લોપે નહી જદા માહાડ પણ મીથ્યા કી લેડે. તારે તુજને જાવા દેઉં હરસીદ્ધનો સેવક જણીઓ, માટે પંડ રાખ્યો પ્રાણીયો; ખોટી કર કેમ સાક્ષાત, સાંભળો વીક્રમ મારી વાત, બ્રહ્મહત્યાદીક પાતીક જેક. મરીરા પાતી ગતિ તેક, બાળક સ્ત્રી ગોવધ થાય, પહાર ગમતી કહેવાય. ગુર પુત્રી શુ કર નમદ, રમતિ વળા જે લે અન એવાં પાપ મુજ માથે લેઉં, શીમલ તુજને જાવા દેઉં. વાપ થઈ નવ પાળે ધર્મ. કરે કળીમાં કુડાં કર્મ, ગોત્રીની પરણે કન્યાય અનેક ધર્મ છે એક અન્યાય, પંડીત થઈ કરે પાખંડ, રાજ દેરયને ડંડ, એવાં પાપ મુજ માથે લેડે. તુજને શીમલ જાવા દેઉં, બ્રાહ્મણનું જે ખાયે ધન, પ્રેત ભોજનનું જેને જે અન. પારકે મુખે જે કો બળે, હાથ વાય બત્રીથી કાળે; કનક જુડાં ચડાવે શીશ, રાંક ઉપર આણે બહુ શીશ. કોઈ જઈયડાવે વાટ, ઉપાપે જે શીવના ઘાટ; સાસર વાસણી હુટી લે, વણ અપરાધે ડંડુજ દે, પરરામા શું રાખે રંગ, કરે મધ પાનનો સંગ. અજીહુ જે અનજ ખાય. જુઝા ગુણ યુગલીના માય; કુડી શાખને કુડા કામ. રહે દેવળને કામ; એવા પાતિક માથે લેઉં, શીમલ તુજને જાવા દેઉં, એવી તે પ્રતીજ્ઞા કરે, ધરણીપત મન માહિ ધરે; એણી એનો અસ્તના ભરાયાં, એથી કામ મારાં નવ સરયા. વહેરીને જઈ શીર નામીએ, તેથી સીદ્ધ નવ પાંખીએ; વહેરીની વખાણે વાત, મીતિ પંડત ઝાલે હાથ. વહેરીના જે કરે વખાણ, તેથીજ રૂડા પ્રાણ; જે કો વેરીનો ગુણ, માય નિરાશ તેના પીતા થાય. વહેરી કેરાં જે કરે કામ નામરદ નીર-

માલજ નામ, વેરીના ધર માંહે જમે, તેના ગુણકા નવ ગમે; વહેરિનાં જે ફેડે કામ
મરદ મુછાળો તેનું નામ; કાંઈક જળ જે મુજમાં હશે, તોતો કામ આ કોઈ થશે
કરમરે નહી વળવાનું કામ, નારી નથિ નમેરી નામ જેકું એમાં કટલું છે ભર,
એના જળનો લેઉ અંકાર. રાચે ભમર ચઢાવી શીય, કાડ્યું ખડગ કરીને રીસ; સાં-
ભળજ હવે તું તો રંડ પાપે કરતીતી પાખંડ નાંખે ધાવ રાજ જેટલે, કૌતક એક થયું
તેટલે; નાંખી ચીસ કર કશાએ છુત્રી, નવ ડર્યો ઉઝડી ધણી. જાણે કોઈક કાળ્યો
મેહ, લાગી બીક રાજને તેહ; જાણે કાટકો માહા વનધાર, બ્રાહ્માંડ ગડગડે તેમ થયે
શેર લાગી રાહ મચ્યો માહા જંગ, શેવકશ હ કોઈ નહી સંગ, જમાં જેટલું હતું
ભર, અધીક તે ક્રીંચા અંકાર; જેવું પરાક્રમ જેવા માર, કા કોથી નવ પામે હાર,
વીકરમ મન વીચારી જાય, નવ હારે જીને કોય; માહરી મારી એ નહિ મરે, મા-
હરિા અરથ નવ સરે; વઢતાં વઢતાં દીન વડી જશે, વીપ્ર વાયડો પુરો થશે; એમ
કરનાં પડી છે રાત, વીકમેચીચારી વાત, રાચ કહે નહી જાઉં અપો, સુખે બેસ
રહોને તમે. ઉંભો રડ્યો છે ત્યાંહાં ડાલતો, વિરતા શું વાણી બોલતો; કર પ્રતીજા
હું તો જ્ઞાત, સાંભળજે તુ માહારી વાત; કંઈ આજા કોપે સતી, જુવમ ભર કરે
જે જતી; વૃત દીવશે જે અન વાવરે, પરણી નારને જે પરહરે; વીપ્ર સાથે કરે જે
વ્યર્થ, ગાત દિણાનો લેજે ગર્થ પાટ થાયે તે પાપી દે બ્રાહ્મણ સાંચ કોલીથી લે-
જુકો જે કા બોલે બોલ, અહકું ઓઝું જે લે તોલ, વિધાસવાત કરે જે દોહ, માન
બેહેન ઉપર નહી મોહ; કુટુંબ કળેશ ન પરશુ મેળ, ધન માંહે જે ભેગે તેલ. દુધ
પાણી કરે એકકા, ઉદવશ કરે જે જોગી મણ, તામ ભગાવે વાળે ગાય, આપ ગરજે
કરેઅન્યાય કન્યાવિકરે કરેગાય, શીતની માલ્ય ખાંતેથી ખાંચ; વેચે પુસ્તક વેચે મોમ,
વેગે દેવ વેચે જે બ્યોમ; વેચે કનક વેચે જે ખીર, વેચે રાંધું અન્નને તીર; આખ્યા-
અહંકારજ કરે, આપી વસ્તુ જે પાછી હો. પાંચ ગ્રાસપમ ભોજન કર, અહંકાર
અહંકો મનમાં ધરે; એવાં પાપ માથે લેય; જે નવ જાઉં શીંગત દેય; તેલ કપાલ
વેચેજે મળી સજ્જન બેસવા નવદે મળી વસ્તુ વીપ્રની હરે જે લેઈ ધેનુ બ્રાહ્મણ
ઉપર દાપ; માખાપનિ શેવા કરે, મુકી થાયુ હુશે હરે; મદીરમાં કલેય કરે જેહ.
રાખે મેત્ર પોતાને દેહ; અણુગળ પાણી જેકા પીએ, જીવ મારતાં નવ બીહે; તજે
સાધુ સેવા સજ્જન, મીડી વાત પર રાખે મન એવાં પાતીક માથે લેશ. જે નવ જાઉં
શીંગલ દેશ; બ્રહ્મહત્યાનું મોટું પાપ, વચનમાં જે કાઢ દે આપ, ગર્ભપાત કરેજે ભર
પાંચથી પર રાખે ખાર એવાં પાતીક માથે લેશ જે નવ જાઉં શીંગત દેય; રાકી
બેસ તું તાહરો બાટ, લાલું પદમની આણી વાટ; તાહરે કર તુજને પ્રણામ તાહરે
કહે જે વીકરમ નામ. કરકચી કહે છે પાછા વળો, રાખો મન માંહે આંખળો; ભર-
વર ચક્રનેઆજે, હેમાતિ તેડીલાવજે મુછમરડી હવડાતો જાઓ અમથા સમખાવા

તેમ ખાઓ;પાછા વળીત રાખો પેર, પેલે અવતાર લેએ વહેર; એમ કહીને કરકસા
હસી,તાહારીવાત માહારેમન વસી;જમ તેમકરીને જામરો જવ,વણુખુટે મરેછે દીવ,
ફેકટ ફસ વખાણી જાવ શીંગલ જાવાનો નહીં દાવ દોહરા-પાછે પમલે જાસર્પા
વિકરમ વીસજ વામ; રમરણ કર્યું વૈતાળતું, વીર કરો કામ; ખોદી સળંગ પ્રથ્વી
વિશે, અક્ષીન તે ન કળાય; નીરમે થઈ નીચા મછ, તેમાંથી નાડો રાય. ખણી
પ્રથ્વી પાતળમાં, વિકસાળ વિરતું રૂપ; કરશેા તે ત્યાં રહી, પ્રથ્વી પેડો જુપ; કામએ
અરમ ન જાણીયો, આલ્યો અંતરસુન્દણ; મુઠલો કરકસા તણે, આગળ આવ્યો પાપુ;
સળંગ ત્યાંહાં તો ચાલી નહિ, શીધા મન વિચાર; ઉપર આવ્યો અધીપત. શીંગર
દેશ દરખાર; પુરૂષ આકારે પાંદાંણછે, કામ લાંબો ચોરો પામ; આ પોળમાં પેશવું,
મુકયો મુખ નિશ્વાસ. એધો હોય જુદું કરું, વેહેરીતું લેઉં વેહેર; પવન થકી થાય
ધાણુઓ, તેવી શી એ થાય પેર; પવન ઝાલ્યો તે કેમ રહે અરે આપણી કાય;પછે
પ્રથમ શું કરું, પાહણુ પુતળુ થાય.

ચોપાઇ—તેકરજ તે પોળે જાય, પાહણુ પુતળુ કાયા થાય, તે કામે આવ્યો અ
ધીપતી; અંતરમાં ચીંતા છે અતી આધો આવે તો વા ચડે, પથર થઈને હેઠો પડે;
મહિપત મન વીચારજ કરે હીંમત મુકે અરથ ન સરે ઉડી અંતરીક્ષ નવજવાય સ
ળંગ જુલી નષ ખોદાય, વીર પ્રતે તો આજ્ઞા દિધ, કામ એક કરોતે સીધ; લોહ ત-
ણિ એક ઢાઠી લાવ, પલક માંહે તું વેગે આવ; ધાયો વીર કહેતા તે દીશ લોહ ઢાઠી
હથાડી શીશ મુહુરત વાર ન લાગી તાંહ આવ્યો નરપત બેઠા જ્યાંદ શાગાય વીર
કર્યું તે કામ તુજવીણ કાણ આવે આ કામ;રાજ્ય પેડો ઢાઠીનાં ફરી દીધું ઢાંકણું
જતન કરી;પવન ન કરે તાંહાં પ્રવેશ, નહીં અજવાળુ તેમાં લેશ. મહીપત મન એ
વી મોહોડીએ, ફરી રહ્યો લોહની ઢાઠીએ; વાયું રૂપ વૈતાળજ થયો ઢાઠી આગળ
લેઈ ગયો ત્યાંનો વાયુ અડ્યો જોટલે, રૂલાહ પાહણુ થયા તેટલે; મુકયો પાછો જોજન
કર ત્યાંથી તેતું ભાગ્યું બેર; પેસવા માંડ્યું નગર મોખર દીડા હસ્તી અપ્રમપાર
નડિતમ લોકજ ગપર ધસે, રાજ વિક્રમ મનમાં હસે, આવ્યાસામટાસહસ્રચવીય, મ
રે શું હલાવે શીશ; કરે અજરના દોહાદય ધાય ધમકે જાજ ધાયડ ધાય, અરે વીર
એ કયમ હારશે, નારીસ તોએ મારસે. સહુ સાથ વહશે કયમ દીસંતા છે મોહો-
ટા જમ;સિમવાર થયો તે સહી, ફરી અજરના ડોળા મહિ; ધાયો રૂદેમાં આણિ રીશ,
નહા હસ્તિ નાંખી ચીય;પાછું એવા કો નવ રહ્યો રવરણ સહુકો નાસી ગયા, નાહા
અજતો ધસમસા, વીર વિકરમ એ ખડખડ હસ્યા, પેડા સીંગલ નમરી માહે ઇલાસન
ની શોભા તાંહ શીંગલ દેશની એવી પેર,પ્રમદ પ્રભની ધેર ધેર. બની લક્ષણ સ-

રવે લોક સ્વપ્નામાં નહીં જાને શોક રૂને વનસ્પતી ખારે માસ, સહુજાને મન લીલ વી
લાસ એવી નીકટ જ્યાં ચાશી ફરે, તેની રક્ષા કુણજ કરે માન સરોવર રૂડાં નીર, દેવ-
તા દષ્ટ તેની. તીર. લાંબી ઢાળ બીજેરાં વણાં, પુલ્યાંગડ તે ચાંપા તણાંપાનલવીંગ
તણાં તે વન અમ્રત જેવા ચંદન ધન શીંગલ કરી વાડી વાડી વીવેક, કહેતાં નાવે તે-
નો છેક જાણે રતનામરની ખાણ, જાણે કે ધર્મની આણ; કુડ કપટ નહીં તેનો દેહ,
સદા નિરંતર વરસે મેહ; કિતમ સ્વરથી ગાયે ગીત. પરી બ્રહ્મ ઊપર સહુને પ્રીત;
પગલે પગલે શીવ પ્રસાદ મુખ સામર અતી અલ્હાદ; સદાવરત ધર ધર હોય, નવી
દુઃખીઆ દેખ્યો કાંય જ્યાંહાં જુઠ બોલ્યાનું નેમ, સદા નીરંતર કુશળ એમ મહીમા
જેતાં અટકે મન, જેવા તે ચાલ્યો રાજન; ધનધન ભુમી મહારૂં ભાગ્ય પુજે દેવ અ
લોકીક ગાય ધન ધન હરસિંધ ધન્ય પ્રવેશ ધન ધન છે આ શીંગલ દેશ, પર કામે
આવ્યો ઠાર, સહુજ કરો મારો અવતાર ધરે બીક ન મનમાં છેક એટલે દિહી વાડી
એક નીરખી વાડી પેઠો માંહ, સખી જહાર બેઠીતી તાંહ. રમત રમે પોતાને મન,
જેઠે જમ બેઠો રાજન; પહેરાયા છે સોળે શણગાર; રૂપ અલૌકીક અપ્રમપાર નાટાંગના દે
વાંગના, શોભે કુણ બીજ સંગના જાણે ઈંદ્રતાણિ અપહર; મનનિ મદભરી મહરા.
પાછું જેયું સઘળીનાર. દીઠો માનવી તેણે ઠાર એક એક સામુ જોઈ રહિ આ કુણ
આવ્યો સ્ત્રી સાથમાં, કેમ ઝાલ્યું આયુદ્ધ હાથમાં, પુરૂષ વેશ જે પાછા વાળો, માન-
નીઆ કહે સાથે મળો નરપત કહે સાંભળરે નાર, શુ. બોલું હું વારો વાર. તમમાં-
થી એક નારી લેશ, જાણશે બધો શીંગલદેશ; નથી આવ્યો રમવા કારણે, બળ કરી
તાહરે ખારણે તાહારી ચોકી મુજને શું કરે ખેદ કરે તે નીરવે મરે રમત રમવાને
આવ્યો નથી; તુજને લેવાને સર્વથી વાળાવ્યા છે વશમા કામ તે એક પદમની કેરૂ
કામ આવ્યો છું અમે તમ કાજ માટે શીદ ધરોછો લાજ વચન રાપનાં સાંભળી
રહી અચરત દેખી ઉભી રહી એવી વાત તેણે સાંભળી મુખ વચે વાલી આંગળી
કુણ દેવ હશે દાનવી કુણ હશે મોહાટા માનવી.

દોહરા—એકજ બોલી બાળકા, તુજમાં પ્રાકરમ એમ બોલ્યું પાળો આપની
નર રાખ્યો છે તેમ; વસમી ચોકી વાળવી, કેમ જીયો તે દુત દેવ હશે કે દાનવી શું
દે હશે અજધુત નથી ગત માનવી તણી, જે આવે આ ગામ તમે તે કેમ આવી સ
ક્યા કુણ તમારૂં નામ શીંગલ દેશ કેમ સાંભળ્યો પદમનિ પરડી કેમ તે વાત માંડી
કહો સ્ત્રી ખારેના સમ લેવા આવ્યા પદમનિ નથી વાટમાં તેહ; નથીવેઆતી મુલથી
નથી નર ઉપર મોહ; આપ કાજ કે પારકે છે રહ્યેલ કે રાય. આળાં વરતિ આપથી
કે અમથી ઇચ્છાય. ઉઠેણી નગરી વીરો, જે મરે પરકામ; શેવક શ્રી હરસીદનો વી
રમ નર નીજ નામ શયોદર પર નારનો દુખલંજન દાતાર વાચા આવીયજવીમ-
ખવર કરૂણીએ કીરતાર કામનીએકાંને સાંભળ્યો હસ્યો તમે જે આવ પુત્ર તે ઈંદ્ર

નો હવડાં માનવ દેહદેશમાં માહરે ડુંડી ફરે જે કેા દુખીઓ જન;ને મુજને આવી કહે તરત મનાવું મન; એક દિવસે એક બ્રાહ્મણે,યહી સ્વપ્નાની વાત પરણી છે કે ધની પદમની રૂપી તેનિ ક્ષાત,હાથણી ઉપર તે હતી, કરડુતી વરમાળ, એક સખી એક સહચરી બુધનીધી તે બાળ;વીમળ વસ્ત્રા કારણે સદા કરયા દશવીશ;આવવી પ્રતુજને વર વયમાં આણિ ઇશ નેજ વીમ્ર પાસે ગયો તેતો બળ્યો તરત તેનાકહ્યા ને કારણે વહાલું કીધું તરત કાષ્ટ કરયાં બહુ એકઠાં, પડતે તો ચેહમાંહ, હઠવ બે મ સાંચા થકી હું જઈ પોહોચો તાહ રૂપી રાખ્યો મેં સાંસતો,કરી પ્રતીજ્ઞા કરોડ સા આ બોલો તે સહી સળુ નરાખો ખોડ નીમ્ર રાખ્યો છે પાસમાં કરી વાયદો વસ્ત;પ રણાવું ને પદમણી સમ ખાધા છે મરત;વાટે દહાતને મારીઓ હોલવ્યો અગ્નિ કા રટ સીંચાણો સતોડીયો, ઘણી આવ્યો તાટ,કરકશા કુમ્ભતમાં રહ્યું રહ્યો ટેકાણે પાદાણુ હસ્તી સર્વ હઠાવીયા તે ઇષ્ટ જરથી આચુ સ્વપ્નામાંવરી મુદરી,તે કેલ કહો આપ; જાણું સાચુ નવ કહો તો બ્રહ્મહત્યાનું પાપ ચે.પાઈ—તાહાં એકતો બોલી મુખી સાંભળવા રહી બીજી સખી;સાચુ કહુ સમ દિધા માટ,ગઈતી મળવાની વા ટ, રમનાનું થયું તું મન, હતો ચતુરદશીનો દન અતી ઉપન્યો પતન ઉલ્લાહ,મેં દી ધોતો નેને સાહ. વિપ્રે જેમ કહયું તું તુને, સમણુ તે વાંચું તું મને;પોઠીતાં હું મ હારે ઘેર, સમણું પાપુ સાચાની પેર, તેશુ પ્રા કરવા લાગીયો, એટલે ઝખડીને જ ગીયો તરી સ્વપ્નામાં વિમ્રજ અમે; તે વાત જાણી કેમ તમને વાત નવ કોહો મ ને, તે તો સમ દઉં તું તુને;વિમ્ર કહે મણુ રામા નીન, તે પંડીતશુ મારે પ્રીત; જે મારા માળવમાં રહે;તે નઉતમ માંડીને કહે તે વીપ્રે કહી મુજને વાણ, તાંહાંથી પ્રીતી વાધી મુજ ઘણો.મનમાં રાખી બાંધી મુઠ બેઉ મનણું સાચુ કે ભુક, તે વેળા ઘર કીધું તાજ, આવ્યો ઘર તમ જેવા કાજ કાને આંખનીતી જહવા, મેં ન જરે દિડી નેહ;વિકટ ચોકી મુજને શું કરે, ખેદ રાખેને નીશ્યે મરેબાળે અગ્નિ બારે, ખેદ રાખેતે નિશ્યે મટ. બાળે અગ્નિબાળેનીર સીદ્ધ તણિ વીદ્યા છે ધીર. મહા કાળેશ્વરનુ છે નુર,રરસીધ હાજર છે હબુર; વેતાળવીર બાંધ્યો છે વીદ, પ્રથ્વીમાં નહીં કેની બીક, રમે જમો તમે જેખનવેશ. અરે અનારે જશુ દેશ; એવા વચન રાયના સાંભળ્યાં, ત્યારે સ્ત્રીનાં મન ગળ્યાં, બેઠતો હતો એવા આવીયો, ભુપ ૧ તે મનમાં ભાવિયો;એહ મરદ છે આપણી જોડ. એમાં નથી ખાંપણુ કે ખોડ અટી બી બે આવી નવ શકે, ધિર વીર મહા દાતા પખે આપણે હૈડે વર પ્રિછતા,તે વર આવ્યાછે ઇચ્છતા-કર્મ આપણામા એ વળી, દુધ માંહે કાંઈ સાકર ભળી;તેહ દેશમાંએ વી રીત, બને જશુ આવે પ્રીત; તે નાર તે નરને વરે. નાખાપ કેા વિવાહનવ કરે; ઇચ્છાવરવરે કન્યાય,તેમાં કેા નવ કહે અન્યાય વીક્રમ સાથે હઠડ ધરી વરવા કેરે મ નજ કરી; બારેસખી વરણુચીયે, એવરને બારે પરણીયે;વળી વર જેવા કયાંહ, એ

શી અદકો મળશે જ્યાંહ, એમવીચારી મનમાં પેર, રાજને લાઇ આવી ઘેર, મા
આપ પાસ સહુ આવિયાં, વર રૂડો જોઇ લાવીયાં; ગામ નામનું પ્રાકમ કહ્યું સહુકોનું
મન શીતળ થયું; બધા મામનો શોઝળ સમ્યો, વીકમ સહુના મનમાં ગમ્યો; સહુસં
ગે દિધાંસનમાન પાસેમુકયાં ફેફળ પાન, વીકમ માન પામ્યાં છે ઘણું હરખ્યુ હમ્મ
તરૂણીતણુ બોજન કેરી વેળા થઇ ત્યારે ના રાજએ કહી ગયું અમે ઉજ્જણીતીર;
ત્યારે મુખમાં લેશું નીર હરસીધ તણીતો પુજ કરું અન ઉદક તારે મુખ ધરું સહુ
આથે જીવ કીજએ કન્યાદાન ઢાડે દીજએ વલમંમળનો માંડયો જંગ. બારે ઘેર વ
ત્યા છે જંગ. જેના ગામની જેવી આસ, કરી રીત આપણ તે વાલ; લગ્ન તણીતો
વેળા થઈ, તાહારે રાજ બોલ્યા સહી; જે વચન આપે મુજ હાથ, તે પરણું મુજખાં
ડા સાથ, વચન લોપ માહાર નવ કરે. જે કહિયે તે કાનેધરે, પર દુખલજન કહે
વાઉ, મનો વેચ્યો હું નવ વેચાઉ મહારી વેચી જે વેચાય, તે ખાંડાની સ્ત્રીથાય, મે
હેલ ગયા કેડે માહારી, આગળથી કહું છું જાહરી વાટમાંગરજી પેઠા થયા, નકારમેં
નો નવ કરેનાય ઓઝલપરદે રહી જાહરે, કર સંજ સ્ત્રી તાહરે તારો કેડે મારી આથ
બોલી તે પ્રથ ને હાથ એ પરણું પ્રથમ હું કરું ત્યારે કેડે ખાંડાથી વર; હું નવ ઝા
લુ તેનો હાથ વીકરમેં એવી કીધી વાત. પછે દોશ નવ દેવો કાચ. આગળથી ચેનાહું
શોય, દોહરા-વચનદિધું બારે સખી રાય ન કરશે રીશ; વણુમુલ જે વેચાશે તમારે
ચરણે શીશ વચન તનારૂ પાળહું, અમ પ્રતીજા એહ; આણ તમારી લોપીએ. કળિ
યાજે દેહ પ્રતીજા એવી કીધારણ રાખીધીર; ગાંધરવ વીવાએકરી, પરણ્યો વીક
રમનીર; પંચાગ નેદળ ચુડ્યો, પગી ઉડ્યા પાટ હળહળકરીને શીખદો, જાંબએ મા-
ળવવાટ. દ્રાહશ લગ્નગારી જરનની તે પર ગેડી નાર; એક સખિ એક સહચરિ
રૂપ તણે અંજા; ગજ ઉર ગજ ગામની ગજ ઉપર ગજરાજ; છત્ર ચમર રચના
રચી, દરત્રીમ સરખા કાજ; વાજીત્રમાહલ વાજે ઘણા, ઓછવ મગળ થાય; શીંગલ
દેશ સોહામણ, દેખી રીઝગારાયે ચોપાઇ—હસ્તી ઉપર અનોપમ જુલ ભરયાં રત્ન
મોતી અમુલ સાસરવાસો કરોડજ તણે વર્યો માલ ખખનો ઘણો કરી વળામણ મા
ગી શીખમનમાં નચાણેકનીખીક; મુકયો ત્યાંથી શીંગલદેશ, માળવ પંથ કયો પ્રવે
શ રાજ કહે કાંઈ ઘડાવો ઘાટ, વસમીછે જાવાની વાટ, કાંઈક પેર કરોતે તણી વિકટ
વાટ ચોકી છે ઘણી, પદમણી કહે સ્થીર રાખો મન, બીક નથી એ વાટે વન, આવ
નારને ચોકી દમે, જનારાને પગે નમે; આવનારો આવે મહાદુખે, જનારો વાટે જાય
મુખે; દુષ્ટ દેહાણું મુક્યું ત્યાંહ, આવ્યા બેઠી કરકશા જ્યાંહ, રાજએ ત્યાં દીધી
આશ. લાવ્યો પદમની હું તુજવાસ; સવાલ કરો ઘેચારજ વાર, આપ્યો એકઅમુલક
હાર. તુજ સમે કોઈ નહિ ધીર, વિરજીત વિહરમ વીર; સુંઠે ખાધી તે તાહરિ ગાય,
બાકી તો બીજ નવ જાય. શીખ માગીને મારમ લીધો, સીઆણાને આજ્ઞા દીધો; સી

બેઠી બેઠી વાટ.રાજા ઉતર્યો તેની ઘાટ, એક એકને દેખી કરી આગતા સ્વાગતા અહકા કરી, તે દૃષ્ટ્યનો બેડોયો રથ, ભર્યો અન્નેભેસધળો ગર્થ ખાતાં ન ખુટે નીકે નહીં, એટલું એટલું ધન ભર્યું રથમહી.આવ્યો માલ ખબ્બનો હાથ, તે સ્ત્રીને તેડી સાથે, અહરનીશ હાંડે જટલે, ક્ષીપ્રાગ દીઠી તેટલે માતાજી હરસીધ પ્રતાપ, આવ્યો અધાપતિ આપોઆપ; થયું નગ્રમધે બભુ. આવ્યો વિકરમવીર સુબભુ; પડોવગડા-વ્યો છે પુર માંહ. પ્રધાન વજર સહુ સામા બય. હસ્તી દીઠા વિકરમ તથા; અચરત પામ્યા લોકો ઘણા, લાવ્યો વિકરમ એ કમલ્લાજ, શકે ઈંદ્રનો લુટયો વાસ; ઈંદ્રનો શકે ઉતારયો ગરવ, સમરધ આણી એની સરવ, શકે કુબેર તણા ભંડાર. અલખ દીઠી અપરમપાર; શકે માનસરોવર ગથો, શકે વરસાદ મોતીનોથયો; શકે ઇશ્વરતુકા એહને, કીધા દેવાંસી દહને; આંબળા પ્રમાણે મોતી મુલ. તેહતણી ભરીછે જુલ દીઠી પદમણી ગુણવંતી ઘણી. એ સમરથ સુરનાયક તણી; એહ વીમાન વીમાસણ કરી રધયત બેવાંન તરવરી; પુષ્પ મોતીએ વધાવીયા-સભામાં રાજા આવીયા, કુમકુમ અંદન તે અરચીયા પાથ, તેડી બ્રાહ્મણ પુજ્યા પાથ; સ્વપ્નામાં તમે જ વરી તે આ-ણી મેં હાજર કરી; આંખખી તેમાંથી લીજીએ. હસ્તણી સહીત તેને દીજીએ, જણી એ તમને શાહજ કરો, તેને પરવરો; બ્રાહ્મણ બુલેને કરે વીચાર, કન્યા તો દીઠી દસ આર; અમુલજ હસ્તી અમુલક ધન, તે દેખીને ટળકયું મન; ચીત્રામાળુ લખ્યોદોય જેમ રહ્યો ઉભો વીમાસી તેમ બેગ કળેવર નોદે પ્રાણ, જેમ બુડ્યાં હોય સાતે વહાણ; જેમ વાંઝણીનો પુવજ મુઓ, જેમ વીજેગ વિતાનો હુવો. જેમ ઘર લુટાણું નેટ, પડ્યો ધાસકો તેને પેટ. નવ બોલે મુખથી તેહ, ચરચર ધુલે તેની દેહ, બાણે હવડાં જીવજ જશે, બાણે હવડાં ધેસો યશે; બાણે હવડાં પડશે કુપ, એવું રૂપિતું દીકું રૂપ, ચોપાઈ-વીકમ વાણી બોલીયો, સાંભળ વીમ્ર મહારાજ; આતરણી તમતાણી, અળતાતા તે કાજ; રહેવાતું નહોતું અહવડી, રહન કરતાતા દેહ. નેત્ર ઉઘડીને જુવો, પ્રમટ તરૂણી તેહ; તોય વીમ્ર બોલે નહીં; ન છુટે એક વીચાર, ગહગહ કંઠ તેના થયા, આંખે આંસુ ધાર, બાણે તન મહાર તથુ. દેખી કેમ ખમાય; નરપતતે કહી નવ શક્યો, આકુળ વ્યાકુળ થાય નગપતે બહુમું નર મરે નોતો હત્યા થાય; પુન્ય ચરતાં પાતિક થવે. રહે વિચારમુ રાય, નેહ ઉપન્યો છે મન વીશે કે ગજઉપર હેત; કે અચરત છે તેહને થયા અચત.

ચોપાઈ-વીમ્રને કહે રાજા વાણુ. જેને માને તેની આણુ; તાહરી સંઘ્યા નીકળ ચાય સુકિત સાત જન્મનું જાય; તાહરા મનમાં હુશજ હોય. કેહેતાં કેહ કરે નહીં કોય; સાચું કેહેતાં આણું રીશ, તો તાહરા સમ માહારે શીથ; કહે વીમ્ર સુણ વીકમરાય, માહારા મનમાં ચીંતા થાય, સમ દીધા માટે કહું; નીકર મનમાં બાણી રહું; ગમેતો વચનાહારજે, ધમે તો હવડાં મારજે; સાચું કહુતમ આગળકચી

માહારું હું ત્યાં કાંચે નથી; આપેજીવ છે તેતો જશે. સાચું કહેતાં માહું થયે; તમે
જીવ ઉપર કાપસો, લાજ માહારી તો લોપસો; મેં દીકું રામજામાં જઈ, આકરે
ઐજીખાવી તેહ; તમે ઐજીખી મનમાં લઈ. કે દહાડે મુજને નવ કહું મનનાંદે
રાખ્યો કાયદો, સાનતણી કીધી વાયદો; સાંભળતાં મોકલતાં મુને, તો સત્યવાદી જાણત
તુને; એમ એ નારી પરણત મને, શીઃ નપાડું કરત હું તને જગ્ય કરતાં હું ત્યાં
જાત, સર્વ તણો ભોગદારી થાત તો તમને આશીરાજ દેત; અસી સાથે લાહાવોલેત,
મુજને રાખ્યો ઘેર ઇતરી, કન્યા લાગ્યા કપટે કરી; દુઃખ ભંજન એમ નવ થવાય.
આપ વિચારો મનમાં રાય; પરદુઃખભંજન માઈ નામ, કીધું રાજ તાઈ કામ. સંકળ
લોકના પુણું તમે; નાહરા પરદુઃખભંજન અમે, તને ન મળ્યો હોત જમની, તે
ક્યાંથી દેખત કામની; મેં તો કામ તમાઈ કર્યું; સ્ત્રીઓ ધન આપી વર લઈ, રૂપ
મા ને કન્યા ધન, હાથની ઉપર માહારું મનઃહવણ કર્યાં તે કરજે કાલ, સત્ય રાખો
તો સઘળુ આત, આ સર્વ છે મારો માત, બુપત કહીએ ને મન ભાગ, એક પરણુને
પરણત બાન; અસખ પામન અપ્રમપાર; બાલબુના થારો ભોગીયા. રાત અવતાર
સુધી રાખીયા. નર્વ માહારોને કરસો ગરક; તો નરપત જઈ પરણા નરક; સઘળી
સ્ત્રીનો સઘળો ગર્વ, એ સરવે ને માહારો અર્થ, કપટજ માહારું મહીપા કાપ, સત્યપાળે
તો સઘળું ચાપ, રીમ કરો તો મનમાં સાંખ, આપ મને કે માની નાંખ, દીધી પ્રતિજ્ઞા
માટે કહું લલનાજી લોકો સર્વે સહુ પુછો આ લોકોને ન્યાય, લોકોને એ સરવે
ન્યાય. એ તો માચું બોલ્યા અમે, મમ મમતું કરજે તમે; લોભાવ્યા થાયો નો
લેધ જાણ. નાંકર આવી આશીર્ગલ થાઓ. દોહરા-રાજ પાત બાનંદીઓ, સત્ય
કહું માહારાજ, તમ પ્રતાપ હું ત્યાં ગયા, તો રહી મારી લાજ. વચર મેળાણે
ગયો; લીધું તહારે નાન; એ રામા રીઝી મહુ, કરી આવ્યો છું કામ. તમ પ્રતાપ તમે
પ્રાકમે, તમ કર્મ તમ કાલ, તમ ચરણે તમ નંગરે, જાન્યની એ મહારાજ; કે તમ
પણ કામની કરી. કરીએ આણી હેત; અરથ ગરથ ને રાત રોપ. સ્ત્રીઓ સરવે મ-
મેત; અચર પાશ્વ અરીક જન, અસખન પાશ્વ અપ્રમપાર; આપીને ઉભે
લો, મુણુ ન લાગી વાર; ઉર હરખ આનંદ ભેર, દાન દલજાવી દીવ, ની નેવ્યાં
કાટીયા, કામ પ્રત્યર્થ કાપા; તતલણુ તેડી તાઈખી, સંખી નિખરે કાય, પાત બાલ
મન થકી, એક બોલી રાજ સાથ, રીમ ત કરસો રાયજ, કદ તા કહું મ વત
આપણી સ્ત્રી આપવી, એ તો મહા હિત તમ કહું તથી સાંભળ્યું તથી ગીધું એક
આમ; મુજને સોંપે પેમને તેનું તે શું નામ. લાખતા એકજ ભોગવા; તો તમ
નાર; મોહોલે રાખે રાઈમુને, એક વર મવા સાર, બાર ન પરણુ પ્રમદા; કપટ ન પુઝ
ધીર; અલગાડું અગે નહિ, માઈ શુદ્ધ શરીર. લક્ષ્મી ખરચે તેહના, મારે તેની નર
વાર; આપે તેનું ધર્મ છે; ભોગવે તેની નાર; વિદ્યા ભણે તો તેહની, ભજે તેના જ-

ગવાન; વરત કરે છે તેહના, દે છે તેના દાન. કાં સત્ય સુકાવે સાધર્મી, કાં બોલ્યું અ-
 બોલ્યું ક્રોધ; નારીયો નીરખી જઈ, તદા વિપ્રને દીધ, ભામની કહ રાજા ભવે મુણી
 મેં સેહેલ; મનમાં બોલ્યું માણસું, મહીપત કેરા મેહેલ; હીચીળા ખાટે હીચશું પો
 હોડાં ચાવશું પાન; રમશું રમતને સોગટાં, દેઘશું રૂંડાં દાન, પડી એમાં પંડાત ધરે;
 આખર છૂટી બીખ; વૈભવ શો છે વણજમાં; શાણાને શી શીખ; ભુંડું કાંઈ નહિ
 બીખથી, માગ્યાથી રૂઢ મરણ; ભીખારી નામ બહું નહી, તુછ છેક તે તરણ. વીકમ
 કહે વિનતા મુણો, દેહથી ટાળો દુખ; આશા પુરે ઇશ્વરી શીવજી કરશે સુખ, મેહેલે
 જે મહીપત તણા, નવ ટુંકા નવ લાખ. શોભાવંત સુંદરી, સુગનાયકની ગ્રાખ; શામા
 હાથે સમરપીયા, પરવાળાની પાટ; અલખત ઘેઘાસન તણિ, કનક હીંડાળા ખાટ.
 બાર બાર ગામ એક એકને, લખ્યાં ત્રાંગાને પત્ર; સમરપણ સખી શહિત, શીર શો-
 બાવ્યું છત્ર; સુખ પમાડી સુંદરી, રૂખ ટાળ્યું તે દેહ; પાળ્યાં લાડ પ્રજા તણાં
 સદગુરુએ ક્રીધિ શેવ; કરે પુતળી બોજ મુણો કર્યાં એવાં પરાકમ, તે
 નિરખ્યાં અમો દેહશું, માનવતી માહારાં નામ; નિશ ચરચાએ નીકળ્યા
 દિહો તે દેવ ડહ રવંત હતું તે સાચું થયું; કોડે ટાળ્યાં; દષ્ટ પવિત્ર કો
 નહિ પુન્યથી, પાપીથી નહિ પાપ; પુન્યવંત જે પ્રાણીયો. ઇશ્વર બળે આપ
 નહિ પુન્યથી, પાપીથી નહિ પાપ; પુન્યવંત જે જે પ્રાણીયો. ઇશ્વર બળે આપ
 દાતા તેતો દેવલા, દાતા; તેતો દેવ; દાતાસીંધું સેવતા, દાતા સકળ સેવ. દાતાની
 કીરતી યદ દાતા રીઝે રામ; દુનીયા જીવે દાતાથી, કે મોટા ભગવાન, ભોજે ભારથ
 સાંભળ્યું, વીકરમ તણો વિલાસ; પુરણ લક્ષણ પાંડિતે, કવિતા કાળીદાસ; નીરમળ
 ગ્રંથ એ નિપન્યો; પટેલ તણો પ્રતાપસીંહજી શિરોમણ ગામમાં, પ્રદેવી પાપપત યાય;
 શ્રીગોપ માળની વીંછ શુભ; વીરેશ્વરનો તન, સેવક શીવ શક્તિ તણો, નીરમળ રૂઢ
 મન. રાગ ન બાળુ રાગણિ, ભગવંતનો નહિ ભેદ, લધુ દીરઘલઘુ નહી વાણી વ્યા
 કરણ વેદ; પ્રાદેશી ભાટ ચારણ સહુ અન્ય કવિતા હોય; શેવક હું કવિતા તણો,
 ખોડમાં દેશો કોય, જે બુદ્ધદીધી સારદા, સાંભળી જે વિશ્વાત; જેવું સંપ્રકત શોધિયું,
 તેવી વાણિ વાદ; જમણોકર જે ઉપર. તેના ઉપર બોલ; જેવું પુન્ય કરે હશે તેવું
 પ્રાકમ તેહ, વીકમ પ્રાકમ વખાણીયાં એક કહેવાણો આપ, મુજ મહિમા એતો કહયો;
 પ્રોઢા પુન્ય પ્રતાપ, સામળભટ કહે સાંભળો, દલથી કરજે દાન; આ લોકે જગ પાનશો
 પરલોકે હરી માન ગાય શીખેને સાંભળે, કરે પરમાર્થ પુન્ય; ઇશ્વર આશા પુરસે,
 નિમેષ ન રાખે નુન્ય; શાચાને સાચુ વશે, બુઢાને દલબુઢ; ગરવાને ગુણનિધીનશે
 અહંકારી મન ઉઠે સત્યવાદી મન સોહામણું. મોટાને મન મીત્ર; પાપી મન પાખંડ
 વશે, પુન્યવંતને મન પવિત્ર શ્રોતા વહતા સમજતા, કહે કવિતા કરજે સામળભટ
 સાચુ કહે જેજે શ્રીરણછોડ. એમ કહીને પુતળી, આપે ગઈ આકાશ, એહ કયા કુ-
 વંચુ રૂઢ કહે રવિ સામળદાસ.

ખુનીની જોપરી ૦-૮-૦
વિવેક વરસાદ ૦-૮-૦
પાપનું પડીકું ૦-૮-૦
જગતના જાગૃત ૦-૮-૦
સવાશેરની શોધમાં ૦-૮-૦
ડાકર કે દૈત્ય ૦-૮-૦
કપટમીઠું ૦-૮-૦
ભેદી મુઠકું ૦-૮-૦
સોણ વરસની સતી ૦-૮-૦
મેના શેઠાણી ૦-૮-૦
સતિ તેજપા ૦-૮-૦
બરામ કરતુરી ૦-૮-૦
ગજરામાર ૦-૮-૦
સદેવન અને સાવલોગા ૦-૮-૦
પુરુષકાવડી ૦-૮-૦
બનીસ પુતળીમાંનાં પાતો ભાગ	
પ થી દસ ભાગ દરેકના ૦-૮-૦
ભયંકર ભુતાવળી ૦-૮-૦
હીંદુરીવ કે દેવ ! ૦-૮-૦
ભગનસાગર ૦-૮-૦
ભગન ભંડાર ૦-૮-૦
કૃષ્ણ મુદામા સચિત્ર ૦-૮-૦

રાજભાષા (ઇંગ્લેશ સહોલાઈથી	
શીખવાનું સાધન કી. ૦-૮-૦	
સચિત્ર કોકશાસ્ત્ર ... કી. ૧-૮-૦	
હુતર પ્રકાર ... કી. ૨-૦-૦	
રસીક ધોળ પદ ... કી. ૧-૪-૦	
મુઠા બહોનેરી ... કી. ૨-૦-૦	
શુદ્ધ કાવ્ય દોહન ૨ શી પ ભાગ કી. ૨-૦-૦	
ગીરજા કૃત રામાયણ ... કી. ૩-૦-૦	
તુલસી કૃત રામાયણ ... કી. ૬-૦-૦	
પેસા કેમ કમાવા ? (વ્યાપારી	
તાલીમ શીખવનાર સર્વોત્તમ	
પુસ્તક) કી. ૧-૮-૦	
સ્વામી દયાનંદનું જીવન ચરિત્ર કી. ૨-૦-૦	
નર્મદ ... કી. ૧-૦-૦	
પંચીકરણ ... કી. ૨-૦-૦	
મોટી ગાયનમાળાનાર ભાગ કી. ૧-૨-૦	
... આઠ ભાગ કી. ૦-૮-૦	
... છ ભાગ કી. ૦-૮-૦	
મહાભારત વલ્લભ વ્યાસનું કી. ૬-૦-૦	
વિવેકનંદનું જીવન ચરિત્ર	
સચિત્ર કી. ૨-૪-૦	
સ્વામી રામતીર્થનું જીવન ચરિત્ર ૨-૮-૦	

પુસ્તકો વેચનાર વ્યાપારીઓને સુચના.

હાલમાં ગ્રંથાલય મારાં, સસ્તાં અને સચિત્ર પુસ્તકો બહાર પાડ્યાં છે. ત્યાં ત્યાં સચિત્ર તેજદાર પુસ્તકો બહાર પડતાં જાય છે. આપે આપનું નામ નોંધાવ્યો તો હપતાં ત્યાં પુસ્તકો જણાવતાં મળીશું.

ગામગામ એજન્ટ જોઈએ છે.

તમે બીજો વ્યાપાર કરતા હો તેની સાથે વીસ પચીસ રૂપિયાના અમારાં મારાં સસ્તાં ને સચિત્ર પુસ્તકો રાખશો તો ફક્ત મુઠામાં થયેા મારાં નરો મેળવી શકશો.

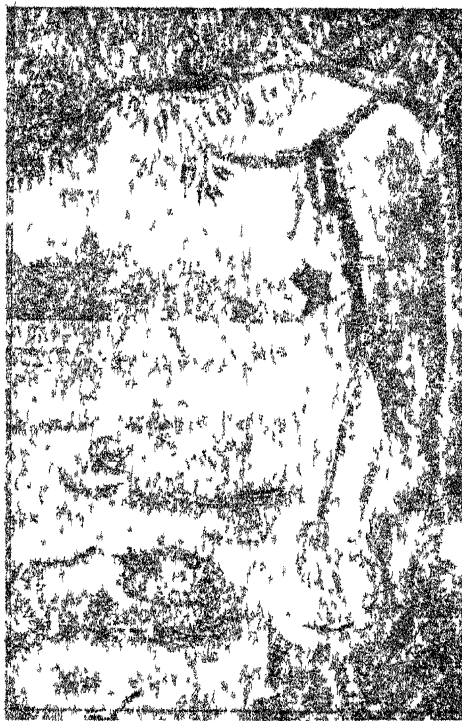
ઉપરનાં તમામ પુસ્તકો તથા બીજા દરેક પુસ્તક મળવાનું સ્થળ.

શુકસેલર રણછોડલાલ મોતીલાલ શાહ.

રીચીરોડ—અમદાવાદ.

સતી સીતા.

31 5/10/1947 - 10/10/1947

● ● ● ● ● ○—○ **● ● ● ● ●**

[illegible]

